

Γ. ΑΘΑΝΑΣ

Τραγούδια τῶν βουνῶν

ΣΕΙΡΑ ΠΡΩΤΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΛΦΑ" Ι. Μ. ΣΚΑΖΙΚΗ

*Ἀφιερώνονται
στὴν Ἱερὴ Μνήμη τῆς Μητέρας μου*

ΕΥΔΟΚΙΑΣ

*πού, γεννημένη στὰ ψηλὰ βουνά,
ἔχει σταλάξει στὴν καρδιά μου
τὴν ἀγάπη τους.*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

(Οι ἄριθμοι ἀντιστοιχοῦν στὰ ποιήματα)

Ἄγαπημένη μου ἔρημιά	26	Ἄν εἶσαι κυνηγὸς καλὸς	50
Ἄγαπητά σέ διαλέξω	63	Ἄν εἶχε ὁ Χάρος Χάρισα	238
Ἄδειά σάν ἔχω κάθομαι	131	Ἄνέμ'κε ἡ πόρτα μ' ἀνοιχτή	213
Ἄδικα καὶ παράδικα	223	Ἄνηφορίζω ἀχάραγα	83
Ἄϊ-Γιώργη μ', πού ξεπέζεψες	229	Ἄνηφορῶ ἀκροπόταμα	261
Ἄϊκουσα κοῦκο νησιτικὸς	54	Ἄνηφορῶ στὰ τσόπουρα	42
Ἄκαρτερῶ νὰ σηκωθῆ	53	Ἄνθιση ὁ γαῦρος κ' ἡ ὄξυά	70
Ἄκοῦστε, γιοί μου, νὰ σᾶς πῶ	234	Ἄντίπερα ἦταν τὸ χωριό	38
Ἄλῶνι, νεραϊδάλωνο	248	Ἄντρέγα, ἐγὼ θὰ σοῦ τὰ πῶ	98
Ἄνάθεμά σ'α, προσετοί	106	Ἄν τσοπανεῦο πρόβατα	121
Ἄνάθεμα στὸν ἄδικο	143	Ἄπὸ γενιά εἶμαι ταπεινή	94
Ἄν ἄργω νὰ ἴρθω, Κολοσέ,	29	Ἄπόκουρο καὶ Κάρλελι	139
Ἄνατολῆς μὲ τράδηξαν	86	Ἄποσκοποῦ σὲ τράδηξα	160
Ἄν δὲν ξανάρχεται ἡ ψυχὴ	277	Ἄπόψε ἡ νύχτα, ξάστερη	266

'Απόψε τ' ἄστρα εἶναι πολλὰ	23	Δέ μᾶς σηκώνουν τὰ βουνά	260
'Αράδα ἔχω γιὰ πότισμα	102	Δέ μένει λύπηση γιὰ μέ	292
'Αργύρω μ', δέ ντελεύεσαι	190	Δέν ἀγαπῶ τίς δημοσιές	12
'Αρχόντοι κ' ὑποταχτικοί	87	Δέν εἶμαι ἀστὸς μέ τὰ φτερά	19
'Ας δοξαστοῦνε οἱ φρόνιμες	207	Δέν εἶμαι ἀλαφοκνηγός	46
'Ας δοῦμε κι ἀπὸ γέννημα	120	Δέν εἶναι, Μάνα, ὁ πόνος μου	52
'Ας ὄψασαι μεσοῦρανα	162	Δέν εἶχαν σπιτί: δίπατο	255
Αὐγὴ στό λόγγο σκόρπισαν	111	Δέν ἔκλεψα, δέ σκότωσα	60
'Αφέντη Παντοκράτορα	108	Δέν ἔσπειρα ἀσπροβέλιτσα	58
'Αφήνω υγιεία στίς κατοχές	68	Δέν ἔχω ἀνάγκη σύρματα	133
'Αφόντας βγήκαν δασικοί	99	Δέν ἔχω ἀφέντη ἀπάνω μου	278
'Αχ! εἶμαι κόρη ἀπάρθηνη	174	Δέν ἦρθα στό κατώφλι σου	242
		Δέν πᾶ' νά 'ρθοῦν τσαμπάσηδες	51
Βαργετσιμένος καί χλιδός	37	Δέν τάζω τόσο τὸ τσαπί	234
Βλάχα μ', ἐτοῦτο εἶναι ἀδικό	202	Δι:κράνι: μου ἔχω τὸ βοριά	249
Βοιδάκια μου καματερά	246		
Βουνά τὰ κατατόπια μου	73	'Εγὼ δέν ἦρθα νά χαρῶ	222
Βουνό στὸν ἀχειριώνα σου	265	'Ελαττα σταυραδέρφια μου	69
Βουνότοπε τῆς Ρούμελης	127	'Εμαθες πάει ὁ Κύρης μας	169
		'Εμὲ ἡ καρδιά μου εἶναι καλή	119
Γειά σας, βουνά τῆς Ξενιτιᾶς	219	'Εμένα τό 'χει ἡ Μοίρα μου	163
Γειτόνοι, ὁ κόπος θανεϊκός	250	'Εσᾶς, βουνά μου, προσκυνῶ	134
Γέροντα καί Πρωτόγερε	240	'Εσεῖς δὲ θά πιστέψετε	34
Γερόντοι, μὴ μέ τρώγεστε	126	'Εχω ἕναν πόνο τοῦ κορμιοῦ	276
Γεροπατέρας ἔπασε	268	'Εχω τὸν πόνο μου ἀργαλειῶ	280
Γερο-Σφαλτός ψυχομαχεῖ	136		
Γιὰ μένα βγήκε ὁ Αὐγερινός	44	"Ηθελα νά εἶχα, μ' ἔφταναν	117
Γιὰ μιὰ βολά εἶν' τὰ λεθεντιά	214	"Ηθελα νά ἤμην κούτσικος	155
Γιὰ τὰ ζουλάπια τοῦ βουνοῦ	35	"Ηθελα νά ἤμουνα χαντζής	104
Γιὰ τὰ μαλλιά χοντρολάδο	113	"Ηλιε μου, θέλης γέλασε	72
Γιὰ τήρα τὸ μαργιόλιχο	173	"Η σούφρα τοῦ μεσόφρυδου	199
Γιατί, μωρὴ Βασιλική	204		
Γυρίζω ἀπ' τὸ ταξίδι: μου	186	Θ' ἀνοιξῶ ἀσθεστοκάμινο	123
		Θά κάψω τὸ καλύδι μου	218
Δάσκαλε, βάλε τὰ γυαλιὰ	193	Θαλάπωσε, σουρούπωσε	258
Δασκάλοι καί γραμματικοί	293	Θά ξεχουρτίσω ἀπ' τὸ μαντρι	76
Δέ θέλω νά εἶμαι ἀμπελοργός	105	Θά ξερκιστῶ μ' ἀπήγανο	188

Θά σηκωθῶ χαράζοντας	15	Κοτούλα μου ἀξεχάραγη,	189
Θά στείλω τὸ καλὸ πουλι	196	Κουμπάρε, ἐγὼ δὲ σ' ἤξερα	124
Θά χτίσω τὸ παλάτι μου	96	Κουμπάρε ἦρθα στ' Ἄγραφα	130
Θά φάξω νὰ θρω ἀπόγωνο	264	Κραίνει ἡ Ὄξυα τῶν Βαρδουσιῶν	142
Θέλω νὰ γίνω Δήμαρχος	90	Κρυφοκοιτάω τὴ Μάνα μου	1
Θελώσανε τὰ μάτια μου	6	Κρύψε, ἀνταρούλα, τὸ βουνό	157
Θλίψη, χαρὰ ξημέρωσαν	118		
Θρασομανῶν τὴν ἀνοιξη	153	Λαγοκοιμᾶμαι, αὐτιάζομαι	180
		Λάλησε ὁ κούκος στὰ βουνὰ	78
Καημένε Χάρο, τί ἄδικα	275	Λεῖπει τῆς θάλασσας νερό	195
Καί γειά καί γνώση κι ὀμορφιά	286	Λελοῦδι βλέπω, ἐσεῖ θωρῶ	166
Καί μὲ τροχὸ ταξίδεψα	227		
Καί τὰ καινούρια τ' ἀγαπῶ	289	Μαθεύτη φέρνουν στὸ χωριό	122
Καί τί εἶμαι ἐγὼ ποῦ θύνομαι	281	Μανούλα, σπειρε μοναχὴ	55
Κακὸ συνήθειο τὸ ἔχουμε	210	Μ' ἀρέσει νὰ χαρομανθῶ	80
Καλὰ εἶναι καί στὴν ἐκκλησιά	187	Μ' ἀρέσει ὁ κόσμος κι ὁ ντουλιάς	233
Καλοὶ μου μεσακάρηδες	257	Μ' ἀρέσει τὸ ξεκίνημα	217
Καλὸς κ' ἐγὼ, καλὴ κ' ἐσύ	114	Ματάκι παιχιδιάρικο	156
Καλὸς ὁ κυρ-Χαράλαμπος	212	Μεγάλη πῆρα ἀπόφαση	232
Καλότυχοι εἶναι οἱ φίλοι μου	197	Μὲ λένε ξεροτσόπανο	84
Καλῶς τὰ πρώτα σύννεφα	256	Μὲ νὰ εἶσαι ξανθομούστακος	170
Κάντε τὸ δρόμο χάσαμε	184	Μέριασε, Γιούδα, νὰ διαθῶ	168
Καραϊσκάκης ἄρρωστος	148	Μ' ἔχει βαρέσει ντάβανος	282
Καρὸί μου σ' εἶδα νὰ ῥχεσαι	164	Μὲ χτυποκάρδι ἀρχίνησα	47
Κατακαημένη Πέλιστα	28	Μὴ βλέπης ποῦ ῥθανε πολλῆς	178
Κατάκορφα στὸν Ἐλυμπο	279	Μὴ μ' ἀποδιῶξετε ἀνέγνωρα	9
Κατάραχα σκαρφάλωσα	71	Μὴν τὸ περηφανεύεσαι	171
Κατὰ φωτιὰ ἔχουν τὸ νερό	100	Μητέρα, ὁ κόσμος σήμερα	297
Καταχιναστήκαν τ' Ἄγραφα	137	Μὴ φοδηθῆ πετούμενο	65
Κατηγορῶν τὸν Ἄρχοντα	236	Μιά βρύση, μιὰ ψηλόδουρα	20
Κ' ἐγὼ δὲν ξέρω τὸ γιατί	220	Μιά λαγωνίκα τσαμαδὴ	57
Κι ἄλλο μελίτσι μῶφυγε	107	Μικρὸ γιοφύρι πέτρινο	226
Κοιμᾶται ὁ καμπουλάκης μας	247	Μικρὸ ποῦ εἶναι τὸ Νιόκαστρο	27
Κοιμήσου στὴ Σαράνταινα	129	Μονὸ δὲν ἦταν τὸ κακὸ	191
Κοντοζυγῶνε τ' Αἰ-Γιαννιοῦ	31	Μονοπατάκι τοῦ βουνοῦ	16
Κοντολογῶν Χριστόμημερα	271	Μοῦ στέλνει ὁ Ἀπρίλης κάλεσμα	5
Κορφή διαβαίνει ὁ Ἐρωτας	151	Μπραῖμ Ἀράπης ἐσφιξε	145

Μωρές κορίτσια του παπᾶ	187
Μωρές Παλουκοδίτισσες	33
Μωρή λιθαδοπέρδικα	185
Νά είσαι γιομάτος σάν τ' αὐγὸ	64
Νά είχα φτερά νά γύριζα	230
Νά ἦμαν βοσκός, ἀτροβοσκός	77
Νά ἦμαν πουλάκι στ' Ἀγραφα	41
Νά ἔξερ θά ῥθῃ ὁ ντέλος μου	172
Ν' ἀπλώνεσαι κατάχαμα	10
Νά τόν κοιτάω καθούμενα	221
Ντροπῆς νά λείπη τὸ νερό	91
Νύχτωσε ὁ τόπος, νύχτωσε	39
Νωρίς μᾶς ἦρθε ἡ ἀνοιξή	75
Ἐσοκίτρινοφύλλιασε	259
Ἐχωριστούς μᾶς ἔπλασε	283
Ἐωμάχος χεροδύναμος	245
Ἐγθόντα χρόνους πῶζῃσα	254
Ἐ Γέρο-Νότης κάθεται	149
Ἐγράτσια στὸ Κράβδαρι	81
Οἱ βλάχοι τὸ γιορτάζουμε	132
Ἐ κόπος κ' ἡ ξεκούραση	291
Ἐ ὅλα τὰ μαγερέματα	235
Ἐ ὅλα τὰ ντέρτια ντέρτια εἶναι	198
Ἐ ὅλα τὰ χάρισε ὁ Θεός	274
Ἐ ὀλημερίς παιδεύομαι	103
Ἐ ὄλοι μπιρμπίλι λαχταρᾶν	74
Ἐ ὀμορφα πού εἶναι τὰ κλαριά	45
Ἐ ὅποιοι κυλάτε μὲ τροχούς	231
Ἐ ὀρὲ Μιχάλη γσίτονα	201
Ἐ ὄσο κι ἂν εἶχες, ξενιτιά	224
Ἐ ὄ ψωμοζήτητης χτύπησε	251
Π' ἀνάθεμά σας, θηλυκά	179
Πᾶνε καὶ βγάνουν ἕμορφη	167

Πατέρα σ' είχα, δὲ μπορῶ	95
Πείνασε κάτου ἀπ' τὴ μηγιά	285
Πεινάω, ξηνηστικώθηκα	192
Περνάς βωθιάζει ἀγίακκλημα	165
Πῆρε φωτιὰ λαμπάδιασε	140
Πικρὸ τραγοῦδι πού ἀντηχᾶς	22
Ποιός είσαι βουνογυριστής	288
Ποιός ἔχει σπῆτι καὶ ψωμί	267
Ποιός λέει πῶς εἶμαι ἀνάσχολος	43
Ποιός νταγιαντάει τὴ μαναξιά	270
Πολλὰ καὶ δὲν τῆς ἔζησε	25
Πολλὰ πού φκιάνει ὁ ἄνθρωπος	273
Πολύ τὰ καλοδέχομαι	183
Πολύ τὸ καλοχαίρομαι	263
Ποτάμι μὲ τίς κοντοῦτιές	262
Ποτὲ δὲν ψωροζήλεψα	82
Πού εἶμαι ἄνθρωπος παινεύομαι	290
Πού λές, Κουμπάρε, ἀπόδιωξα	205
Ποῦ νά ἔρισκα μιὰ Μάγισσα	150
Πῶς καὶ μ' ἄρῆσει τὸ βουνό	40
Πῶς καταντήσαμε κ' ἐμεῖς	4
Ραγιάδες, ἦρθε ὁ Μόσκοβος	135
Σάμπως παραφρονίμεψε	110
Σάν τίς ἱτιές τῆς ρεματιάς	112
Σελώνω τὸ γριβάλογο	116
Σὲ ξάρια ράχη πρόβαλα	79
Σ' ἔχω καλὸ, μὴ σκιάζεσαι	176
Σήμερα βρέχει χαίρομαι	159
Σήμερα δὲπῶω τὴ χαρὰ	154
Σήμερα πού εἶμαι μαναχός	295
Σοβίτης φυλακώθηκα	93
Σοφοὶ μὲ τίς φυλλάδες σας	237
Στ' ἀνάξερβο βαθύρεμα	24
Στερνὸ ἦταν θάμα τοῦ Χριστοῦ	138
Στὴ μέσα πόρτα ὁ Γούμενος	147

Στή ράχη αντίκρου τοῦ βουνοῦ	13	Τὸ Μάη τὸ μῆνα χαιρομαι	152
Στὴ Σάπια Βρύση φήσαμε	59	Τὸ μεσοχώρι φήλωμα	62
Στῆς γῆς τὸ τέμπλο ἀπάνωθε	3	Τὸν κάμπο βλέπω ἀπὸ ψηλά	253
Στὸ Βάλτο, στὸ Ξερόμερο	141	Τὸ Ξηρομέρου ντοῦχνισε	144
Στὸ κορφοβούνη κόλλησα	125	Τοῦ Αὐγούστου ἡ νύχτα εἶναι γλαρῆ	48
Στὸ μύλο φταίει ὁ μυλωνάς	209	Τοῦ κόσμου εἶναι τὰ βάσανα	272
Στὸν κόσμο ἐτοῦτον, χωριανοί	208	Τοῦ τεχυθρόμου ἡ σάλπιγγα	109
Στὸ Σοροβίλι βράδιασα	88	Τὸ φαλκιδι ἀπαρατῶ	92
Σύρε, παιδί μου, στὸ σκολεϊό	243	Τὸ χνέρι ἐπῶχο πάθει ἐγὼ	206
Σχώρα με, Μάνα Ρούμελη	66	Τριανταφυλλιάς ροδόκρino	161
Τὰ βλαχοχώρια τῆς Ὁξυᾶς	128	Τρίκορφο, δῶσ' μου τὰ κλειδιά	85
Τὰ γίδια ἐρχόντας γιὰ νερό	17	Τριπόταμο καὶ Τρίκλινο	89
Τὰ κρίματά μου εἶναι πολλὰ	216	Τσαρδί θὰ πλέξω ἀθώρητο	252
Τὰ λίγα σπίτια εἶναι κακὸ	97	Τυραγνισμένο μου κορμί	194
Ταξίδι θέλει λευτεριά	228	Τώρα εἶναι Πάσχα καὶ Λαμπρῆ	225
Τὰ πλατανάκια φούντωσαν	8	Τώρα πού ἡ νύχτα καὶ ὁ οὐρανός	14
Τάχα γιατί νὰ εἶμαι ἄνθρωπος	244	Τώρα πού στραβογέρασα	215
Ταχιά θὰ βγῶ κατάραχα	296	Φεγγάρι, κακοφέγγαρο	181
Ταχιά θὰ πᾶς στὴν ἐκκλησιά	32	Φοδᾶμαι τὰ μαντρόσκυλα	21
Τ' ἔχει, κυρά μου, ἡ τρίχα σου	56	Φυλλάδα τοῦ Ἄγαθᾶγγελου	294
Τζιτζίκι τοῦ μεσημεριοῦ	18	Φωτοκαημένε Παράδρε	115
Τῆ μαγκουφιά σου νὰ τηρᾶς	203	Χαϊμός μου ! μὲς στὸ γιοῦρτι μου	101
Τὴν ἀνεράϊδα πῶπιασα	182	Χαί-χαΐ ! πῶς μ' ἀναψε ὁ καημός	67
Τί κάθομαι δὲν πελεκῶ	61	Χαρὰ μεγάλη ἀκούστηκε	287
Τί νὰ κρατήσω μυστικὸ	200	Χάρε μου, εἶμαι ὀλομόναχη	239
Τί νὰν τὰ κάνω τὰ χαρτιά	241	Χαρῶ τὸ πράσινο βουνό	2
Τίς μηχανές παράτησε	11	Χειμώνα, σαραντᾶήμερο	269
Τὸ εἶδα νὰ τρέχη στὸν πλατὸ	30	Χίλιες χιλιάδες ἀνθίζαν	158
Τὸ εἶπα ἡ μαυρὴ στὸν ἄντρα μου	211	Ψάχνω νὰ βρῶ στὸ δάσωμα	49
Τὸ θηλυκὸ χωρὶς ντροπή	175	Ψηλά στὸν Ἀσπροπόταμο	146
Τὸ καλοκαίρι ἀνάγειρε	36		
Τὸ λέν οἱ πετροπέρδικες	7		

1

Κρυφοκοιτάω τή Μάνα μου χωρίς νά τò μαντεύη.
Τή βλέπω κραίνει στά πουλιά, διανεύει στά λουλούδια,
ξεχνιέται στò παράθυρο, καί τὰ βουνά άγναντεύει
τά νιάτα της θυμάμενη μ' άγαλιανά τραγούδια...

Θαμάζω τή μολπάδα της, τήν ήσυχή της γλύκα!
Πάππου-προσπάππου οί πρόγονοι, μά ώς κι ο πατέρας, όλοι,
ζεστό ψωμί δέν έφαγαν: τόν πόλεμο είχαν προίκα,
τό γιαταγάνι χαϊμαλί — καί πήγαν από βόλι!

2

Χαρῶ τὸ πράσινο βουνό, χαρῶ τ' ἀκράτο ἀγέρι,
μὲ τῇ μονιά μου πουθενά, μὲ τῇ φωλιά μου δλοῦθε!
Σὰ νά'ρθα κι ἀρματώθηκα σὲ κλέφτικο λημέρι,
νιώθω ν' ἀξαίνη ἡ ἀξάδα μου κ' ἐγὼ δὲν ξέρω ποῦθε.

Τὴν αἵρεσή μου κυβερνῶ, τὴν πίστη μου δοξάζω,
δὲν ἔχει ἡ νύχτα μου βραχνὰ μηδὲ ἡ αὐγή μου βόγχο,
τὰ βρόχια καὶ τὰ σίδερα μὲ τὰ φτερά μου σπάζω
καὶ τραγουδῶ σὰν κότσυφας τῇ λευτεριά στὸ λόγγο!

3

Στῆς γῆς τὸ τέμπλο ἀπάνωθε καὶ στ' οὐρανοῦ τὴν κόχη
τῆς Ρούμελης τὸ κόνισμα θ' ἀγωνιστῶ νὰ στήσω.
Δὲν ἔχω ἀσπράδι τῆς αὐγῆς, κροκὸ τῆς δύσης, ὄχι:
μὲ τὸ ψηφί, μὲ τὸ ρηγί θὰ τὴν ἀνιστορήσω.

Σμαράγδι βρίσκω τὸ ψηφί στὴ Γκιώνα, στὰ Βαρδούσια,
στὴ Λιάκουρα καὶ στ' Ἄγραφα καὶ στὸ μικρὸ Ριγάνι:
διαμάντι βρίσκω τὸ ρηγί σὲ ποταμιὰν ἀφρούσα,
στὸν Ἄσπρο καὶ στὸ Φίδαρη — νὰ βάλω τὸ στεφάνι!

4

*Π*ώς καταστήσαμε κ' ἑμεῖς οἱ στρατοκόποι, ἂν τύχη!
Τάχα στή γῆ ἀραδίζουμε καὶ χῶμα δὲν πατάμε:
ἔβγαλε ὁ δρόμος καύκαλο καὶ τὸ γιοφύρι ἀνύχι,
ἀχνάρι δὲν ἀφήνουμε στὸν τόπο ποὺ περνᾶμε!...

Βουνόδρομο ἀποθύμησα μὲ χῶμα καὶ μὲ σκόνη,
μὲ λάσπη καὶ μὲ τρόχαλο καὶ μὲ σκαλι στουρνάρι...
Στὸν ὄχτο του ἢ ἀγράμπελι σὰ νύφη καμαρώνει,
κ' ἢ γῆ του ἢ καλλιγόδαρτη μοσκοβολάει μουλάρι!...

5

*Μ*οῦ στέλνει ὁ Ἀπρίλης κάλεσμα κι ὁ Μάης συχαρήκια :
Χλωροπρασίνισε βουνό, κελάηδισε πουλάκι,
πλημμύρισε κ' ἡ ποταμιὰ μὲ τ' ἄσπρα τῆς χαλίγια
τῆς πικροδάφνης ροδαμό, τῆς λυγαριᾶς λουλάκι...

Δὲ θέλω πόρο νὰ διαβῶ, γιοφύρι νὰ περάσω·
πορεύομαι ὀλοπόταμα. Θὰ πλέξω στὸ λελούδι,
θὰ κολυμπήσω στὸν ἀνθό, καὶ στὸ βουνὸ θὰ φτάσω —
κάθε ραχοῦλα πού περνῶ νὰ λέω κ' ἓνα τραγούδι!

6

Θελώσανε τὰ μάτια μου στὸν κάμπο καὶ στὴ χώρα.
τὸ μαῦρο χῶμα βλέποντας καὶ τῶν τροχῶν τ' ἀχνάρια.
Βαρυπιθύμησα νὰ ἴδῶ βουνίσια βελαώρα,
τὰ χωραφάκια τ' ἀχαμνὰ καὶ τὰ σπαρτὰ τ' ἀνάρια...

Νὰ περπατῶ προφυλαχτὰ κοτρώني σὲ κοτρώني,
ν' αἰκούγω ἢ γῆς νὰ κλαίγεται καὶ νὰ παραπονιέται:
ὄπου τῆ σπέρνουνε πολὺ καὶ λιγιστὸ φυτρώνει,
ν' αἰκούγω καὶ τὸν οὐρανὸ νὰ μὴν ἀπιλογιέται!

7

Τὸ λὲν οἱ πετροπέρδικες, τὸ ξαναλὲν οἱ κοῦκοι,
κι ἀπὲ σὲ πιάνει ἕνας καημὸς καὶ μιὰ χαρὰ μεγάλη:
ἀπαρατᾶς τὰ σύνεργα κι ἀδράχνεις τὸ ματσούκι,
ἀνηφορίζεις στὸ βουνό, κ' ἢ στράτα ἔθε σὲ βγάλη!

Στὰ ἐρημοκλήσια λειτουργός, στὶς βρύσες διακονιάρης,
ἔθε κορφὴ σκαρφάλωνε, κι ἔθε ριζὸ ροβόλα.
Σαράντα Δράκων θησαυρὸ κι ἂν εὔρης μὴν τὸν πάρης —
ὅσο δὲν παίρνεις τίποτα, τόσο θὰν τὰ'χης ἔλα!

8

*Τὰ πλατανάκια φούντωσαν, τραπέλωσαν τὰ φύτρα,
χορτάριασε ἢ ξερόπετρα, λελούδιασε τ' ἀγκάθι.
Χαρὰ στοῦ Ἥλιου τὸν ἔρωτα, χαρὰ στῆς Γῆς τὴ μήτρα,
χαρὰ στὴν πικραμένη μου καρδιὰ ποὺ ἀναγλυκάθη!*

*Εἶμαι ὁ θυμὸς τοῦ πλατανιοῦ κ' εἶμαι τοῦ φύτρου ἢ χλώρη,
θραψάνα τοῦ ἀγριοχόρταρου, τοῦ λελουδιοῦ φρεσκάδα.
Χειμώνας ἔρθη, χάνομαι στῆς γῆς τὸ κατοχώρι·
Ἄπριλλης, ξαναφαίνομαι: στὸν Ἥλιο ἀναβολάδα!*

9

*Μή μ' ἀποδιώξετε ἀνέγνωρα, καινούριοι μου γειτόνοι,
σὲ τοῦτο ἐδῶ τ' ἀπόμερο πίσω ἀπ' τὸν κόσμο γρέκι!
Τὸ χορταράκι τῆς βροχῆς ποὺ ξώλαμπρα φυτρώνει,
καὶ τὸ νερὸ τοῦ ποτιστῆ ποὺ γαργαράει παρέκει,*

*οἱ ἀριεῖς ποὺ ἰσκιώνουν τὰ πλεχτὰ τσοπάνικα τσατούρια,
κ' οἱ γεροπλάτανοι ποὺ πᾶν τὰ πρότα γιὰ τὸ στάλο,
δικά σας ὄλα! Ἀπ' τὴν τρανὴ τὴν ἔχα τὴν καινούρια
τὴ γειτονιά σας θέλω ἐγὼ δική μου — τίποτα ἄλλο!*

10

Ν' ἀπλώνεσαι κατάχαμα στὸ βουνοπλάγι τέντα,
ἢ μάνα γῆ στὸν κόρφο της μαξούμι νὰ σὲ σφίγγῃ,
νὰ σὲ ποτίζουσι βότανο ἢ ρίγανη κ' ἢ μέντα,
νὰ σὲ ἀνεβαίῃ, ἀνύπαρχτος σὰ νά'σαι, τὸ μυρμήγκι.

Νὰ διαλογιέσαι καὶ νὰ λές: Τ' εἶμαι; χορτάρι; χούμα;
φωτιά; νερό; ἀγέρι; ἀνθός; δέντρο; πουλί; ζουλάπι;
Καὶ νά'σαι αὐτῶν ποὺ ἀράδιασες μιὰ μπερδεμένη σούμα,
νά'σαι ἀνθρωπάκι τοῦ Θεοῦ ποὺ σπαρταράει γι' ἀγάπη!

11

Τὶς μηχανὲς παράτησε, τὶς πολιτείες ἀρνήσου,
ἀνάραχα σκαρφάλωσε, τοῦ λαγκαδιοῦ ροδόλα,
στὴ μαραβίτσα ξάπλωσε, στὸν καταρράχτη πλύσου,
κι ἀναμπιστέψου στὸ βουνὸ τὰ μυστικά σου ὄλα.

Ὁ γυρισμὸς Ἀνάσταση, κι ἀναγαλλιάζεις τόσο!
Σὰν τὸ κατσίκι: σκραμιδάς, σὰν τὸ πουλὶ φτερίζεις,
κι ἂν πᾶς στὴ βρύση θὰ ξεβγῶ γιὰ νὰ σὲ καμαρώσω
βλαχούλα μὲ τὴ στάμνα σου τὴν ὥρα ποὺ γυρίζεις...

14

Τώρα πού ἡ νύχτα κι ὁ οὐρανὸς ἔχουν τὴ χάρη ἀκέρια,
πᾶμε νὰ βροῦμε ξέφωτο στὸ κορφοβούνη ἀπάνω
γιὰ νὰ σοῦ δείξω, δάσκαλος σοφός, ἔλα τ' ἀστέρια,
ἀπὸ τὴ Μάρω ἀρχίζοντας, τὴ Μάρω καὶ τὸ Γιάννο.

- Ἐκεῖνο ἐκεῖ μὲ τὴν οὐρά; — Τὸ λένε Ἄλετροπόδα!
— Αὐτὸ πὸ μοιάζει ἐφτάφωτο καντήλι; — Αὐτὸ εἶναι ἡ Πούλια
Μὰ κι ἄλλα θὰ σοῦ μάθαινα πολλὰ ἂν δὲ μᾶς ἐμπόδα
ὁ φόβος σου γιὰ τοὺς ἀσθεοὺς καὶ γιὰ τὰ νυχτοπούλια.

15

Θὰ σηκωθῶ χαράζοντας καὶ θὰ βγῶ στὸ κυνήγι·
μὲ σύνεργα, μὲ ἀξόβεργες, μὲ δίχτυα, μὲ σκαντάλια.
Κι ἄς μὴ δὲν εἶμαι κυνηγός, πουλὶ δὲ θὰ μοῦ φύγη!
Ποῦ θὰν τ' ἀφήνω ζωντανά; — χαρά μου κι ἀναγάλλια.

Θὰ καρδακίζουσι στὶς φωλιές, θὰ κελαηδοῦν στὰ κλώνια,
ζυγὰ-ζυγὰ θὰ παίζουσι στὰ χορταράκια χάμου,
ἀπάνωθὲ μοῦ θὰ πετοῦν μὲ ἀνάερη καταφρόνια —
"Ὅσο θὰ εἶναι πιὸ λεύτερα τόσο καὶ πιὸ δικά μου!

16

*Μονοπατάκι του βουνού, δὲ σ' ἔχει ἀνοίξει χέρι
μηδὲ σὲ φρεσκοπάτησε ποδάρι ἀνθρώπου ἀκόμα!
Εἶδα ἓνα περπατάρικο τῆ νύχτα ἐψὲς ἀστέρι
ποὺ πέρασε καὶ σὲ χάραζε στὴν πέτρα καὶ στὸ χῶμα!*

*Κι αἰκουσα λόγο μυστικὸ νὰ μὲ προστάζη ἀπ' τ' ἄστρα
ἐγὼ νὰ σὲ πρωτοδιαβῶ νὰ σὲ ξεπαρθενέψω·
ν' ἀνέβω στ' ἄγρια τὰ βουνά, τὰ στοιχειωμένα κάστρα,
κι ὀπῶρω τὴν Πεντάμορφη, τοῦ Δράκου νὰν τὴν κλέψω!*

17.

Τὰ γίδια ἐρχόντας γιὰ νερὸ στὸ δέντρινο κορύτο
κανταριασμένα ξεκινᾶν, σουρτάτα καταντάνε·
σὰ σχολαρούδια συμπρώχονται, τὸ δεύτερο τὸ τρίτο,
ὁσμίζουν τὰ μουσούδια τους, τὰ κέρατα κουντρᾶνε.

Βροντάει τὸ τραγοτσόκανο, παραμερᾶνε τ' ἄλλα,
κι ὁ Τράγος ἀργοπάτητος στὸν ποτιστὴ παγαίνει,
ρουφάει, γυρίζει στὸ λαὸ τὰ μάτια τὰ μεγάλα
καὶ δείχνει τὶς νεροσταλιᾶς ποὺ τοῦ τιμᾶν τὸ γένι!

18

Τζιτζίκι τοῦ μεσημεριοῦ, τ' ἀποβραδιοῦ τριζόνι,
τροχᾶς τὸ τραγουδάκι σου στὸ ξύλο καὶ στ' ἀγκάθι.
Τί νὰ τὸ κάμω τὸ πουλί, ἀκόμα καὶ τ' ἀηδόνι;
Τὸ μυστικὸ τῆς χάρισης ἐσὺ μοῦ τό'χεις μάθει!

Βαθιὰ τῆ φλέβα χάλευα, βαθύτερα τῆ βρῆκα
καὶ στὸ ποταμολάγκαδο καὶ στ' ἄνδρο φαράγγι.
Κρυφοπηγὴ τοῦ τραγουδιοῦ δὲν εἶναι μόνο ἡ γλύκα,
δὲν εἶναι μόνο ἡ πίκρητα, μά εἶναι κ' ἡ σκέτη ἀνάγκη!

19

Δὲν εἶμαι ἀετὸς μὲ τὰ φτερά, γεράκι μὲ τὰ νύχια,
νὰ κυνηγῶ τίς πέρδικες, νὰ πιάνω τὰ τρυγόνια.
Εἶμαι ἀηδονάκι πῶχτισα φωλιά στὰ πολυτρίχια
καὶ πονεμένο κελαηδῶ ν' ἀϊκούσουν τ' ἄλλα ἀηδόνια.

Δὲν εἶμαι πεῦκος κ' ἔλατος, δὲν εἶμαι κυπαρίσσι,
νὰ ἔχω τίς ρίζες μου βαθιά καὶ τὴν κορφὴ μου ἀπάνω.
Καρυφυλλάκι, στῆς αὐλῆς τὴν ἄκρη ἔχω μυρίσει
κι ἀπ' τὴν ταπεινοσύνη μου μηδὲ λελούδι βγάλω!

22

*Πικρὸ τραγούδι ποὺ ἀντηχᾶς ἀπὸ γκρεμὸ σὲ σάρα
καὶ τὴν κατσάβραχη ἐρημιᾶ πλιότερο ἀκόμα ἀδειάζεις,
μηδὲ καημὸς σ' ἀνάβλυσε, μηδὲ κρυφὴ λαχτάρα:
τοῦ δουλευτῆ τὸν ἴδρωτα καὶ τὴν ἀγκούσα στάζεις!*

*Μὲ τὸ νηχὸ σου τὸ βαρὺ σὰν ἄργανο ταιριάζει
τοῦ ξιναριοῦ τὸ χτύπημα στὸ ἄδρῦ τοῦ βράχου ἀστήθι·
κ' εἶναι τὸ δέμα, θά'λεγες, τῆ γῆς ποὺ ἀναβολιάζει
χτισμένο ἀπὸ τραγούδισμα κι ὄχι ἀπὸ ξερολίθι!*

23

Απόψε τ' ἄστρα εἶναι πολλὰ κ' ἡ ζήλεια μου μεγάλη·
κατάλακκα ξαπλώνομαι καὶ τὰ κοιτῶ ἕνα-ἕνα
γιὰ νὰ διαλέξω ἀλάθευτα μὲ τὸ χρυσό μου κιάλι
ἐκεῖνο τ' ἄστροι τὸ λαμπρὸ ποὺ θὰ ταιριάζῃ σ' ἐμένα.

Δὲ θέλω νά'χη θάλασσες, δὲ θέλω κάμπους νά'χη,
μόν' θέλω νά'χη ὄλο βουνά, καὶ λόγγους, καὶ λιβάδια.
Θὰ στήσω τὸ τσαντίρι μου στήν πιὸ ψηλὴ του ράχη
νὰ τσοπανεύω τοὺς ἀετοὺς ποὺ θὰ περνᾶν κοπάδια!

24

Στ' ἀνάζερβο βαθύρεμα μὲ τοὺς δασοὺς πλατάνους
ποτὲ δὲ στίθει τὸ νερό, τ' ἀγέρι δὲ λαγιάζει.
Μεγάλο γιόμα σύναξη θὰ βρῆς μικροὺς τσοπάνους,
χαριτωμένη συντροφιά πού ξεμεσημεριάζει.

" Ἄλλος ἀγκλίτσα πελειᾶ κι ἄλλος λαλεῖ φλογέρα,
δυὸ-τρεῖς διαλὲν ροκόφυλλα τσιγάρια νὰν τὰ δέσουν,
κι ὅσοι εἶναι χνουδομούστακοι κρυφομιλᾶνε πέρα
γιὰ τίς κοπέλες π' ἄρχισαν ἄλλιως νὰ τοὺς ἀρέσουν!

25

Πολλά και δὲν τῆς ἔζησε, τόσα παιδιὰ, κανένα!
Τοῦ κάκου πῆε σὲ γιάτρισσες καὶ σὲ γιατροὺς κοιτάχτη...
Στὸν Ἄϊ-Γιάννη τάζεται γιὰ τὴν καινούρια γέννα:
—'Ετοῦτο νὰ τῆς πρόκοθε κι ὄλο τὸ βιός της στάχτη!

Λυκοχαθιὲς καὶ χαϊμαλιά, δαιμονικὸ συντέλειο,
εὐχὲς, ξορκολογήματα, παπὰ καλοπλερώνει...
Στὴν ἐκκλησιὰ τὸ πέταξε τὴν ὥρα στὸ Βαγγέλιο,
τὸ σήκωσα, τὸ βάφτισα καὶ τό εἶπα Πολυχρόνη!

26

Αγαπημένη μου έρημιά, μονάξια μου μεγάλη,
μὲ τί σεβντὰ σὲ χαίρομαι, μὲ τί καημὸ σὲ βόσκω!
Στὸ λόγγο πηγαινόρχομαι τὴ μιὰ μεριά τὴν ἄλλη,
κι δλοῦθε ἀνθόμελι τρυγῶ, κι δλοῦθε ἀρμέγω μόσκο.

Χουχτάω, ἀπόκρο δέχομαι τὴν κρίση μου τὴν ἴδια·
κυλάω κοτρώνια στὸ γκρεμὸ, θαρρῶ μαζί τους πέφτω·
γητεύω τ' ἄγρια πετεινά, μαυλίζω τ' ἄγρια γίδια,
κρυφανταμώνω τὸ Θεὸ καὶ τὴ χαρὰ του κλέφτω!

27

*Μικρὸ πού εἶναι τὸ Νιόκαστρο, μεγάλο πού φαντάζει
τὸ Μάη τὸ μήνα πῶρχονται ξεκαλοκαίριο οἱ βλάχοι!
Ποῖος τραγουδεῖ, ποῖος ντουφεκᾷ, ποῖος σκούζει, ποῖος χουγιάζει,
λῆς πανηγύρι γίνεται, λῆς γάμος, λῆς ἀμάχη!*

*Γίδια βοσκᾶν στ' ἀνάπλαγο καὶ πρόβατα στὶς βάθες
περνᾶν οἱ φίλοι ψένουμε ζυγούρια καὶ μηλιόρια,
περνάει κ' ἕνας φυγόδικος μὲ τὰ φυσέκια ἀρμάθες,
μαρμάρια δευτερόγεννη διαλέει καὶ ψένει ἀχώρια...*

30

Τό είδα νά τρέχη στὸν πλατὸ σὰ ζαρκαδάκι ὀπού'ναι·
τ' ἄσπρο μαντίλι ἀρμένιζε μὲ τὰ ξανθὰ κοτσίδα...
Κοιτάζω πίσω του νά ἰδῶ σὰν ποιοὶ τὸ κυνηγοῦνε·
τῆς νιότης βλέπω τὶς χαρὲς, τῆς τρέλας τὰ παιχνίδια!

Τοῦ δέντρου τ' ἀνεμόδαρμα, τοῦ ποταμοῦ τὸ κύμα
νὰν τὰ κοιτᾶς εἶναι ὁμορφα, μὰ ἐγὼ είδα τὸ πιὸ ὁμόρφο·
καθὼς μπροστά μου διάβηκε μὲ τὸ κορμάκι χῦμα,
είδα τῆς γῆς τὸ ἀνάσασμα στοῦ κοριτσιοῦ τὸν κόρφο!

31

Κοντοζυγώνει τ' Ἄϊ-Γιαννιοῦ κινάει ὁ Μπαρμπα-Πάνος
στὸ Μοναστήρι ν' ἀνεβῆ καὶ τὰ κελλιά νὰ φκιάση.
Παραμονή κι ἀνήμερα κοσμάκης νυχτοπλάνος
ἀναπορεύεται τὸ Σκᾶ τῆ χάρη Του νὰ φτάση.

Στὰ λόγγια τὸν ἀνήφορο κι ἀνάκρεμα στὶς σάρες
ἄλλος λαδάκι κουβαλεῖ κι ἄλλος λαμπάδα μπόϊ...
Κανεῖς μὴ λείψῃ ἀπ' τῆ γιορτῆ, κουμπάροι καὶ κουμπάρες—
θά εἶναι ὁ Δεσπότης λειτουργός, σωρὸς παπαδολόϊ!

32

*Ταχιά θὰ πᾶς στὴν ἐκκλησιά, θὰ πᾶς στὸ πανηγύρι,
καὶ θὰ ᾄσαι μαναχούλα σου καὶ θὰ εἶμαι ἐγὼ μακριά σου,
καὶ θὰ ᾄχης βάλει τὰ καλά, τὴν πούλια, τὸ τιρτίρι —
ὅλοι θὰν τὰ ᾄχουν μετὰ σὲ καὶ μὲ τὴν ὁμορφιά σου!*

*Θὰ σὲ ξορκίσω μπρὸς μεριά νὰ μὴ σὲ πιάσει μάτι,
νὰ πᾶς καὶ νὰ ᾄθης πέρδικα, πῶχω λαχτάρα τόση...
Μὰ σίγ' αὖθις θὰ μπης στὸ χορὸ, σεινάμενη, τριζάτη,
σὲ χέρι ἀντρὸς νὰ μὴν πιαστῆς μαντίλι ἂν δὲ σοῦ δώση!*

33

*Μωρὲς Παλουκοθήτισσες μὲ τ' ἄσπρα σας μαντίλια,
μὲ τὴ σκουτένια σας ποδιά, τ' ἄδρῦ σας κοντοκάπι,
σὰν γκιζεράτε στὴν Ὁξιά, πού εἶναι γιομάτη ἀπρίλια,
πέστε μου ἂν ἔχετε καημὸ κι ἂν κυνηγάτε ἀγάπη:*

—“Ὅσον κι ἂν ἔχουμε καημὸ δὲ γίνεται μαράζι·
ἀγάπη κι ἂν γνοιαζόμαστε δὲ νταγιαντάμε πόνους!
Ποῖον θέλουμε τὸν παίρνομε, σειριά μας δὲν ἀλλάζει,
καὶ στὶς δμάλιες τὶς ψηλὲς γεννάμε τοὺς εὐζώνους!

34

*Ε*σείς δὲ θὰ πιστέψετε, μὰ ἐγὼ θὰ μολογήσω :
Περνοῦσε ἀπ' τὸ ρουμάνι μας χτὲς νύχτα τὸ Φεγγάρι·
τὸ βλέπω καὶ σταμάτησε, δὲν πάει νὲ μπρὸς νὲ πίσω :
εἶχε ἀγραδῶσει γιὰ καλὰ σ' ἓνα δασὸ πουρνάρι !

Βασανίζόταν κ' ἔκλαιγε μὴ χάσῃ τὸ πασχάλι.
Νὰ τὸ βοηθήσω μ' ἔκραξε. Κατάκορφα κλαρώνω,
ξεμπλέκω ἀπ' τ' ἀγκαθόφυλλα τ' δλόξανθο κεφάλι,
στὰ χέρια λίγο τὸ κρατῶ κι ἀπὲ τὸ λευτερώνω !

36

*Τὸ καλοκαίρι ἀνάγειρε στ' ἀπόσκια καὶ ξεψύχησε·
ἀσκλαμιδιὲς ἀνθίζουνε νὰν τὸ νεκροστολίσουν
καὶ μιὰ καμπάνα μακρινή, λυπητερὰ ποὺ ἀντήχησε,
τὰ τσοπανοῦδια προσκαλεῖ νὰ τὸ ξεπροβοδίσουν...*

Μαυρούδια σύγνεφα ὁ βοριάς στὰ κορφοβούνια σώριασε,
καὶ μούχρωσαν οἱ λαγκαδιὲς καὶ μάργωσαν τὰ δάση.
Ὁ βλάχος, στὸ καλύβι του, ξανάειπε «χινοπώριασε!»
κι ἀνασκιράει τὰ σέα του ξεχειμαδιὸ νὰ πιάση.

37

*Βαργεστισιμένος και χλιθός ξεβγήκα στο διπλάτανο,
ἀγνάντια στο δασόπλεχτο νά χασταλέψω φράχτη.
"Ἦθελα νά ἤμαν μαναχός, μὰ βρήκα ἐκεῖ ἓνα διάτανο
π' ἄρμεγε τὴν τουλούπα του και γιόμιζε τ' ἀδράχτι.*

*Μπιρμπιλομάτα και ναζού — σὰ νὰ μὴν ἤμαν τάχατε —
ἔλεγε τὸ τραγούδι της, ἔκανε τοῦ κεφιοῦ της·
κι ὡς νὰ μ' ἀνάρπαξε τροχός — τὴν ἴδια τύχη θά'χατε —
μὲ τύλιγε, μὲ τύλιγε στο γνέμα τοῦ ἀδραχτιοῦ της!*

38

Αντίπερα ἦταν τὸ χωριὸ κ' ἐδῶθε τὸ πλατάνι,
πλατάνι κουφαλιάρικο καὶ κοντοκλαδεμένο.
Σὰν παρακλάδι ἀκλάδευτο, σὰ θραψερὸ φουντάνι,
ζευγάρι ἀνακλαδίζονταν στὴ ρίζα κουρνιασμένο.

- Κλώνος τὸν κλώνο ἀγκάλιαζε, βλαστάρι τὸ βλαστάρι,
ἀνθὸς φιλοῦσε τὸν ἀνθό, τριαντάφυλλα τοὺς κρίνους...
- Μὰ ἐγὼ δὲν εἶδα τίποτα! Ποιὸς μ' ἔβαλε πρεδάρη
νὰ σκανταλίσω τὸ χωριό, νὰ μαρτυρήσω ἐκείνους;

39

Νύχτωσε ὁ τόπος, νύχτωσε, καὶ τὰ τσακάλια οὐρλιάζουν,
οἱ δράκοι συναρίζονται νὰ βγοῦνε στὴν παγάνα·
ψηλοκρεμᾶνε τὰ βουνὰ κ' οἱ κάμποι βαθουλιάζουν,
ἡ τρίχα τρέμει τοῦ τραγιοῦ καὶ τοῦ σταριοῦ ἡ ἀγάνα.

Τρέμει κ' ἐμὲ ἡ καρδούλα μου, λαγγεύουν τὰ γλυκάδια,
λαγοπατῶ καὶ σέρνομαι τὸ θηλυκό μου νὰ βρω...
Μὲς στ' ἄκριτα μεσάνυχτα, μὲς στὰ βαθιὰ σκοτάδια
ἥλιος ἀντήλιος φέγγει μου ποὺ εἶναι τὸ φῶς του μαῦρο!

40

*Πῶς και μ' ἀρέσει τὸ βουνὸ δὲν τό'χω λαγαρίσει!
Δύσκολα ἢ γνώση τῆς καρδιᾶς τὸ μυστικὸ μαθαίνει...
Ἄπ' τὸ 'να στ' ἄλλο διάσελο, τῆ μιὰ στήν ἄλλη βρύση
παρηγοριῶμαι ἀγνάντεμα και τ' ἄνθι μου πληθαίνει!*

*Κάθε φορά πρωτόθωρα ξαναθωρῶ τὴν πλάση·
πιὸ ὁμορφη και ἂν τῆ νειρευτῶ μὲ τ' ὄνειρο χορταίνω.
Ἄκακονοῦς μου ἂν κάποτε πρὸς ὥρας συννεφιάση,
σὰν τὸ βουνὸ ψηλοκορφῶ και ἀπὸ τὰ νέφη βγαίνω!*

41

Νά ἦμαν πουλάκι στ' Ἄγραφα, πετροφωλίτσα νά'χα,
στη Μίγδου νά βοσκολογῶ, στη Μέγδοβα νά πίνω,
νά κελαηδῶ χαράματα, ν' ἀγροξυπνῶ τή βλάχα
ν' ἀγροξυπνῶ τὸ ἱταίρι της κι ἀγάπη νά τοὺς δίνω...

Μεράκι θά εἶμαι καὶ καημός, λαχτάρα κι ἀναγάλλι,
τοῦ κοπιασμένου ἀντίδερου, τοῦ πονεμένου ἀφιόνι·
κι ὅταν θά φεύγη ἢ βλαχουριά νά πιάση τὸ Ἰσαμάλι
ἐγὼ νά μένω στη φωλιά νά θάβωμαι στὸ χιόνι!

42

Ανηφορῶ στὰ τσόπουρα, στὰ κράκουρα σκαλώνω,
τῶν λύκων εἶμαι τσέλιγκας, τῶν ἀρκουδιῶν τσοπάνος·
μὲ τοὺς ἀνέμους μάχομαι, μὲ τὶς βροχὲς μαλώνω,
νὰ γίνω ἀφέντης τῶν στοιχειῶν, τῶν δράκων καπετάνος!

Φλογέρα παίζω ἀλάλητη τὸ μπούμπουνα σκεπάζω,
καὶ δὲν τρομάζει τὸ πουλὶ νὰ πάψη τὸ τραγοῦδι!
Ἄγκλιτσα ὀρθῶνω ἀθώρητη τ' ἀστροπελέκι ἀρπάζω,
καὶ δὲν χτυπιέται καταγῆς νὰ κάψη τὸ λελοῦδι!

43

*Ποιὸς λέει πὼς εἶμαι ἀνάσχολος, πὼς εἶμαι ἀναμελιάρης,
μὴ βλέποντας νὰ κάνω ὑνί, νὰ κάνω τυροκόμι ;
Δραγάτης εἶμαι τῆς ἐρμιᾶς, τῆς ἀγριμιᾶς πρεδάρης,
χωρὶς ἰδρὸ ἀργατεύομαι καὶ χωρὶς βαρυκόμι.*

*Μά εἶναι οἱ λαχτάρες μου πολλῆς κ'οἱ ἀγγάρειες μου μεγάλες,
χαρὲς τὰ μεροκάματα, παιχνίδι τὰ νυχτέρια,
κ'εἶναι ἡ δουλειά μου, πὸν ἀγαπῶ περισσότερο ἀπ' τὴς ἄλλης,
ν' ἀποκοιμίζω τὰ πουλιὰ καὶ νὰ ξυπνῶ τ' ἀστέρια !*

44

Γιὰ μένα βγήκε ὁ Αὐγερινός, γιὰ μένα βγήκε ἡ Πούλια,
κ' ἐγὼ μὲ τ' ἄστρα τὰ καλὰ περνῶ χαρὰ μεγάλη!
Τὰ πέπλα ὀρμώνω τῆς νυχτός, τῆς χαυγαῆς τὰ τούλια,
τοὺς λέω τραγούδι παλιακὸ ποὺ δὲν τοὺς τό'παν ἄλλοι!

Τ' αἰκοῦνε καὶ τὸ χαίρονται κι ἀγάλια τὸ χορεύουν,
μιὰ χούφτα διαμαντόπετρες μοῦ ρίχνουνε ρεγάλο.
Πρὶν λάμψη ὁ ἥλιος καὶ σβηστοῦν τὰ βλέπω νὰ μοῦ γνεύουν,
νὰ ῥθῶ μοῦ γνεύουν καὶ ταχιά, νὰ εἰπῶ τραγούδι κι ἄλλο.

51

Δὲν πᾶ' νὰ ῥθοῦν τσαμπάσηδες, νὰ ῥθοῦν καὶ τραμπαδόροι,
δὲν κάνω τράμπες σήμερα, δὲν ἔχω ἀλισβερίσια!
Ζουρνάδες ἀπ' τὴν Κατοχή, φωτίκια ἀπ' τὸ Βραχώρι:
νουνός, κουμπάρος γίνομαι σὲ πίσημα βαφτίσια!

Βαφτίζω ἀγόρι στὸ Βλοχό, μὲ βλάχους συγγενεύω,
κουμπάρο κάνω τσέλιγκα κι ἀπὸ μεγάλη φάρα.
Ἄκόμα, κάνω... (θὰν τὸ εἶπῶ, καὶ μὴ σᾶς πονηρεύω:
ἐγὼ τὸ λάδι δὲν πατῶ!) κάνω ὁμορφη κουμπάρα!

52

Δὲν εἶναι, Μάνα, ὁ πόνος μου ποὺ σ' ἔχω χάσει μόνο —
μιὰ μέρα θέλει σ' ἔχανα μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν τάξη,
ὁποῦ ἀγαπάει τὸ πλάσμα του κι ἀπ' τὸ χρυσό του θρόνο
στέλνει τὸν Ἄσπρον Ἄγγελο σιμά του νὰ τὸ κράξῃ.

Ἄναδιπλώνει ὁ πόνος μου σίγῃ θυμᾶμαι τώρα
πῶς, ὅταν σ' εἶχα, ξέχανα μιὰ μέρα θὰ σὲ χάσω.
Κ' ἔτσι ποτὲ δὲν ἔκαμα ἐξάμηρο τὴν ὥρα,
καὶ τὴν ἡμέρα ἐξάμηνο νὰ σὲ γλυκοχορτάσω!

53

Ακαρτερω να σηκωθη βουκέντρα το Φεγγάρι
να το αλυχτήσουν τα σκυλιά, σκιαχτοῦνε τ' αρμολάγια,
να πέρω το κοπάδι μου να βγῶ στο νυχτοσκάρι,
να πλανεθῶ σαν ἄλαλο στοιχειδ στα βουνοπλάγια.

Θά'ναι σαν ὑπνοφαντασιὰ καὶ σαν εἰνόρτο θά'ναι :
θα τουλουπώνη τα κλαριά χρυσή μιὰ βαμπακέλα,
χρυσές κ' οἱ νεραϊδόβρυσες φλουρι θα με κερνάνε,
θ' αἰκῶ τ' ἀηδόνη να λαλή καὶ θα με πιάνη τρέλα !

54

Αἶκουσα κοῦκο νηστικὸς πριχοῦ καλοφωτίση,
βουθὰ νυχτοθαδίζοντα μὲ τοῦ βοσκοῦ τ' ἀστέρι,
κ' ἔχω ἓνα φόβο στήν καρδιά μήπως καὶ μὲ πατήση
ἀπάνω ποῦ θ' ἀνταμωθῶ μὲ τὸ καλὸ μου ἱταίρι...

Ἄν μὲ πατήση, ὅπως τὸ λέν, κι ἂν τύχη ἀνημπορέσω
δὲ θὰ πιστέψῃ τί καὶ πῶς ἢ τρισαγαπητὴ μου·
ἄλλα θὰ βάλῃ μὲ τὸ νοῦ — καὶ πῶς νὰ τὸν καλέσω
ἐγὼ τὸν κοῦκο μάρτυρα κι ἀνυπερασπιστὴ μου;

55

Μανούλα, σπείρε μοναχή τὰ λάχανα στὸν κήπο·
θὰ σπείρω τὰ λελούδια μας ἐγώ, καὶ τίποτα ἄλλο!
Τριανταφυλλίτσες φύτεψα, γαρουφαλιὲς δὲ λείπω,
μπιρμπίλες καὶ βασιλικοὺς γραμμῆ-γραμμῆ θὰ βάλω.

Τὴ μαντζουράνα χαμπηλὰ κι ἀντίκρυ τὸ τσιτσέκι,
στὸ φράχτη ὄλο αἰ-δημήτρηδες, στὴν ἀμπουριά γεράνι,
τὸ πελαργόνι ἀνάμεσα κι ὁ κατηφὲς παρέκει...
Στὴν ἄκρη λίγο ἀπήγανο, τοῦ ἀβασκαμοῦ βοτάνι!

56

Τ' ἔχει, κυρά μου, ἡ τρίχα σου καὶ σηκωμένη τρέμει;
Παθοῦς-μαθοῦς ἀρώτησα νὰ σὲ γιατροκομίσω:
ἀθέριγο κι ἀμάλαγο θὰ σὲ ταγίσω ἀνθέμι,
ἀμίλητο, ἀναχέριγο νερὸ θὰ σὲ ποτίσω!

Τῆς ἐκκλησιᾶς τὴ διάλυσα θὰ πάρω νὰ σοῦ κάνω
τὰ ξόρκια καὶ τὰ βάσκανα: στὸ χῶμα θὰν τὴ χῶσω,
σαράντα τέσσερις φορὲς θὰ σὲ περάσω ἀπάνω,
κι ἂν ἔχω τύχη, γίδα μου, μπορεῖ νὰ σὲ γλιτώσω!

57

Μιά λαγωνίκα τσαμαδὴ κ' ἔνα λιγνὸ ζαγάρι
στὰ γούπατα παίρνουν ντορό, στὶς τοῦμπες γκλαφουνᾶνε.
Βαρκὸς ὁ τόπος — ἄγραφο τοῦ ζουλαπιουῦ τ' ἀχνάρι —
τοῦ κάκου ἀλέστα οἱ κυνηγοὶ τὰ δίκανα κρατᾶνε!

Νά 'ξερα ποῦ νὰ λούφαξε, ποῦ νὰ 'χη σαουριάσει,
νὰ ἰδῶ τὴ σαστιμάρα του, γλεντήσω τὸ μπουχό του,
καὶ τὴ χαρά του νὰ χαρῶ στὴν τρούπα του ὄντας φτάση,
ὁσμίση τὴ λαγίνα του, ξεχάση τὸν ὀχτρό του!

Δὲν ἔσπειρα ἀσπροβέλιτσα, δὲν ἔσπειρα ἀρναούτι...
Φτωχιά, ποῦ νά βρω, κι ἀρφανή, τὸν τρόπο γι' ἄλλο σπόρο;
Ξαθέρι σπέρνω σύνγηθο καὶ τῆ χρονιά μου ἐτούτη,
κι ἂν πάρω στό 'να τέσσερα χαλάλι μου τὸ δῶρο!

Σὰν ἔμπω στὸ πρωταύλακο, τέλια Μαγιοῦ, γιὰ θέρο,
χουφτώσω τὸ χερόβολο κι ἀδράξω τὸ δρεπάνι,
τότεθ θὰ ἰδῶ τὰ κόπια μου, τὴν πλέρα μου θὰ ξέρω —
Μὰ ὅπως καὶ νά εἶναι ἄλλη χρονιά θὰ σπείρω μαυραγάνι!

59

Στὴ Σάπια Βρύση ψήσαμε νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε.
Πῆρε ὁ Γιωργούλας Κολοβὸς καὶ διάβασε τὴν πλάτη.
Συννέφιασαν τὰ μάτια του, τί βλέπει τὸν ρωτοῦμε —
Ποῖος δὲν πιστεύει κόκαλα; Τ' ἀκούσαμε ἔξ νομάτοι:

«Παιδιά μου, βλέπω φονικό!... Παιδιά μου, βλέπω μνήμα!
Καὶ Ταχτικό!... Καὶ Κλεφτουριά!... Μακάρι νὰ ἔγω φεύτης!
Μὰ ἐδῶ τὸ γράφει καθαρά — δικό μου εἶναι τὸ κρῖμα!...»
Πολὺς καιρὸς δὲν πέρασε, βγήκε ὁ Γιωργούλας κλέφτης.

60

Δὲν ἔκλεψα, δὲ σκότωσα, δὲ χάλασα κονάκια,
στη φυλακὴ δὲ βρίσκομαι νὰ ρθῆς νὰ μ' ἀπολύσης·
θὰ βγῶ νὰ μάσω ὑπογραφές, ξέρω καὶ γραμματάκια,
μὲ τὸ Δεσπότη ἀκούγεται — θέλω νὰ μὲ μαυρίσης!

Σίντα θὰ γίνω ἐγὼ παπάς, τὸ ράσο σίντα βάλω.
θὰν τὸ μαζεύω τὸ νερὸ μὲς στὸ δικό σου λούκι...
Δὲ θέλεις κομματάρχη σου μὲς στὸ χωριό μας ἄλλο:
τρακόσια βόλια πού εἴμαστε θὰν τὰ ᾄχης μονοκούκι!

61

*Τί κάθομαι δὲν πελεκῶ μιὰ κ' ἔχω τὸ κοπίδι,
δὲν πελεκῶ τ' ἀφρόξυλο, τὸν πύξο δὲ σκαλίζω;...
Χουλιάρια φκιάνω ἀπὸ βαγιὰ καὶ γκλίτσες ἀγριλίδι,
τὶς ρόκες ἀπὸ καρυδιὰ πλουμί-πλουμί σταφνίζω.*

*Τὶς γκλίτσες δίνω χάρισμα σὲ κάθε μακαντάση
καὶ τὰ χουλιάρια σὶς γριῆς νὰ τρῶνε μπιρμπιλόνι...
Μά εἶναι τὸ διάφορο γλυκό — καὶ τ' ὄμορφο κοράσι
τῆ ρόκα ποὺ λιμπίζεται τὴν ἀκριβοπληρώνει!*

62

*Τὸ μεσοχώρι ψήλωμα κ' ἡ ἐκκλησιὰ στοιχειό του.
Τὸ χοροστάσι μπρὸς μεριά, τὸ κοιμητήρι πίσω.
Δῶθε ὁ ντουινιάς, ποὺ βρίσκεται, στουρνίζει τὸ χορό του·
κεῖθε ὁ ντουινιάς, ποὺ χάθηκε, βουδὸς κρατάει τὸν ἴσο.*

*Διάλεξε, νιέ μ', τὸ ἰταίρι σου τώρα στὸ πανηγύρι,
κι ἄς πᾶν οἱ γέροι νὰ τὰ ποῦν πίσω ἀπὸ τ' Ἅγιο Βῆμα.
Λίγες κουβέντες ὁμορφες κ' ἡ προξενιά χαζίρι·
τόσα κεφάλια πρόβατα, τόσες ζαγάδες χτήμα...*

63

Αγαπητὰ σὲ διάλεξα κι ἀγαπητὰ σὲ πήρα·
τὸν ἔργο καὶ τὸν ἔρωτα τὰ πλέξαμε σιρίτι...
Τῇ χαρισάμενη ζωῇ μᾶς φτόνεσεν ἡ Μοίρα
καὶ σ' ἄρπαξε ἀπ' τὸν κόρφο μου καὶ μ' ἄδειασε τὸ σπίτι!

Ποιὸν θά'χω τώρα σύντροφο, ποιὸν θά'χω παραχέρι;
Ποιὸς θὰ μοῦ μάση τ' ἄρφανά, φωτούλα θὰ μ' ἀνάψη;
Πῶς θὰ γυρίζω ἀπ' τὸ μαντρί καὶ δὲ θὰ βρίσκω ἰταίρι;
— Ἐσένα σὲ μαυρόκλαψα, ἐμένα ποιὸς θὰ κλάψη!...

64

Νά είσαι γιομάτος σάν τ' αυγό, καλός σάν τή μπομπότα,
καί δυνατός σάν τὸ κρασί κι ἀκράτος σάν τὸ λάδι!
Κοντὰ στ' ἀλέτρι γελαστός, χαρούμενος στὰ πρότα,
κι ἀκόμα πιὸ καλόκαρδος στὸ σπίτι σου τὸ βράδυ!

Ἐφόγκρο δίνε ταπεινὸ στή γνώμη τοῦ Πατέρα,
προσκύνα σάν εἰκόνημα τῆς Μάνας σου τὴ ρόκα,
ἀγάπα τὴ συγκόρμισσα κι ὄχι ἄλλη παραπέρα,
τοῦ κόσμου γλέντα τὴ χαρὰ χορεύοντας τὸ γιόκα!

65

*Μ*ή φοβηθῆ πετούμενο καὶ μὴ σκιαχτῆ ζουλάπι
ἀπ' τὸ γοργό μου πέρασμα, τ' ἀψύ μου ντουφεκίδι!
Βαραίνει τὸ πιστόλι μου μὲς στὸ μανικοκάπι,
καὶ μὲς στὰ φυλλοκάρδια μου φαρμακερὸ βαρίδι...

Δὲν πάω σὲ γάμο νὰ χαρῶ, σ' ἀμάχη νὰ γλεντήσω·
μὰ ὡς εἶναι ὁ λόγγος ἔρημος κι ἀντίκρυ ὀρθὸ ξεράδι,
— τό'χω πού τό'χω ἀπάνω μου — χωρὶς νὰ κριματίσω,
γιὰ ν' ἀλαφρώσω τὴν καρδιά, τ' ἀδειάζω στὸ σημάδι!

66

Σχώρα με, Μάνα Ρούμελη, νὰ εἰπῶ θὰ σὲ προδώσω!
Ἄπ' τὰ βουνά σου ἀντίπερα κι ἄλλα βουνὰ ἀγναντεύω...
Οὐρανογειτονεύουνε, γαλαζοφέρουν τόσο,
νὰν τὰ ζυγώσω λαχταρῶ, νὰν τ' ἀνεβῶ λαγγεύω!

Χελμὸ καὶ Ζήρια κι Ὁλενὸ τ' ἀϊκῶ τὰ ὀνοματίζουν.
Χαίντε βοσκὰς ποὺ θὰ ἔχουνε, καὶ κρύες βρυσσοῦλες, χαίντε!...
Ἄμὰν κ' οἱ βοσκοποῦλες τους σὰν λειμονιᾶς θ' ἀνθίζουν!...
Θέλω νὰ πάω! Κ' ἢ Ρούμελη μοῦ λέει γελώντας: —"Αἴντε!

67

Χαϊ-χάϊ! πῶς μ' ἀναψε ὁ καημὸς γιὰ τὰ ψηλὰ βουνά,
ποῦ τὸ πουρνάρι τ' ἀστοχᾶν, τὸ δρυὶ δὲν τὸ θυμιῶνται,
κι ἄλλα μαυροθωρίζουνε — τὰ ἐλάτια τους πυκνὰ —
ἄλλα μὲ χλωροπράσινες ὄξυες λαμπροφοριῶνται!

Ἐδῶ εἶν' τὸ ἀγέρι ἀθέρινο καὶ πάγος τὸ νερό,
δροσολογιέσαι καταηλιοῦ, στ' ἀπόσκια δὲ φτουρίζεις,
ράχη σὲ ράχη περπατεῖς σὰ νά' ἔγαλες φτερό,
ξαμώνεις: κροῦς τὸν οὐρανὸ, γέρνεις: τῇ γῆς ξακρίζεις!

68

Αφήνω υγεία στις κατοχές, υγεία στα κοντοπεύκια
και πάω να βρω ψηλές κορφές, όξιές κ' ελάτια να βρω!
Δὲ λέω πὼς δὲν τὰ πέρασα κ' ἐδῶ στὸν κάμπο ζέφκια
μὲ τις ξανθὲς κατοχιανές, μὲ τὸ κρασι τὸ μαῦρο...

Μὰ ἔχω μεράκι τὸ βουνό, κι ἂν δὲν τὸ ἀνηφορίσω,
πατήσω στουρναρόπετρα, περάσω γιδοστράτια,
δὲν τὸ ἀνεβῶ κατὰκορφα ψηλὸ σταυρὸ νὰ στήσω,
σὰν τὸ ἄλογό μου, ὄντας πεινᾶ, κάνω κ' ἐγὼ στὰ μάτια!

69

*Ε*λατα σταυραδέρφια μου κι ὀξυές μου φιλενάδες,
ἔβγα τ' Ἀπρίλη ἀκαρτερῶ νὰ πάρω ἀνηφοράκη,
διαβῶ τὰ ποροφάραγγα, περάσω τὶς λαγκάδες,
σταθῶ ψηλὰ στὸν ἴσκιο σας νὰ στρώσω τὸ γιατάκι!...

Δὲ θέλω κι ἄλλη συντροφιά σὰν ἔχω τὴ δικιά σας —
στὶς ἐρημιές, στὶς μοναξιές δουλεύονται οἱ λεβέντες!
Κι ἂν βαργεστήσω ἀμίλητος, εἶναι ὁ Θεὸς κοντά σας:
θὰ κατεβαίνη δυὸ σκαλιὰ νὰ λέμε τρεῖς κουβέντες!

72

*Η*λιε μου, θέλῃς γέλασε· Φεγγάρι, θέλῃς κλάψε·
δὲ ζητιανεύω ζεστασιά, δὲν ἔχω φῶς ἀνάγκη.
Κ' ἐσύ, λελούδι, μάδησε· κ' ἐσύ, πουλάκι, πάψε —
Κυνήγι πῆρα τῆ ζωῆ, τὸ θάνατο φαλάγγι!

Εἶμαι ὄλο φῶς καὶ δύναμη, ὄλο χαρὰ καὶ νιάτα·
Δρακόντους ἔχω βλάμηδες, Νεράϊδες φιλενάδες·
ποτὲ στοιχειό, ποτὲ ζορμπὰς δὲ μῶφραξαν τῆ στράτα —
Μοῦ κάνουν ραῖ τὰ θεριά, τ' ἀστέρια τεμενάδες!

73

*Βουνά τὰ κατατόπια μου, πάλε βουνά ὁ καημός μου!
Νά εἶχα ποδάρι σίδερο καὶ χάλκωμα τσαρούχι
νὰ ξεκινήσω μοναχός, νὰ σεργιανίσω ἀτός μου
Ἄραποκέφαλα κι Ὀξυά, Βαρδούσια καὶ Βελούχι!*

*Καὶ παραπάνου τ' Ἄγραφα, ψηλὴ κορφὴ τῆ Νιάλα,
νὰ κυρ-διαβῶ στὸν Κόζακα, στὸν Ἐλυμπο νὰ φτάσω!
Νὰ φάω ἀπὸ λαγὸ τυρὶ κι ἀπ' ἄγριο γίδι γάλα,
τῆ λιμασμένη μου ψυχὴ βουνίλα νὰ χορτάσω!*

74

Ολοι μπιρμπίλι λαχταρᾶν ν' αἰκούσουν νὰ λαλήση,
μὰ ἐγὼ καρδοῦλες δὲ χαλῶ, καὶ τὴ δική μου πρώτα.
Χαρίζω τὰ κουφάηδονα! Γιὰ μένα, ὅποιος ρωτήση,
τὸν κοῦκο θέλω σύντροφο σὰν πάω κοντὰ στὰ πρότα!

Τ' ἀηδὸνι γλυκοκελαηδεῖ καὶ στὴν κατακαμπίλα.
Ὁ κοῦκος μόνο στὸ βουνὸ τὴν ἀνοιξη τ' ἀρχίζει,
κ' εἶναι ὁ νηχὸς του κλέφτικος, γιομάτος χωριατίλα.
Σαρακατσάνος σὰν κ' ἐμᾶς δικὴ φωλιά δὲ χτίζει!

75

Νωρίς μᾶς ἦρθε ἡ ἀνοιξη, νωρίς τὸ καλοκαίρι,
ἀνθοκαρπίσαν τὰ κλαριά, γαλάτωσαν οἱ βρίζες,
κ' ἐμεῖς βολή δὲν ἔχουμε ν' ἀλλάξουμε λημέρι,
παράθελά μας βγάλαμε στὸν παλιοκάμπο ρίζες...

Δὲν κλαίω κορμιὰ ποὺ χτίκιασαν, καρδοῦλες ποὺ μαλλιάσαν,
κοπάδια ποὺ ἀναγκέψανε στὸ βάλτο ἀμολημένα...
Κλαίω τὰ λιβάδια τῆς Ὁξυᾶς ποὺ κορφολελουδιάσαν
καὶ μεῖναν φέτο ἀβόσκηγα κι ἀνταρτοπατημένα!

76

Θὰ ξεχουρτίσω ἀπ' τὸ μαντρί, θὰ κόψω ἀπ' τὸ κοπάδι,
σὰν τὸ μαναξευάμενο κατσίκι νὰ βοσκῆσω.
Ἔχει ἡ ζονάγκα ἀμαλαγιά κι ὁ ζάστανος χλωράδι,
χαρπάλα θά'θρω μὲ νερὸ τῆ δίψα μου νὰ σβήσω!

Δὲ θέλω κύπρου γνώρισμα καὶ μπουλουκιοῦ σημάδι,
μουῖδὲ γκεσέμι μπρὸς μεριά, μουῖδὲ τσοπάνο πίσω.
Θέλω νὰ ζήσω μαναξὸ — βαρέθηκα τ' ὀμάδι —
μὲ τῆ σφαξιά μου ἀπείραγη στὸ λόγγο νὰ ψοφήσω!

Νά ἦμαν βοσκός, ἀστροβοσκός, καὶ τ'οὐρανοῦ σκουτέρης,
στὴ Μάρω νὰ σταλίζωμαι, στὸ Γιάννο νὰ σκαρίζω,
νὰ ᾄχω τὴν ἀγγελόστανη στὴν Πούλια, κι ἀξιοχέρης
δροσιὰ ν' ἀρμέω τὰ σύννεφα καὶ κρούσταλλα νὰ πῆζω!

Νὰ σέρνω τὰ κοπάδια μου κατὰ πῶς πᾶν οἱ δρίμες,
στοῦ Φεγγαριοῦ τὸν Ἐλυμπο νὰ ξεκαλοκαιριάζω
καί, σὰν ἀρχίζουν οἱ βροχὲς νὰ πλημμυρᾶν τὶς ρύμες,
στοῦ Ἥλιου τὰ στεγνολίβαδα νὰ πάω νὰ ξεχειμάζω!

80

*Μ*ᾶρέσει νὰ χαρομανῶ φαράγγι σὲ φαράγγι,
στὴ φτέρνα τους νὰ φαίνωμαι, στὸ φρύδι τους νὰ βγαίνω,
νὰ παίζω μὲ τὸν κίνδυνο χωρὶς μὲ σφίγγη ἀνάγκη,
μὲς στὶς σπηλιὰς νὰ ξενυχτῶ, λαχτάρεις νὰ χορταίνω!

Ἄνέμελα κι ἀνώφελα νὰ τὰ ξοδεύω χάρη
τῆ ζωντανῆ μου δύναμη, τὸν ἀκριβό μου χρόνο
καί, χεροσφεντονίζοντας τραγουδιστὸ λιθάρι,
νὰ θεμελιώνω τὸ γκρεμό, τὸ χάος νὰ γεφυρώνω!

81

Ο γράτισα στὸ Κράββαρι! Θὰ πάρω μιὰ πρατίνα
νὰ λέω πὼς εἶμαι τσέλιγκας κ' ἔχω κοπάδι πίσω·
ἀνηφορίσω Φίδαρι, ψηλοδιαβῶ Ἀρτοτίνα,
μὲς στὰ Μουσουνιτσιώτικα λιβάδια θ' ἀκουμπήσω!

Ἔχουν οἱ ἀμάλιες τοὺς ἀνθό, τὰ ζάστανά τοὺς χιόνι,
χιλιάδες βόσκουν πρόβατα, χιλιάδες βόσκουν γίδια.
Τσιγγέκι δῶστε μου, ἀδερφοί, νὰ γίνουμε γειτόνοι,
μὲ τίς τσελιγκοπούλες σας ν' ἀρχίσω τὰ παιχνίδια!

82

*Ποτὲ δὲν ψωροζήλεψα νὰ κατεβῶ στὴ χώρα
νὰ χτίσω σπίτι δίπατο κι αὐλὴ μαρμαρωμένη...
Μοῦ φτάνει τὸ καλύδι μου, τὰ κήπια ὀπῶχω τώρα·
δυὸ-τρεῖς μαρτίνες ἄσε μου, τ' ἄλλο μπουλούκι ἄς μένη!*

*Θέλω νὰ βγαίνω στὸ βουνό, τὴ λιμπερτὴ μου νὰ ᾿χω,
νὰ βλέπω καὶ νὰ χαίρωμαι, νὰ στρίβω τὸ μουστάκι,
στὸν ἄμπλα νὰ δροσίζωμαι, καὶ ξάγναντα στὸ βράχο
λαλώνοντας τὸ σουραῦλι μου νὰ βγάζω τὸ μεράκι!*

Ανηφορίζω ἀχάραγα στῆς Ντριστοβάς τῆ ράχη:
Ζερβὰ ἔχω τῆ Σαράνταινα, δεξά μου τὰ Βαρδούσια·
γρικᾶω κοπάδια δλόγυρα νὰ σαλαγᾶν οἱ βλάχοι
σ' ἀμάλαγο ἀνθολίβαδο, σὲ λαγκαδιὰ νερούσια.

Βλαχούλα βλέπω νά'ρχεται τὰ ρόδα καὶ τὰ κρίνα,
στὸν οὐρανὸ ἀνθοκλώναρο, στὴ γῆς καταβολάδα!
— Ποῦθ' ἔρχεσαι; — Ἀπ' τὴν Ἄμπλιανη. — Ποῦ πᾶς; — Στὴν Ἄρτοτίνα!
— Πέρασε, ἀτόφια Ρούμελη! Πέρασε, ἀκέρια Ἑλλάδα!

84

Μὲ λένε ξεροτσόπανο, ποὺ βγαίνω στὰ λιθάδια
χωρὶς νὰ σέρνω πρόβατα, χωρὶς νὰ τσοπανεύω!
Μονάχα τὴ φλογέρα μου λαλῶ, κι ἀπ' τὰ κοπάδια
ν' αἰκῶ τὰ κυπροκούδουνα μ' ἀρέει, καὶ ν' ἀλαργεύω...

Ὅπου ἀνθισμένη ἀγράμπελη καὶ βατουλιὰ μ' ἀηδόνια
λιθάδι μου ἔχω ἀφεντικὸ κι ἄλλο κοπάδι βόσκω,
κοπάδι ἀπὸ γλυκοὺς καημοὺς ποὺ τσοπανεύω χρόνια
καὶ τοὺς ταίζω ζάχαρη καὶ τοὺς ποτίζω μύσκο!

85

Τρίκορφο, δῶσ' μου τὰ κλειδιά νὰ μπῶ στὸ Παλιοξάρι!
Γκιώνα, κατέβα κι ἄνοιξε νὰ ρθῶ στὸ Λιδωρίκι!
Βαρδούσια μου, λαχάνιασα, μόν' κάντε μου τὴ χάρη
στὰ Μετερτζια βγάλτε με κι ἀπέκει στὸ Γαρδίκι!

Ὅρὲ βουνά, κι ὄρὲ γκρεμοί, κι ὄρὲ παρθένα δάσα!...
Ἄν κόβωνται τὰ γόνατα, κι ἂν πνίγεται τ' ἀστήθι,
βγήκες ψηλὰ σὲ διάσελο καὶ πήρες μιὰν ἀνάσα;
σὰν τὸ Χριστὸ φτερώνεσαι τὴν ὥρα ποὺ ἀναστήθῃ!

Στὸ Σοροβίλι βράδιασα, στὸ Κάστρο του νυχτώνω —
χιλιάδες χρόνια βρίσκεται βιγλίζει τὸ ποτάμι...
Ὁ Μίχα-Γιάγκας λείπεται καὶ δὲν τὸν ἀνταμώνω,
σιμὰ εἶν' τὰ "Ὅχτια δὲ πῶχουμε τὸν Πήλιο Πάγγιο βλάμη.

Ψηλός, τὴν ἀσπρομάλλινη καμάρωνε σεγκούνα :
καμιὰ δὲν εἶχε πλιότερα κεντίδια καὶ λαγγιόλια !
— Τὸν χάσαμε τὸν Τσέλιγκα !... μοῦ λέει μιὰ παραγκούνα
σκουπίζοντας τὰ δάκρυα της μὲ τὴ βαμμένη ὀμπόλια...

89

*Τριπόταμο και Τρίλινο, τρεις σφάτες και τρεις κράχτες:
θέλεις σκαλώνεις Ἄγραφα, θέλεις τραβᾶς Τζουμέρκα,
θέλεις κρεμᾶς Φραγκόσκαλα νὰ βρῆς τοὺς καταρράχτες...
Ὅλουθε νιὲς οἱ ποταμιές, τὰ κορφοβούνια γέρ'κα!*

*Κεῖθε τὸ Βάλτο ρίγνομαι, τὸν κλέφτη παρασταίνω,
ἀράδα παίρνω τὰ χωριά, τίς βλαχομάντρες σθάρνα,
ἀρνάκια ψένω στὸν Πλατὸ καί, γιὰ νὰ ξαμαρταίνω,
στ' Ἀρέθα τάζω λαγιαρνί, δαμάλι στὴν Τατάρνα!*

90

Θέλω νὰ γίνω Δήμαρχος, νὰ πάρω τὴ σφραγίδα,
νὰ κιντυνέψω τοὺς ὀχτρούς, τοὺς φίλους μου νὰ φριάσω.
Θὰ βάζω ἐδῶ ξυλοδεσιά, θὰ σταίνω ἐκεῖ παγίδα,
καὶ τὸ δημαρχιλίκι μου ποτὲ δὲ θὰ τὸ χάσω!

Τὸ ἀρχοντικό μου θὰ πιαστῆ, τὸ μπούγιο μου θ' ἀξήνη,
στοὺς ἄλλους κοτζαμπάσηδες κορφὴ θὰ κεφαλῶσω,
ὁ γιός μου κ' ἐπιστήμονας καὶ βουλευτῆς θὰ γίνη,
τὴν τσούπα σ' ἄλλον ἀρχοντα χωρὶς προικιδὸ θὰ δώσω!

91

Ντροπῆς νὰ λείπη τὸ νερὸ σὲ τέτοιο ἀρχοντοχώρι
καὶ μὰνα κεφαλόβρυσο πανώκορφα νὰ ὑπάρχη!
Φασκιῆς-φασκιῆς μᾶς ἔγδαραν οἱ δεκατιῆς κ' οἱ φόροι,
μᾶς τὸ 'χουν τάξει βουλευτές, μᾶς τὸ 'ταξαν δημάρχοι!

“Ὅποιος μᾶς φέρη τὸ νερὸ νὰ 'ρθῆ στὸ χοροστάσι
— μιὰν ὥρα δρόμο κουβαλᾶν μὲ χιόνι καὶ μὲ λαύρα!
Θὰν τὸν βλογᾶν οἱ τσοῦπες μας κακὸ νὰ μὴν τὸν πιᾶση,
κ' ἐμεῖς θὰ τὸν φορτώνουμε στὶς ἐκλογῆς μὲ μαῦρα!

92

Τὸ φαλικίδι ἀπαρατῶ, στὸν πέτακα ξεβγαίνω,
τὶς ἀπαλάμες σάλπιγγα τοῦ φίλου μου χουγιάζω.
Περνάει τὸ ρέμα τὸ ξερό, τὸ νεροφαγωμένο,
ἀνηφορίζει κ' ἔρχεται, καπνοσακούλα βγάζω.

Ὅγραινοντας τὸ μπούμπουλο τροχίζουμε τὴ γλώσσα·
τ' ἀνάσκελα στρωνόμαστε, τὸ λακριντὶ ἀρχινᾶμε,
ἀναχαράζουμε πολλὰ, μᾶς μένουν ἄλλα τόσα.
Τὰ νιάτα μας θυμάμενοι τὰ γέρα μας ξεχνᾶμε...

93

Σοβίτης φυλακώθηκα στῆς ποταμιᾶς τῆ χούνη,
πῶχω λογκὰ ποτιστικὴ ψωμάκι τῆς χρονιάς μου.
Δὲ βλέπω στρόγγυλο οὐρανό, δὲ βλέπω κορφοβούνη,
τὰ βουνοπλάγια σφίγγουνε τοὺς τοίχους τῆς καρδιάς μου.

Τόσο στενὸ εἶναι τ' ἄνοιμα ποὺ θά'ριχνα ταβάνι
μὲ δυὸ πλατανοπέταυρα, μὲ δυὸ κυπαρισσέλια.
Ὁ ἀφέντης Ἥλιος σὰν περνᾷ μιὰ δρασκελιὰ τὸ κάνει
κ' ἐγὼ τοῦ βλέπω μαναχὰ τὰ δυὸ χρυσά του σκέλια!

96

Θὰ χτίσω τὸ παλάτι μου στὸν οὐρανὸ στὸν πάτο,
νά'χω στὴν πόρτα μου ἔλατο, μελὰ στὸ παρεθύρι,
νά βλέπω πέρα τὰ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια κάτω,
βρουσούλα νά'χω στὴν αὐλή, νερὸ νὰ τρέχη ἀφίρι!

Νὰ κρούγη ὁ ἥλιος τὴ σκεπὴ κ' ἡ Πούλια τὴν ἀστρέχα,
νά ξεπεξεύη ὁ κὺρ-Βοριάς μπροστὰ στὸν ὄθορό μου,
λιοντάρι νά'χω φύλακα στῆς μαναξιᾶς τὴν ἔχα
νά σταματᾶ τὸ φίλο μου, νὰ διώχνη τὸν ὀχτρό μου!

97

*Τὰ λίγα σπίτια εἶναι κακὸ χωριὸ — νὰν τὸ λυπᾶστε !
Παπὰ δὲν ἔχουν, δάσκαλο, μουῖδὲ καὶ γύφτο ἀκόμα·
ἄψαλτος πάει ποιὸς πέθανε κι ἀλλὶ ἀπὸ μᾶς ποὺ εἰμάστε :
στραβάδια μένουν τὰ παιδιὰ, καὶ τὰ τσαπιὰ μὲ στόμα !...*

*Φτωχὸ τὸ ψωρολίβαδο, πεινᾶν καὶ τὰ μανάρια,
τὸ σπῆρο νὰ σοδέψουμε χαλάλι θά εἶναι ὁ κόπος,
μᾶς συμπνιοῦν τὰ ρέματα, μᾶς γδέρνουν τὰ στουρνάρια...
Θὰ εἰπῆς : — Γιατί καθόμαστε ; — Νὰ μὴ ρημῶση ὁ τόπος !*

98

Αντρέγα, ἐγὼ θὰ σοῦ τὰ πῶ κοφτὰ καὶ τσεκουράτα :
Δὲν τὸ καταλαλοῦν οἱ ὀχτροί, τὸ λὲν κ' οἱ συγγενῆδες
πὼς ἔλα ἐσὺ τὰ ζάβλωσες — καὶ τ' ἄλογο τοῦ Τράτα,
καὶ τὸ γελάδι τοῦ Παχνῆ, καὶ τοῦ Ρισβᾶ τίς γίδες !

Δὲν εἶναι ἄλλος γιδόχαρος κι ἀλογοσύρτης ἄλλος
στὴ γούρνα ἐτούτη πού ὁ Θεὸς μᾶς ἔχει ἔλους δικάσει...
Πλέρω μονάχα τίς ζημιὲς ὀπῶκαμες, εἰδ' ἄλλως
κι ἀφοροχάρτι θὰ σοῦ βγῆ, κι ὁ Νόμος θὰ σὲ πιάσῃ !

99

Αφόντας βγήκαν δασικοί κι άρχισαν τὸ χαθὰ τους,
τὸν τόπο άστυνομέψανε, τὸν κλάρο άπαγορέψαν,
έπεσε λόθρα σταῖ βουνά, χαῖμδς στὴν ὁμορφιά τους,
οἱ βλάχοι χαντακώθηκαν καὶ τὰ κοπάδια ρέψαν!

«Μὴν τύχη καὶ διαβῆς σιαδῶ!... Μὴν τύχη πᾶς σιαπέρα!...»
Πῶς νὰ βοσκῆσης ζωντανά καὶ πῶς νὰν τὰ ποτίσης;
Τὸ πράμα θέλει γύρισμα, τὸ πράμα θέλει άγέρα,
άλλιῶς στὴ σάρα κύλα το νὰν τὸ γκρεμοτσακίσης!

100

Κατὰ φωτιά ἔχουν τὸ νερό, καὶ πρῶτος παίρνει ὁ μύλος!
Μά εἶναι τὰ χῶματα πολλά, δὲν ἀπολείπει ἡ γκρίνια,
κι ὁ νεροφόρος κόβεται: «Δὲν ἔχει ὀχτρὸς καὶ φίλος!
Θὰ πάη μὲ τὴν ἀράδα τοῦ πασάνας, πασαμίνια!»

Ποιανοῦ πουλᾶς τὰ ψέματα καὶ ποιὸς τὰ χαμπαρίζει;
Ἐκεῖ ποῦ θέλεις δυὸ φορὲς ἀνοίγεις τὸν καρνόχο,
παραραδίζει ὁ λάλας σου καὶ δευτεροποτίζει,
ζυγὰρι κλέβει τὸ νερὸ κι ἀλλὶ ἀπὸ ἐμὲ ποῦ τό 'χω!

101

Χαϊμός μου! μὲς στὸ γιούρτι μου τὰ ἐρμαδιακὰ τοῦ γείτονα!
Τσίπ, τσίπ, μαγκούφια! νίλα σας ν' ἀδράξω τὸ κοτρώνι!
Κ' εἶχα τὶς πιὸ καλὲς φυτεῖες!... Κ' ἔλεγα θὰν τὶς γλίτωνα!
Γιὰ τήρα! Ντίπ δὲν τὸ κουνᾶν! Κι ἀπὲ μὴ σὲ περγώνη!...

Τὰ χέρια νίβω, γείτονα!... Σῶκρηνα, σοῦ ματάκρηνα!...
Κράζω τὸν ἀγροφύλακα σοῦ κόβω ποδοκόπια!
Δὲν εἶν' δική σου ἢ κάλεσια; δὲν εἶν' δική σου ἢ βάκρηνα;
Καλὰ ἦταν νὰ τὶς ἔθρεφες μὲ τὰ δικά μου κόπια!

102

Αράδα ἔχω γιὰ πότισμα — χαρούμενο χαμπέρι!
Σουράει σὰ φίδι τὸ νερὸ στὰ διψασμένα κήπια,
κ' ἐγὼ μπροστά του ρίχνομαι μὲ τὸ τσαπὶ στὸ χέρι
νὰ μὴν ἀφήκω λάχανο ποὺ νὰ μοῦ εἴπῃ «δὲν ἦπια!»

Μαζὶ τίς ρίζες ἔχουμε κι ἀνταμικὰ τὰ φύλλα·
ἐκεῖνα πλημμυρίζουνε κ' ἐμὲ ἡ χαρά μου πλέχει·
σὰν τὴ ξεδιψασμένη γῆ μυρίζω χωματίλα,
σὰν τὴν ψηλὴ καλαμποκιὰ τεντώνω τὸ στελέχι!

103

Ολημερίς παιδεύομαι, ζυμώνω, ύφαινω, σκάβω·
στά καλαμπόκια δλονυχτίς χουγιάζω τὸ ζουλάπι.
Δὲν ἔχω λίγη ἀνάπαψη ζωὴ νὰ καταλάβω,
νὰ κοιταχτῶ, νὰ σταφνιστῶ, νὰ μοῦ πονέση ἀγάπη...

Παρηγορῶ τὴ φτώχεια μου — πολλοὶ φτωχοὶ εἶναι κι ἄλλοι.
Ἄποξεχνῶ τὸν κόπο μου — εἰδίσιματα μοῦ φέρνει.
Μὰ νὰ ζωντοστερεύομαι τοῦ ἀντρός μου τὴν ἀγκάλη,
αὐτὸ εἶναι χρῆμα ποὺ ἄλληγε θαραπαγὴ δὲν παίρνει!

104

*Η*θελα νά ἤμωνα χαντζής νά κάθωμαι στή σπράτα
καί νά νταραθερίζωμαι τόν κόσμο πού ἀραδίξει,
νάν τὰ μαθαίνω πρώτα ἐγὼ τῆς χώρας τὰ μαντάτα,
νά ξέρω σ' ὄλα τὰ χωριά ποιά κότα κακαρίζει...

Νά'χω φτηνὸ ξυνόκρασο νά πίνουν οἱ ἀγωγιάτες
νά μὴν πολυπροσέχουνε στὸ ζύγι τὸ τριφύλλι,
μὰ γιὰ τίς ἀγωγιάτισσες — γαλάνες, μαυρομάτες —
ὄλα νάν τὰ'χω βερεσὲ νά μαστε πάντα φίλοι!...

105

Δὲ θέλω νά εἶμαι ἀμπελουργός, δὲ θέλω νά εἶμαι βλάχος,
μόν' θέλω νά εἶμαι μυλωνάς καὶ νά'χω ἐδῶ τὸ μύλο
ποὺ κάνει γόνα ὁ πόταμος, ποὺ βγάνει ἀγκώνα ὁ βράχος,
νά'χω τὸ ἀπάγκειο μπράτιμο καὶ τὸ βιράγγι φίλο.

Πανάρι νά'χω ἀκούραστο, καματερὰ μαντάνια,
νά ἐρχόνται οἱ ἀπαλέτες μου μὲ σιγουριά μεγάλη:
θὰ φέρνουν σγαντζαρόσκουτα νά παίρνουνε τουλπάνια,
θὰ φέρνουν ἀραπόσταρο νά παίρνουν σιμιγδάλι!

106

Ανάθεμά σας, προεστοὶ κ' ἔσεῖς δημογερόντοι,
ποῦ νεροφόρο τοῦ χωριοῦ νιδν ἄντρα ἔχετε βάλει:]
κρυφομοιράζει τὸ νερὸ ποῦ τὸν πονεῖ τὸ δόντι,
ποῦ βρίσκει ἀχείλι ἀπότιστο καὶ διψασμένη ἀγκάλῃ!

Τοῦ κάκου ἀράδα καρτερῶ, νεράκι περιμένω
μαράθηκαν τὰ κήπια μου καὶ τὰ μυριστικά μου,
δὲ βρίσκω δίκιο πουθενά, δὲν εἶμαι νιὰ νὰ κραίνω!
Μὰ καὶ τοὺς νιοὺς δὲν ἀδικῶ — θυμᾶμαι τὰ δικά μου...

107

Κι ἄλλο μελίσει μῶφυγε — χαῖμός μου! — ἀπ'τὸ κουβέλι.
Τί πάθαν φέτο τ' ἄσογα, τὰ ζαλοταραμένα;
Γιὰ τήρα το πῶς σκόρπισε στὸν κῆπο καὶ στ' ἀμπέλι!
Νὰ τὸ μαυλίσω θὰ βαλθῶ μὲ λόγια μαγεμένα...

Χαῖδευτικὰ τὸ τραγουδῶ, φωνὴ κατεθασμένη:
«Ἐλα, πουλάκι μου καλὸ!... Στρῶσε, χρυσή μου Μάρω!»
Κάνει ὁ Θεὸς μαζεύεται καὶ στὸ κρηγί του μπαίνει —
Γλυκαίνει ἀπὸ τίς πίκρες μου τὸ μέλι ποὺ θὰ πάρω!

108

Αφέντη Παντοκράτορα, τὸ δίκιο ἂν διαφεντεύης,
στὰ ρόγγια καὶ στὰ κράκουρα τῆ νιότη μου ἔχω θάψει·
ἄγγέλους ἔχεις μπιστικούς κι ἀνθρώπους τσοπανεύεις,
ἀρνάκι σου εἶμαι, ἀγρίκησε καὶ τῆ δική μου κλάψη.

Ἐγὼ δὲν πάσχω γιὰ ψωμί, δὲν πάσχω γιὰ στολίδια,
δὲν ἔχω φλάτο οὐδὲ πληγή. Δευτέρωσε τὸ θάμα :
Γυναίκα πάσχω ! Βγάλ' τὴν μου κ' ἐμένα ἀπ' τὰ παῖδια,
συντροφικὰ νὰ ζήσουμε, νὰ κολαστοῦμε ἀντάμα !

109

Τοῦ ταχυδρόμου ἡ σάλπιγγα στὸ μεσοχώρι ἀχάζει.
Τρέχουν οἱ μαυρογύναικες πῶχουν δικοὺς στὰ ξένα,
κ' ἡ πασαμίγια πρόσχαρη τὸ γράμμα της ἀρπάζει.
Μὰ ἐγὼ γραφὴ δὲν καρτερῶ νὰ στείλῃ καὶ σ' ἐμένα...

“Ὅχι τὸ πῶς δὲ μὲ πονεῖ σὰν τύχη ν' ἀλαργέψῃ,
ὄχι τὸ πῶς μὲ ξέχασε σὰν ἔφυγε στρατιώτης.
Μᾶς δένει ἀγάπη μυστικὴ — καὶ πῶς νὰ τὸ βολέψῃ
ποῦ εἶναι τὸ γράμμα σάλπιγγα, τ' ἀπόγραμμα προδότης;...

110

Σάμπως παραφρονίμεψε τοῦτ' τὸ διαβολοχώρι!
Μουῖδὲ ζημιὰ σὲ σπαρμωδιά, μουῖδὲ κλεψιά σὲ στάνη,
μουῖδὲ καὶ λεβεντοκαθγάς ἀγόρι μ' ἄλλο ἀγόρι
γιὰ ἓνα ψηλὸ παράθυρο, γιὰ ἓνα κοντὸ φουστάνι!

Τὰ νιάτα ἔχουν τὸ δίκιο τους κ' ἢ ντρέλα τὸ σκοπὸ της.
" Ἄν τ' ἀρνηθῆτε, χωριανοί, κι ἂν δὲ σᾶς ματαπέισω
καθίστε ζῆστε φρόνιμα πῶς διάταξε ὁ Δεσπότης,
ἀφήνω γειὰ καὶ πάω ἀλλοῦ νὰ βρῶ χωριὸ νὰ ζήσω!

111

Αὐγὴ στὸ λόγγο σκόρπισαν νὰ τσεκουρίσουν ξύλα
κι ἀπὲ ξαναμαζώχτηκαν στὸ ξέφωτο γιὰ ζάλο·
βώδιασε ὁ τόπος, βώδιασε τοῦ κοριτσιοῦ δροτσίλα!
Μὲ γέλια καὶ μὲ κάρκαρα πειράζουν τό'να τ' ἄλλο,

τσιμπιῶνται, γαργαλίζονται στοὺς κόρφους, στὶς μασκάλες...
Τὰ βλέπω χαρχατεύομαι, γλυκαίνω σὰν τὸ σῦκο·
μὰ ὡσποὺ τὰ ἰδῶ, τὰ καλοῖδῶ, προγκᾶν σὰν τὶς δαμάλες
ποὺ χρομπουλᾶν ἀξέγνοιαστες κι ὁσμίζονται τὸ λύκο!

112

Σάν τῖς ἰτιές τῆς ρεματιᾶς πού, ὅσο κλειστή εἶναι ἐκείνη,
τόσο τραβᾶνε αὐτὲς ψηλά νὰ βροῦνε φῶς κι ἀγέρα,
ἔτσι ψηλοθεργόλιγνη κι ἀγέρινη ἔχεις γίνει,
Κατερινούλα, τοῦ χαντζῆ μοναχοθυγατέρα!

Τράβα ψηλά, ψηλότερα, κυρά μου, νὰ ξεφύγης
ἀπ' τοῦ παχιοῦ τῆ μούτελη κι ἀπ' τοῦ χανιοῦ τὰ χνώτα...
Εἶσαι ὁμορφη καὶ φρόνιμη, σάν τὸ μπουμπούκι ἀνοίγεις,
μοίρα καλὴ σοῦ λείπεται νὰ κλείσης τὴν τριότα!

113

Γιά τὰ μαλλιά χοντρόλαδο, γιά τὸ μουστάκι ξίγκι,
τσιτσέκι στὴν κοντόσα του, χαντζάρι στὸ ζουνάρι·
τεζάρει τίς βλαχόκαλτσες, τίς καλτσοδέτες σφίγγει,
τσαρούχια, φοῦντες τρίζουνε ν'ἀπ' τὸ πολὺ καμάρι!

Γυροβολάει στίς γειτονιές νὰ βρῆ καρδιές νὰ κλέψῃ,
μὰ οἱ τσοῦπες τὸν περιγελᾶν: «Ὁ σκύλαρης διαβαίνει...»
Κατάρρα τό'χει νὰ στρωθῆ καὶ μάρα νὰ δουλέψῃ:
τοῦ χασομέρη ἢ λεβεντιὰ μὲ λεβεντιὰ χορταίνει!

114

*Καλὸς κ' ἐγὼ, καλὴ κ' ἐσύ, τό'χουμε ρόιδο κάνει !
Δὲ θὰ συμπεθερεύαμε σὰ δὲν διδίζαμε ἔτσι...
Ρεμόνι τὸ καλύθι μας, ἀρέλογος ἢ στάνη,
στὸν κῆπο περονόσπορος, πανούκλα στὸ κοτέτσι !*

*Τοὺς συγγενῆδες ντρέπομαι, περισσότερο τοὺς φίλους..
Παρὰ νὰ ζοῦμε στὸ χωριὸ κ' ἡ γῆς νὰ μὴ μᾶς κρύφτη,
μάθε καλάθια νὰ ἴπλεκες κ' ἐγὼ νὰ φκιάνω μύλους
νὰ πάρουμε τὰ τρῖστρατα νὰ ζήσουμε σὰ γύφτοι !*

115

Φωτοκαημένε Πάρεδρε, π' όρίζεις τὰ κονάνια,
δέν έπρεπε κατάλυμα νά στείλῃς και σ' έμένα!
Πού νά 'βρω έγώ ψηλά σκαμνιά και πού διπλά τσανάνια;
Τό πάπλωμά μου είναι μονό και τό κρεβάτι μου ένα!

Καφοχηράμενη, μαθές, τὰ κακοβγάνω πέρα...
“Όμως τό μουσαφίρη μου τόν κράτησα στήν τρίχα!
Δειπνήσαμε, πλαγιάσαμε, μάς καλοπήρε ή μέρα...
Νά μή ντροπιάσω τό χωριό, τόν φίλεψα ό,τι άν είχα!

116

Σελώνω τὸ γριβάλογο, φορῶ τὴ φέρμελή μου,
χαρμπὶ κι ἀσημοκούμπουρο στολίζω τὸ σελάχι,
στὸ γάμο πάω συμπέθερος καὶ μίνια εἶναι ἡ βουλή μου :
μὴ λάχη μείνω δεύτερος, νὰ ντροπιαστῶ μὴ λάχη!

Περήφανο τὸ φλάμπουρο, πασίχαρο τὸ ψίκι
περνᾶμε, ὁ βράχος βγάζει ἀνθὸ κι ὁ ρουπακιᾶς λουλούδι...
Ἡ νύφη ἂν ἦταν ὁμορφη, γαμπρὸ κι ἂν εἶχε ἀσίκη,
ἐγὼ ἤμουν πρῶτος στὸ χορὸ καὶ πρῶτος στὸ τραγούδι!

117

*Η*θελα νά είχα, μ' ἔφταναν, δυὸ στρέμματα ζερβίλες,
πέντ' -ἔξι σοιλίτικες μαρτίνες γιὰ τὸ γάλα,
νά κάνω δυὸ μηνῶν ψωμί, τυρὶ ἄλλες δυὸ τσαντίλες —
ὅσο γιὰ ἔχα καὶ γιὰ βιδὸς ἄς λείπαν ὅλα τ' ἄλλα!

Μονάχα μιὰ συγκόρμισσα χοντρούλα νά είχα ἀκόμα,
τῆ μέρα νά παιδεύεται, τῆ νύχτα νά παιδεύη...
Μαθὲς νά ξέρη ἀπ' ἀργαλειό, νά ξέρη κι ἀπὸ στρῶμα,
τὸ νοικοκύρη νά βοηθᾷ, τὸν ἄντρα νά ξεοδεύη!

120

Ἄς δοῦμε κι ἀπὸ γέννημα πῶς πῆγε γύρα ὁ τόπος:
Σταράκι ἔγινε λιγοστό, διψοῦσε τὸν Ἀπρίλη!
Τὸ καλαμπόκι τ' ὄψιμο, κι αὐτὸ χαμένος κόπος!
Δὲν εἶχες γαλαζόπετρα; μὴν καρτερᾶς σταφύλι!

Τί μοναχά, περίσσεψαν τὰ ξερικὰ ρεθίθια
καὶ τὰ φασόλια κ' οἱ φακὲς ποὺ μ' ἕνα χουῆλο βράζουν!
Τὸ πράμα; Δὲν ποὺ ἀνόχεψε — μὰ τό' χουν καὶ συνήθεια
οἱ βλάχοι τὸ μαξούλι τους λιψὸ νὰ λογαριάζουν.

121

Αν τσοπανεύω πρόβατα κι ἂν παίζω τὴ φλογέρα,
μουῖδὲ ἢ φκιασιά μου τσέλιγκας, μουῖδὲ σκουτέρης μοιάζω!
Τὰ πρόβατα εἶναι ἀφεντικά κ' ἐγὼ εἶμαι μὲ τὴν πλέρα,
γιὰ ἔχα δὲ σκοτίζομαι, γιὰ γκαίνιση δὲ γνοιάζω!

Θέλεις τὰ ἄχει καιρούσικα, θέλεις ἀνοχεμένα,
ἐγὼ τραβῶ τὴ ρόγα μου, τραβῶ τὴν ποδесиὰ μου·
ἄλλιῶς σὰν ἔρθῃ τοῦ Σταυροῦ, τὰ σέα μου δεμένα,
ἀφήνω γειὰ στὸν τσέλιγκα καὶ πάω στὴ μαγκουφιά μου!

122

Μαθεύτη φέρνουν στο χωριό μιάν ὄμορφη δασκάλα
κι ἀπὸ τὰ τώρας ἄρχισα νὰ γλυκοζαχαρώνω!
Θά εἶναι ψηλή, θά εἶναι ξανθή... τὰ μάτια της μεγάλα...
θὰ μοιάζω μὲ βασίλισσα ποὺ κάθεται στὸ θρόνο!

Κορόνα θά'χη καὶ σπαθί, ξεθάρρευτα θὰ κραίνω,
θὰ λέω λογάκια τῆς χαρᾶς, τραγούδια τῆς ἀγάπης...
Ὡϊμὲ καημὸς ποὺ μ' ἄναψε, σεβντὰς ποὺ μὲ τρελλαίνει —
Μὴν τὴν κοιτάξω ἄλλος κανεὶς γιατί θὰ γίνω ἀζάπης!

123

Θ' ἀνοίξω ἀσβεστοκάμινο πολὺ νὰ βγάλω ἀσβέστη
ν' ἀσπρίσω τὸ καλύβι μου παλάτι νὰ τὸ κάμω,
ὄλοι θαρρήσουν ἔρχεται Λαμπρή, Χριστὸς Ἀνέστη,
κι ὄλοι ζηλέψουν σιάχομαι νὰ ξεκινήσω γάμο!

Θὰ κόψω καρυδόλογγο νὰ κάψω τὸ καμίνι,
θὰ σπάσω μαρμαρόβραχο τὶς πέτρες νὰ σωριάσω,
καὶ τῆς χαρᾶς μου ἀνήμερα, μολόγημα νὰ μείνη,
θὰ σφάξω ἀλαφοζάρκαδα τ' ἀσκέρι νὰ χορτάσω!

124

Κουμπάρε, ἐγὼ δὲ σ' ἤξερα γιὰ τόσο ντιβικέλη!
³Ἦρθα νὰ πιούμε ἕνα κρασί στὸ πόδι καὶ νὰ φύγω,
μὰ ἐσὺ μοῦ ἐτοίμασες σφαχτὸ ποὺ κρῖνει στὸ τσιγκέλι,
ποὺ θὰ λαλήση στὸ σουβλι καὶ στὴ φωτιά σὲ λίγο!

Δὲ θέλει, φίλε, ρώτημα πὼς θὰ καλοκαθίσω
νὰ τὸ ξεκοκαλίσουμε μπρὲ κι ὡς τὸ κλειτινάρι!
Κι ἀγίσως εἶναι κλεψιμιδ... σὰν πῶς νὰ τὸ γνωρῶσω;
Δὲν εἶμαι χωροφύλακας νὰ ψάξω νὰ βρω ἀχνάρι!

125

Στὸ κορφοβούνη κόλλησα, ψηλότερα δὲ βγαίνει!
Τηράω σιαδῶ, τηράω σιακεῖ — δικός μου ὁ κόσμος ὅλος!
Τί νὰ τὸν κάμω; Ἐρήμωσε! ψυχὴ δὲν ἀνασαίνει!
Μονάχα ἐγὼ ξανέμεινα στὴν οἴκουμένη φῶλος!

Νὰ κράξω ἰταίρη δὲ μπορῶ, νὰ σφίξω χέρι μούτε!
Σὰν τί κι ἂν εἶμαι βόϊθοντας, κι ἂν βασιλιάς τοῦ κόσμου;
Σᾶς τὸν χαρίζω ἀλάκερον, καὶ μοναχὰ δομοῦτε
ἀνθρώπου ἀθάρι ἀντίκρυ μου, γυναίκας χνώτο ἐντός μου!

126

Γερόντοι, μὴ μὲ τρώγεστε· παπάδες, καταριέστε.
Καλὸς εἶμαι· καλύτερος δὲ βούλομαι νὰ γίνω!
Ἄφῃστε με νὰ χαίρωμαι, καὶ μὴ χολοπαθίεστε
γιὰ τὰ κορίτσια ποὺ φιλῶ, γιὰ τὸ κρασί ποὺ πίνω!

Δὲν φάχνω νὰ ἔρω τὸ σωστό, νὰ μάθω τὴν ἀλήθεια·
θέλω νὰ ζήσω ἀλάνταθα — ὁ Χάρος σὰ μ' ἀρπάξει,
ἂν ἢ μελλούμενη ζωὴ δὲν εἶναι παραμύθια,
θὰ βαρεθῶ τὴ σιγουριά, τὴν ἀναιώνια τάξι!

127

*Βουνότοπε τῆς Ρούμελης, Λιάκουρα, Γκούρα, Νιάλα,
Βελούχι, Καταβόθρα, Ὁξυά, Χαλίκι, Χελιδόνα,
ἔμορφη Κυρα-Βγέννα μου, Βαρδούσια μου μεγάλη,
Ζυγέ, Ριγάνι, Παπαδιά καὶ Τρίκορφο καὶ Γκιώνα!*

*Θεμέλιο σας ὁ Τάρταρος, στεφάνι σας ὁ Ἀθήρας,
ρουπάνια κ' ἔλατα κι ὄξυες πλουμιδερή σας ζώνη,
δλοῦθε κύπρου ἀντίλαλος κι δλοῦθε ἀχὸς φλογέρας —
βοσκοί σας καταδέχονται καὶ γίνονται οἱ Εὐζῶνοι!*

128

*Τὰ Βλαχοχώρια τῆς Ὀξυᾶς παραταριὰ θὰ πάρω,
Σιτίστες καὶ Παλούκοβες, ἀνατολὴ σὲ δύση,
καὶ θὰ βῶ στὴν Ἀθόρανη, ποῦ εἶχα καλὸ κουμπάρο...
Στὰ μαῦρα βγαίνει ἡ ἀναδεχτὴ νὰ μὲ καλωσορίσῃ:*

«Νουνέ, ποῦ εἶναι ὁ πατέρας μου; πῶς δὲν τὸν εἶχες σ' ἔννοια;
Πῶς μ' ἄφησες κι ἀρφάνεψα, μικρὸ κορίτσι ὁπού 'μαι;
Μαῦρα πουλιὰ τὸν ἄδραξαν μὲ νύχια σιδερένια
κι οὔτε μᾶς ἔδωκαν καιρὸ ν' ἀποχαιρετιστοῦμε!»

129

— Κοιμήσου στὴ Σαράνταινα, κοιμήσου στὰ Βελούχια,
ὁπού εἶναι ὁ ἀγέρας ἀλαφρὺς, γλυκὸ τὸ ὕπνοβοτάνι!
Κοιμήσου καὶ παράγγειλα στὰ Γιάννενα τσαρούχια,
στὴ Σαλονίκη φέρμελη, στὴν Πόλη γιαταγάνι!

Κοιμήσου ποὺ γεννήθηκες Σαββάτο μὲ τὴν πάνα
κ' εἶσαι τῆς καλομοίρας γιός, χαϊδόπαιδο τῆς τύχης!
Κοιμήσου, καὶ τὸ διάβασε στ' ἀστέρια μιὰ τσιγγάνα:
θὰ γίνης λιμοξίφτερο, θὰ γίνης ἀετονύχης!

130

Κουμπάρος ἦρθα στ' Ἄγραφα καὶ τὴ χαρὰ δὲν κρύβω·
τὰ βλαχοτόπια γνώρισα, τοὺς τσελιγκάδες εἶδα...
Στὸ Μαλαμούλη προσπερνῶ, διαβαίνω στὸν Ἀκρίβο.
Βελέντζα, μὴ μὲ καρτερῆς! Δὲ θά'ρθω, Τσιγαρίδα!

Τὸ Σαλαγιάννη χαιρετῶ καὶ πάω στὸν Πατσαούρα
στὴ Σαΐκα, στὸν Καταραχιά, στ' ἀγναντερὰ Μαράθια,
νὰ φάω ψιμάρني στὸ σουβλί, νὰ πιῶ νερὸ στὴ γκούρα,
νὰ ἰδῶ τὸν ἥλιο τὴν αὐγὴ στῆς θάλασσας τὰ βάθια!

131

Αδειὰ σὰν ἔχω κάθομαι χαζεύω στὸ ποτάμι
μὲ τὸ νερὸ ποὺ βιάζεται ν' ἀφρίση καὶ νὰ φύγη,
νὰ προσπεράση τὴ στεριά, στὴ θάλασσα νὰ δράμη —
θαορεῖς οἱ δράκοι τοῦ βουνοῦ τὸ πῆραν στὸ κυνήγι!

Μὴ βιάζεσαι, νεράκι μου, μὴν ἀνυπομονεῦεις!
Θὰ πᾶς νὰ βρῆς τὴ θάλασσα, θὰ πᾶς νὰ γίνης κύμα.
Καράβια στ' ἀρτσιπέλαγα πολλὰ θὰ ταξιδεύης...
Θύμα τους πού εἶναι ἀπ' τὰ βουνὰ — τὰ δρυ, τὰ ἐλάτια θύμα!

132

Οἱ βλάχοι τὸ γιορτάζουμε πέντ'-ἔξ βολές τὸ χρόνο :
Χριστοῦ κι Ἀῦ-Γιώργη καὶ Λαμπρῆ κι Ἀῦ-Λιὸς κι Ἀγία-Μαρίνα
Ὅσο γιὰ τῆς Ἀνάληψης, πολὺ τὸ καμαρώνω
ξενούρα νά ῥθῃ στὸ μαντρι ν' ἀφήσῃ γειὰ τῆς πείνας!

Τὰ καρδαμπίκια μου ἀδειανὰ καὶ τὸ τραπέζι πλήθιο !
Κοσμάρια θά ῥθουν τηγανιές καὶ πίτες γυριστάρια !
Ἄτός μου ἐγὼ θά συνταρχῶ — παλιό μας τὸ συνήθειο —
νὰ ροδοφένῃ ὁ μπιστικὸς στῆ σούβλα τὰ παχάρια !

133

Δὲν ἔχω ἀνάγκη σύρματα κλαρι-κλαρι νὰ φέρω,
μηδὲ νὰ κλείσω στὸ κουτί φωνὴ τῆ φημερίδα.
Μοῦ φτάνει ὁ Ἀγαθάγγελος πιδ σίγουρα νὰ ξέρω
σὰν τί σοῦ γράφεται, ντουινιά, σοῦ μέλλεται, πατρίδα!

Ἐκεῖνος κραίνει στὴν ψυχὴ κι αὐτὰ στὶς ἀναμέλες.
Πλιότερο ἢ γνώση στὰ τρανὰ παρὰ ἢ ψυχὴ λαθεύει.
Τὰ παραμύθια κυβερνᾶν τὸν ἄνθρωπο κ' οἱ τρέλες.
Ἄλλι ποῦ δὲ μυθεύεται καὶ δὲν ξεκιντυνεύει!

134

*Εσᾶς, βουνά μου, προσκυνῶ, ἐσᾶς και τὰ ἔλατά σας.
Ἄνάσα παίρνω τρίσβαθη νὰ γιάνω τὰ πνεμόνια,
νὰ θυμηθῶ τὴν κλεφτουριά κι ὅλη τὴ λεβεντιά σας,
τοὺς δοξασμένους τοὺς καιροὺς και τὰ καλὰ τὰ χρόνια...*

*Διάκουρα, ποῦ εἶναι ὁ Ἄντροῦτσος σου; Βαρδούσια, ποῦ εἶναι ὁ
Ποῦ εἶναι τ' ἄρματολίκια τους και τὰ καπιτανάτα;... [Διάκος;
Τῆς ἔγνοιας μου τὰ σύννεφα και τῆς καρδιάς μου ὁ λάκκος
ψήλου και βάθου γιόμισαν θυμητικὰ μαντάτα!*

135

*Ραγιάδες, ἦρθε ὁ Μόσκοβος· ἀδράχτε τὰ ντουφέκια,
ριχτήτε ἀπάνω στὴν Τουρκιὰ τοῦτο τὸ καλοκαίρι!
Κώστας Σουσμάνης τ' αἰκουσε, σταυρώνει τὰ κουστέκια
καὶ διασελώνει τὴν Ὀξυὰ μὲ διαλεμένο ἀσκέρι.*

*Ἄς ὄψεται ὁ Παπάζογλους ποὺ τάζει καὶ δὲ φτάνει!
Ἄνάθεμά τον κι ὁ Λουρῆς ποὺ ρόγιασε Ἀρβανίτες!
Μὲς στὴ Ζηλίστα σκότωσαν τὸν καπετὰν Σουσμάνη —
Τὸν ἔκλαψε ὅλη ἡ Ρούμελη κι ἀχώρια οἱ Κραββαρίτες!*

136

Γερο-Σφαλτός ψυχομαχεί και τραγουδεῖ και λέει...
Σφραγίδα δίνει τοῦ Μακρῆ κι ἀρματοψιά τοῦ Σκίπη.
Ὅλο τ' ἀρματολίκι του μὲ μαῦρα δάκρυα κλαίει
κι ὁ Ταρκαζίκης ὁ φονιάς τὸν τρώει τὸ καρδιοχτύπι!

« Ἀνάθεμα τῆς μπαμπεσιᾶς κι ἀνάθεμα τοῦ Χάρου!
Ὅγδόντα χρόνια στὸ κλαρί, δὲ μῶφυγε ἀπ' τὰ χέρια
τ' ἀρματολίκι τοῦ Ζυγοῦ κ' ἐκεῖνο τοῦ Κραβθάρου
γιατὶ εἶχα ἀσκέρι διαλεχτό, κλεφτόπουλα ξεφτέρια!...»

137

Καταχιαστήκαν τ' Ἄγραφα, κ' ἡ Φούρκα συννεφιάζει,
οἱ λόγγοι ἀναστενάζουνε κ' οἱ λαγκαδιῆς βογκᾶνε.

Καὶ μιὰ σπηλιά, κρυφοσπηλιά, πονετικὰ ρεκάζει:

— Τὸν Κατσαντώνη πιάσανε, στὰ σίδερα τὸν πᾶνε!

Πανάθεμά σε, λοιμική! βλογιά, πανάθεμά σε!

Τοὺς ἀντρειωμένους πελεκᾶς, τσακᾶς τὰ παλληκάρια...

Ἄντωνη μου, ἦσαν ἄρρωστος, σὲ βρῆκαν νὰ κοιμᾶσαι,
ἀλλιῶς ἡ Φούρκα λιάπικα θὰ γιόμιζε κουφάρια!

138

Στερνὸ ἦταν θάμα τοῦ Χριστοῦ, κι ὄχι μικρότερό του,
νὰ μείνη κ' ἓνας ζωντανὸς ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους,
ν' ἀντιλαλή τὸ Λόγο Του, νὰ σέρνη τὸ Σταυρὸ Του
στοὺς ἀπραγούς ἀνάμεσα ξωμάχους καὶ βουκόλους.

Στὸ Μέγα Δέντρο ξεκινᾷ, στὸ Καλοντάσι ἀγιάζει,
χτίζει σκολειά, χτίζει ἐκκλησιές, χτίζει τὴ Ρομιοσύνη!
Πάτερ Κοσμᾶ, σὰ νά ἦταν χτῆς τὸ κήρυγμά σου ἀχάζει
στὴ Ρούμελη, στὴν Ἡπειρο, στὴν ἀπεραντοσύνη!

139

Απόκουρο και Κάρλελι, τὴν ἔχε γειὰ σ' ἀφήνω!
Περνώ τὸν Ἄσπρο, ἢ Λεπενού· περνῶ τὸ Ρίβιο, ἢ Στάνου...
Μὰ ἐγὼ δὲν πάω στὴ θάλασσα κοπέλι· τῆς νὰ γίνω·
τῆς στέλνω χαιρετήματα και κόβω καταπάνου.

Στοῦ Βάλτου μπαίνω τὰ χωριά, στοῦ Ἰσκου τὰ λημέρια,
πάω νὰ φορέσω ντουλαμά, κρεμάσω γιαταγάνι...
Στραταῖοι τροχᾶνε τ' ἄρματα, συνάζουνε τ' ἀσκέρια —
Σιμά-κοντὰ εἶναι· ὁ Κούρτ-πασας κι ὦρα τὴν ὦρα φτάνει!

140

Πῆρε φωτιά λαμπάδιασε τῆς Ρούμελης ἡ φτέρη·
Σιαφάκας πιάνει τὴν Ὀξυά, Γιολντάσης τὰ Κοκάλια,
ἀπὸ Ζητούνη σ' Ἐπαχτο πάει τοῦ πασαῦ τ' ἀσκέρι·
Ποῖς εἶδε τέτοιο χαλασμό, ποῖς εἶδε τόση ἀφάλια!

Τοῦ σκλάβου τὸ ἀγκομάχημα καὶ τοῦ ραγιᾶ ἡ ἀνάσα
βογκᾶνε ἀνεμοσίφουνας, γκρεμίζουνε Σουλτάνο...
Κλεφτόπουλα ποὺ χάνεστε, δὲν πᾶτε τώρα θράσα·
Γλεντᾶνε ἀδέρφια λεύτερα στὸν τάφο σας ἀπάνω!

141

Στὸ Βάλτο, στὸ Ξερόμερο, στῆς Βόνιτσας τὰ κάστρα
Μαυροματαῖοι ἀκούγονται, Γριβαῖοι καπετανεύουν,
Γῶγο-Μπακόλας προσκυνᾷ, φοβᾶται τὴ χαλάστρα,
τ' ἀσκέρια εἶναι ξαρμάτωτα κ' οἱ Τοῦρκοι γειτονεύουν...

* Ἄσε νὰ πάρη ἡ ἀνοιξη, νὰ ῥθῆ τὸ καλοκαίρι,
νὰ λελουδίση ἡ κουτσουπιά, νὰ κελαηδίση ὁ φλῶρος,
νὰ βγοῦν οἱ κλέφτες στὸ βουνό, νὰ μετρηθῆ τ' ἀσκέρι,
χιλιάδες γκέκιμα κορμιὰ νὰ φάη τὸ Μακρυνόρος!

142

*Κραίνει ἡ Ὁξυὰ τῶν Βαρδουσιῶν, κ' ἐκεῖνα ἀπιλογιῶνται.
Τὰ δυὸ βουνὰ ἐρωτεύονται σὰν ὁμορφύλια ὀπού' ναι,
μὲ τίς ὀξυὲς χαῖδεύονται, τοὺς ἔλατους φιλιῶνται
καὶ μὲς στὴν κατοσιφάρα τοὺς ἀγκαλιασμένα σμοῦνε...*

*Σαδῶ ἡ Σιτίστα ἡ ταπεινή, σακεῖθε ἡ Ἄρτοτίνα,
ὁ Φίδαρις ἀνάμεσα — τὴ νερομάνα τοῦ ἄκου!
Ἄντίκρου μὴ λοξοδρομᾶς, μόν' ἔμπα καὶ προσκύνῃ
στὸ Μαναστήρι τ' Ἀϊ-Γιαννιοῦ καὶ τοῦ Θανάση Διάκου!*

143

Ανάθεμα στὸν ἄδικο ποὺ θὰ σὲ εἰπῆ προδότῃ!
Θὰ σκούξῃ τὸ Ξηρόμερο κι ὁ Βάλτος θὰ βογκήξῃ!
Τὸ τιμημένο σου ὄνομα, Γιωργάκη Βαρνακιώτῃ,
δὲν τὸ μολεύει διαβολή, σκουριά δὲ θὰν τ' ἀγγίξῃ!

Ποὺ βρέθηκες στὴν Πρέβεζα καὶ τοῦ Πασᾶ τὰ χέρια,
εἶχες γραφὲς κ' ὑπογραφὲς νὰ κάμῃς τὸ καπάκι...
Ρεέμι πέθανες, κι ἀντὶ σοῦ ἀνάψουν ἅγιοκέρια
κ' ἐκεῖνοι ποὺ σὲ στείλανε σὲ λὲν Τουρκογιωργάκῃ!

144

Τὸ Ξηρομέρου ντούχνισε κι ὁ Μπουῦμστος ἀνταριάζει :
οἱ Κλέφτες ἔχουν μάζωξη κι ὄλοι οἱ Καπεταναῖοι .
Ὁ Γέρο-Τσόγκας γνοιάζεται, τὸ Λεπενιώτη κράζει
καὶ στὸ Γρηγόρη Λιακατᾶ συλλογισμένα λέει :

Στὸ χέρι δέσε τὸ σπαθι καὶ τὰ μουστάκια πίσου,
μὴ σ' ἀμποδᾶν στὸν πόλεμο δυὸ πιθαμὲς ποὺ τὰ 'χεις·
τὸ Μισολόγγι στέριωσε, στ' Ἀντιλικὸ κρατήσου
καὶ στὸ Ντολμὰ ξεψύχησε παρὰ διαβῆ Κιουτάχης!

145

*Μπρατμ' Αράπης ἔσφιξε, Καραϊσκάκης σταίνει
συναϊκουσμοῦ στρατόπεδο στὰ μέρη τοῦ Πλατάνου.*

Τὸ Ξεροβούνι μίλησε, στοὺς Ἀνεμίτες κραίνει :

— *Βάλε τὴ βίγλα σου ψηλά στὸ Μισολόγγι ἀπάνου !*

Βάλε τὴ βίγλα σου ψηλά, διπλὸ τὸ καρπούλι·

μικρὴ ἢ βοήθεια τῆς στεριᾶς, τῆς θάλασσας μεγάλῃ.

Πές μας ἂν βλέπῃς νὰ ῥχωνται καράβια τοῦ Μιαούλη ;

— *Ἄγγέλους βλέπω τ' οὐρανοῦ... στὴ μέση τὸν Καψάλη !*

146

Ψηλά στὸν Ἀσπροπόταμο καὶ στοὺς Σαρακατσάνους
τ' ἄρματολίκια εἶναι βαριά, βαριά τὰ τσελιγκάτα.
Τῶν τσελιγκάδων τσέλιγκας, κορφὴ στοὺς καπετάνους,
Γέρο-Στουρνάρης δόξασε τὴν ἄσπρη του φλοκάτα.

Πῶς σβιέται ὁ Ἀσπροπόταμος, χιμώντας καθαλάρης
στῆς θάλασσας τὸ χόχλασμα καὶ τὸ κυματοβόγκι,
ἔτσι ἔσβησε ἐλοσώματος κι ὁ Καπετάν-Στουρνάρης
στῆς δόξας τ' ἄρτσιπέλαγο, τὸ λένε Μισολόγγι!

147

Στὴ μέσα πόρτα ὁ Γούμενος, στὴν ὄξω οἱ καλογέροι,
τὸ Μαναστήρι ὀρθάνοιχτο καὶ τὰ κελλιά γεμάτα·
διαβαίνει τοῦ Μισολογγοῦ τὸ δοξασμένο ἀσκέρι,
Ἄϊ-Γιάννης βγαίνει ἀντίμπροστα καὶ τοῦ βλογάει τὴ στράτα.

Γιοφύρια ρίχνει στοὺς γκρεμοὺς γιὰ νὰ διαβοῦνε πέρα,
ἀντάρα ρίχνει: στὰ βουνὰ ποὺ οἱ Τοῦρκοι νὰ τοὺς χάσουν...
Ἡ Λευτεριά δίνει φτερά κ' ἡ Πίστη δίνει: ἀγέρα.
στὸ Παλαμήδι τ' Ἀναπλιοῦ πάλε φρουρὰ θὰ πιάσουν!

148

*Καραϊσκάκης ἄρρωστος Μπρουσὸ νοσοκομιέται·
τὸν παραστέκει ὁ Γούμενος, σαράντα καλογέροι,
κ' ἡ Παναγιὰ ἡ Μπρουσιώτισσα σιμά του ξενυχτιέται
νὰ τοῦ σκουπίζη τὸν ἰδρὸ μὲ τὸ χρυσὸ της χέρι...*

*Πόνος Θεοῦ ἄς μᾶς λυπηθῇ τὸ γλήγορο νὰ γιάνη :
τὸν καρτερᾶν ἢ Ἀράχωβα, τὸ Δίστομο, ἢ Λεφίνα...
Ἔτσι ἀπὸ φλάτο, ἀδόξαστα, μὴ δώση καὶ πεθάνη,
μόνε ἀπὸ βόλι ἄς σκοτωθῇ κι ἀπόξω ἀπ' τὴν Ἀθήνα !*

149

Ο Γέρο-Νότης κάθεται στοῦ Ἐπάχτου τὸ μιντένι
καὶ βάνει βίγλα στὸ βοριά, στὴ δύση καραούλι,
μαλώνει μὲ τὴν Κλόκοβα πὸ δὲ χαμοκονταίνει,
νὰ ἰδῆ τῆς Κιάφας τὰ βουνά, νὰ ἰδῆ τὸ Κακοσοῦλι!

Φιλεῖ τὸ καριοφίλι του, φιλεῖ τὸ γιαταγάνι:
πολλὰ κάστρα λευτέρωσαν, τὸ Κούγκι του ὄχι ἀκόμα...
Δὲν κλαίει πού ῥθαν γεράματα, δὲν κλαίει πὼς θὰ πεθάνη,
μόν' κλαίει θ' ἀφήσῃ τὸ κορμὶ στῆς Ρούμελης τὸ χῶμα!

150

*Ποῦ νά'βρισκα μιὰ Μάγισσα νὰ κάτσω νὰ μοῦ μάθῃ
ἔλα τὰ μαγιοβότανα κι ἔλα τὰ γιατροσόφια
τὰ θεραπεύουνε πληγές, παρηγορᾶνε πάθη:
τριβόλια, λαγοκοιμηθιές, φλισκούνια, σαρκοτρόφια...*

*Κι ἂν τῆς ἀγάπης τύχαινε μοῦ μάθῃ τὸ βοτάνι,
«ποὺ τρῶν τ' ἀλάφια καὶ ψοφοῦν, τ' ἀρκούδια κ' ἡμερεύουν»,
σ' ἔλῃ τῇ γῆς θὰ τὸ 'σπερνα, μπιστάνι σὲ μπιστάνι,
γιὰ νὰ τὸ βρῖσκουν εὐκόλα τὰ νιά καὶ νὰ θεριεύουν!*

151

Κορφὴ διαβαίνει ὁ Ἔρωτας στοὺς ροδαμοὺς τ' Ἀπρίλη,
τηράει δεξιά, τηράει: ζερβά, τηράει τοὺς νιοὺς στὰ μάτια.
Χουφτώνει: σάλπιγγα χρυσή καὶ τὴν κολλάει στ' ἀχελί,
βαρεῖ γιουρούσι ἀρσενικὸ στὰ θηλυκὰ παλάτια!

- Παραμερᾶτε, γέροντες! Παραμερᾶτε, μάνες!
Ἄστε τὶς τσοῦπες μαναχῆς νὰ μακελοκοποῦμε.
Ἐδῶ ζευγάρωσαν οἱ ὀχιές, λελοῦδιασαν οἱ ἀφάνες,
καὶ πῶς ἐμεῖς τὸ θέλετε νὰ μὴν πολεμηθοῦμε;

152

Τὸ Μάη τὸ μήνα χαίρομαι θρασεύουν τὰ λελούδια,
οἱ ράχες ξεχιονίζουνε κ' οἱ βλάχοι ἀνηφορίζουν,
ἀγάπες πιάνουν τὰ πουλιά, φιλιές τὰ πεταλούδια,
ροδάμι ὁ λόγγος βάφεται κ' οἱ τράγοι μαρκαλίζουν...

Τὸ Μάη τὸ μήνα χαίρομαι, γλυκαίνω σὰν τὸ μέλι.
Ἐμένα βάνει ὁ Δαίμονας τῶν κοριτσιῶν τσοπάνο·
σγουραίνει τὸ μουστάκι μου, τὸ στρίβω σὰν τσιγκέλι,
τὸ σταίνω ἐρωτοδόκανο κι ὅποια θελήσω πιάνω!

153

Θρασομανᾶν τὴν ἀνοιξὴ τὸ φύτρο καὶ τὸ θρέμμα,
πετᾶνε φύλλο καὶ νουρά, φτερὸ κι ἀνθοβλαστάρι...
Θρασομανᾶς κ' ἐσύ, καρδιά, καινούριο ἀμπλύζεις αἷμα,
σὸν κατοικιάκι σκραμιδᾶς ἀκόμα βυζαστάρι!

Πῶς νὰ ἦταν τρόπος νὰ χαρῆς ὅλα τὰ τρυφεράδια!
Τὰ βλέπεις τὰ λιμπίζεται, τὰ λιανομερακλίζεις·
θὰν τὰ ἤθελες ν' ἀνθίζανε διαλέτες στὰ λιβάδια,
ὅποια σ' ἀρέσει στὸ σωρὸ νὰ κόβης νὰ μυρίζης!

154

Σήμερα ὀπῶχω τὴ χαρά, σήμερα θά' ξεδώσω
νὰ σμίξω ἀλαφοζάρκαδα, νὰ ζευγαρώσω ἀηδόνια,
νὰ σπείρω μοσκολούλουδα, μηλίτσες νὰ κεντρώσω —
τὴν ἔχα καὶ τὴ γκαίνιση νὰν τ' ἀσφαλίσω αἰώνια!

Τρανὸ στοιχειὸ εἶναι ὁ Πόλεμος, τρανὸ στοιχειὸ εἶναι ὁ Χάρος!
"Ὅμως τὸ ἄλλοῦ τρανήτερο, ποῦ ὅλα τὰ κάνει ζάπι
μὲ τὴ γλυκιά του δύναμη, μὲ τὸ τρελό του θάρρος,
εἶναι ὁ ἀνθισμένοσ' Ἐρωτας, ἡ καρπισμένη Ἀγάπη!

155

*Ἡ*θελα νὰ ἦμαν κούτσικος νὰ παίζω στὴν ποδιά σου,
νὰ σοῦ τραβῶ τὴν τραχηλιά καὶ νὰ σοῦ λυῶ τὴ ζώνη,
τὰ σκουλαρίκια νὰ κουνῶ, βροντῶ τὰ χαϊμαλιά σου,
νὰ γαργαλῶ τὸν κόρφο σου ποῦ εἶναι ἄσπρος σὰν τὸ χιόνι

Ἐσὺ νὰ καρδακίζεσαι, νὰ σπαρταρᾷς ἀκέρια,
κι ὄντας μὲ τὰ παιχνίδια μου πολὺ σὲ ξελιγώσω,
προτοῦ τὰ σκανταλιάρικα μοῦ χερακώσης χέρια,
γιὰ τῆς ἀγάπης τὸ σκοπὸ μεμιᾶς νὰ μεγαλώσω!

156

*Ματάκι παιχνιδιάρικο καθὼς τῆς περιστέρας,
στὸν ἴσκιό τοῦ ματόκλαδου, στὸ ξέφωτο τῆς χάντρας
τὰ μάγια κρύβεις τῆς νυχτός, τὰ θάματα τῆς μέρας —
ὅποιον ἐσὺ δὲν πλάνεψες θὰ εἶπῃ δὲν ἦταν ἄντρας!*

*Μὰ ἐγὼ θὰ βγῶ μὲ τὸ βιολί, θὰ βγῶ μὲ τὸ λιογκάρι
νὰ διαλαλήσω στὸ ντουινὰ τὸ ντέρτι μου, γλεντώντας.
Ματάκι παιχνιδιάρικο, κι οὔτε ζητῶ ἄλλη χάρη
παρὰ νὰ σβήσω, νὰ χαθῶ τῇ χάντρα σου κοιτώντας!*

157

*Κρύψε, άνταρούλα, τὸ βουνὸ καὶ τὸ χωριὸ στὴ ρίζα·
ἕνα σπιτάκι μοναχὰ μὴ μοῦ τὸ κρύβῃς κείνο!
Δοτόμος, κι ἀπ' ἀνάμεσα στὴ σφήνα καὶ τὴ σκίζα,
ἀντίκρυ ξεκουράζομαι λοξὲς ματιὲς νὰ δίνω·*

*νὰ βλέπω τὴν αὐλόπορτα, νὰ βλέπω τὸ χαγιάτι,
τὴν Ἄγλαῆ στὸν ἀργαλειό, τὴν ἔγνοια τῆς σ' ἐμένα...
«Γκάπ! γκούπ!» τὸ τσεκουράκι μου, τ' ἀϊκούει χαρὰ γιομό
καὶ «τάκου! τάκου!» μοῦ ἀπαντεῖ σὸν παραπονεμένα!*

158

Χίλιες χιλιάδες άνθιζαν στις ράχες τὰ λελούδια
καὶ κοίταγαν τὸν οὐρανὸ καὶ μίλαγαν στὸν ἥλιο·
κ' ἐγὼ περνοῦσα μὲ χαρές, περνοῦσα μὲ τραγούδια
κατά-δικό μου τὰ βουνὰ σὰ νὰ ἦτανε βασίλειο!

Γλυκὰ σ' ἀναθυμήθηκα κ' ἔκοψα ἓνα λελούδι,
ἀνέρα σοῦ τὸ χάρισα κ' εἶπα καλή σου ἡ ὥρα!
Γιὰ σὲ τὸ ἀπίθωσα ἐδεκεῖ στοῦ χορταριοῦ τὸ χνούδι
πῶς πᾶν στὸν ἅγιο τὸ κερί, στήν ἐκκλησιὰ τὰ δῶρα!

159

Σήμερα βρέχει χαίρομαι, τὸν οὐρανὸ δοξάζω
καὶ φχαριστῶ τὰ σύγγεφα γιὰ τὸ καλὸ ποὺ δίνουν!
Ὅχι ποὺ ἡ γῆς ποτίζεται καὶ τάχα λογαριάζω
τῇ μαραβίτσα ποὺ θὰ βγῆ, τὰ στάρια ποὺ θὰ γίνουν.

Μόν' χαίρομαι ποὺ ρήμωσε τὸ δασερὸ βουνό μας,
δὲ γλέπεις κάπα μπιστικοῦ, βοσκούλας κοντοκάπι,
καὶ σεργιανᾶμε, βρέχοντας, ἐγὼ κ' ἐσὺ τὰ δυό μας
σὰ νεραΐδοφαντάσματα ποὺ στοίχειωσε ἡ ἀγάπη!

160

Αποσκοποῦ σὲ τράβηξα στοῦ λόγγου τ' ἄγρια βάρια
νὰ ἰδῆς πουλιὰ καὶ ζούμπερα καὶ σερπετὰ κι ἀγρίμια·
νὰ ἰδῆς τὰ δέντρα, τοὺς κισσοὺς καὶ τ' ἄνθια καὶ τ' ἀγκάθια,
τῆς πλάσης τῆ νυφοστολῆ καὶ τῆς ζωῆς τῆ γύμνια...

Νὰ ἰδῆς, καλή, τὸν ἔρωτα στὸ φυσικό του ἀθάρι,
χωρὶς τὰ ξόμπλια ποὺ τοῦ λέν, τὰ λοῦσα ποὺ τοῦ βαίνουν·
τὰ πεταλούδια νὰ χαρῆς, ποὺ γίνονται ζευγάρι,
γλυκοφιλιῶνται μονομιᾶς καὶ μονομιᾶς πεθαίνουν!

161

Τριανταφυλλιᾶς ροδόκρino, κληματαριᾶς σταφύλι.
Ἡλιος τοὺς δρόμους ἔφρυγε, τοὺς κήπους ἀχνολόγα,
κόρη στὸν ἴσκιο κάθονταν καὶ κένταγε μαντίλι,
μουῖδὲ διαβάτη ἀπέικαζε, μουῖδὲ τοῦ ἡλιοῦ τὴ φλόγα.

Ἐγὼ διαβάτης ποὺ περνῶ κ' ἐμένα ὁ ἥλιος φένει:
— Κόρη μου, ὁ ἴσκιος μᾶς χωρεῖ, μέριασε νὰ καθίσω...
Μουῖδὲ γυρίζει: νὰ μὲ ἴδῃ, μουῖδὲ μιλιᾶ μου κραίνει,
μουῖδὲ μαντίλι μου πετᾶ τὰ μάτια νὰ σφουγγίσω!

162

Ας ὄψεσαι μεσούρανα, στή χάση καὶ στή φέξη,
Φεγγάρι, πού δὲ μ' ἄφηκες νὰ κοιμηθῶ χτῆς βράδου!
Στοῦ καλυβιοῦ μου τὴν αὐλὴ χρυσὰ φλουριὰ εἶχες βρέξει
κ' ἐγὼ τρελὸς τὰ μάζευα σὲ διαμαντένια κάδη!

Καὶ τραγουδοῦσα κ' ἔλεγα σὲ μιὰ γειτόνισσά μου :
— Ἀπόψε πλούτηγα πολὺ κ' εἶμαι ἄξιος νὰ σὲ πάρω!
Φουστάνι φόρα νυφικὸ καὶ στέφανο τοῦ γάμου,
τὸν ὕπνο θά' χουμε παπά, τὸν ὄνειρο κουμπάρο...

163

*Ε*μένα τό'χει ἡ Μοίρα μου, τὸ ριζικό μου τό'χει
νὰ πιάνω ἀγάπες δύσκολες, πὸν νὰ μὲ βασανίζουν.
Τίς ἔχει μάθει ἡ μάνα τους νὰ λένε πάντα τ' ὄχι,
χεράκι νὰ μὴ δίνουνε, φιλι νὰ μὴ χαρίζουν...

Πόσες φορὲς μ' ἀρνήθηκες καὶ πόσες ἔχω αἰκίσει
ἐκεῖνο τ' ὄχι τὸ πικρό, πὸν σὰν ὄχιὰ δαγκάνει!
Μὰ ἐγὼ δὲν ἐβαργέστησα ν' ὡς ἄλλοι βαργεστοῦσι·
χιλιάδες ὄχι μῶχεις πεῖ, πές μου ἓνα ναι — καὶ φτάνει!

164

*Καρσί μου σ' εἶδα νά'ρχεσαι περδικοπερπατούσα.
Ξάφνου ἀνασήκωσε ὁ βοριάς τὸ κεντιστὸ βελέσι:
ἔσὸ πυροκοκκίνιζες κ' ἐγὼ χαροκοποῦσα —
περιβολάκι ξέφραγο στὰ μάτια μου εἶχε πέσει!*

*Ἄνάθεμα τὸν ἄνεμο, τὸ σκανταλιάρη ἀγέρα
μαρτύρησε τὰ κάλλη σου χωρὶς νὰν τὸ λογίσης!
Γιὰ τῶν ματιῶν μου τὴ χαρὰ μὴ μοῦ γυρέψης πλέρα —
μ' ἂν θέλῃς πάρ' τα φίλησ' τα, τὴ ζωγραφιά νὰ σθήσης!*

165

*Περνας βωδιάζει αγιόκλημα, σαλεύει κυπαρίσσι·
χρυσά πουλιά στὸν ἄνεμο τὰ κατσαρά σου λόϊδα.
Κοιτᾶς κι ἀστράφτει δυὸ φορές χωρὶς νὰ μπουμπουνίση·
μιλᾶς, τ' ἀηδόνια κελαηδοῦν γελᾶς, καὶ σκᾶνε ρόϊδα!*

*Χορεύεις καὶ χορεύει ἡ Γῆς στὸν Οὐρανὸ πιασμένη,
Ἄγγελοι παίζουσι ἄργαλα, σκοποῦσι τοῦ Παραδείσου...
Κι ἄχ! μὴ μὲ δευτεροκοιτᾶς, νεραῖδογεννημένη:
ζαλίζομαι, σκοτίζομαι καὶ χάνω τὴν εἰδή σου!*

166

Δελούδι βλέπω, ἐσὲ θωρῶ· βρυσούλα, ἐσὲ θυμιέμαι·
περνάει πουλί πετούμενο, σοῦ στέλνω καλημέρα·
στὸ ἐρημοκλήσι προσκυνῶ, γιὰ ἐσὲ παρακαλιέμαι·
μὲ τὸ πεφτάστρι τοῦ βραδιοῦ σοῦ γνέφω νά'ρθης πέρα...

Ὅλη τὴ νύχτα ξαγρυπνῶ καὶ τάχα ἐσὲ προσμένω,
γλυκό μου γίνεσαι ὄνειρο κι οὐράνιο μου ἀναγάλλι! —
Δὲν ξέρω ἂν εἶναι τωρινὸ γιὰ μήπως περασμένο,
γιὰ τάχα εἶναι μελλούμενο ποῦ σ' ἔχω στὴν ἀγκάλη!...

167

*Π*ᾶνε καὶ βγάνουν ὁμορφη τὴν κάθε ἀνθοκορφάδα
ποὺ σὰν κουτσούνα στέκεται καὶ καντιοζαχαρώνει...
Δὲν τάζω τέτοιες ὁμορφιὲς μπροστὰ στὴ νοστιμάδα :
ἀλάτι ἐδῶ, πιπέρι ἐκεῖ, τὴν ὄρεξη κορώνει !

Γιὰ σὲ τὸ λέω, ματάκι ὄγρὸ μὲ φλογισμένη χάντρα,
εἰδὴ ροδομελάχρινη κι ἀχείλι ποὺ στραβίζεις —
Κατέχεις τέχνη θηλυκιᾶ νὰ πολεμᾷς τὸν ἄντρα
καὶ σὰν τὴν Πενταγιώτισσα φωτιά νὰ τὸν ταΐζης !

168

Μέριασε, Γιούδα, νὰ διαβῶ και μὴ μοῦ φρᾶς τὴ στράτα !
Τὸ φροῦτο πῶχεις μὲ τὸ νοῦ ποτὲς δὲν τ' ἀπολαύεις !
Ἄσε τὰ καλοπιάσματα, τὶς γαλιφιῆς παράτα,
κι ἀνίσως πᾶς μὲ τὸ κακὸ χειρότερο θὰ λάβῃς !

Μὴν κάνης πὼς χαμογελᾶς και μὴν κοντοζυγώνῃς !
Μικρό, κουρούνη, δάχτυλο ξαμώσης και μὲ κρούξη,
δὲ θὰ προπίσης νὰ μοῦ εἶπῃς τὸ πόσο μετανοιώνεις :
θὰ σὲ σηκώσουν τέσσεροι, κ' ἢ μάνα σου θὰ σκούξη !

169

*Ε*μαθες πάει ὁ Κύρης μας γιὰ μαρτυριὰ στὴ Χώρα,
τὴν εἶδες πάει μὲ ξάλεσμα κ' ἡ Μάνα μου στὸ μύλο,
μάντεφες εἶμαι μαναχὴ!— καὶ διάλεξες τὴν ὥρα
στὸ μαχαλά μας νὰ διαβῆς, νὰ μοῦ πετάξης μῆλο.

Νὰ σὲ χουγιάξω ντρέπομαι, θ' ἀκούσουν οἱ γειτόνοι·
νὰ σ' ἀποδιώξω, σκέβομαι πῶκαμες τόσνη στράτα.
Μιὰ κ' εἶσαι θαρρειαρικός κ' ἡ πόρτα δὲν κλειδώνει,
ἔμπα ν' ἀκούσω τί θὰ πῆς — κι ὡσαμεδῶ σταμάτα!

170

Μὲ νά εἶσαι ξανθομούστακος, μὲ νά'χης μαῦρα φρύδια,
νά'χης κορμὶ καμαρωτό, σελάχι ἀρματωμένο,
καὶ μὲ νά κάνης στὸ χορὸ τσαλμάκια καὶ παιχνίδια,
βουῖστηκες, φαντάστηκες, ψηλὰ τό'χεις παρμένο.

Θαρρεῖς πὼς μὲ βαλάντωσης; Μακριὰ πῶχεις νυχτώσει!
Τί στρίβεις τὸ μουστάκι σου καὶ μὲ κοιτᾶς γελώντα;
Εἶναι ὁ πατέρας σου βαλμάς—τὸ λέω νὰ βάλῃς γνώση—
κ' εἶναι ὁ δικός μου τσέλιγκας! Δὲν εἴμαστε ὄντα κι ὄντα!

171

Μὴν τὸ περηφανεύεσαι πῶχεις ψηλὸ μπαλκόνι·
στοιχηματῶ χίλια φλουριὰ πῶς θὰν τὸ χαμπηλώσω!
Στὰ σιδεριά του κάγκελα — μαρτύροι μου οἱ γειτόνοι —
θὰ σκαρφαλώσω σὰν κισσός, σὰν κάπαρη θ' ἀπλώσω!

Μὴν τὸ πολυπαινεύεσαι πῶς τάχα εἶσαι ἀπὸ τζάκι·
θὰ μὲ πιγκώση ὁ λόγος σου, καπρίτσιο θὰ τὸ βάλω
καὶ θὰ σοῦ ἀνάψω ἓνα σεβντά, σοῦ ἀνάψω ἓνα μεράκι
ποῦ θὰ ῥθεις στὸ καλύβι μου νὰ μοῦ ζητᾶς ρεγάλο!

172

Νά'ξερα θά'ρθη ὁ ντέλος μου ταχιά παραπερούλια,
ἀν ἔτσι δείχνει τ' ἄστρο μου κι ὁ ντεσκερές μου γράφη,
στὸ γλέντι θὰ τὸ γύριζα μὲ δυὸ ζυγιῆς νταούλια,
κι ἄς πέση ψόφος στὸ μαντρι καὶ λόθρα στὸ χωράφι!

Θ' ἀλησμονοῦσα τὴ ντροπή, θὰ πέταγα τὴν τσίπα,
θά'κανα ἐκεῖδ πού ὀρέγομαι πολὺν καιρὸ ὁ καημένος:
Ἄρχοντοπούλα θά'κλεθα — τὸ μυστικὸ σᾶς εἶπα! —
νὰν τὴ χορτάσω φίλημα, νὰ πάω ψυχοπιασμένος...

173

Γιά τήρα τὸ μαργιόλικο, τὸ φαρομανισμένο :
σὰ φοραδάκι χλιμιντρεῖ μὲς στὸ λιθαδοστάσι!
Δὲν ἦρθε ἀκόμα ἡ ὥρα του, κι ὡς νὰ ἦτανε δεμένο
θέλει νὰ κόψη τὴ χαβιά, τὶς ἴγγλες του νὰ σπάση!

Τὸ τί ζητᾶς, τσουπούλα μου, τὸ τί ποθεῖς, κυρά μου,
— μὴ βιάζεσαι, μὴ σφίγγεσαι, μὴν τόσο τυραγνίεσαι —
θὰν τ' ἀπολάψης σύγκαιρα μὲ τὴ χαρὰ τοῦ γάμου!
Γλυκὸ εἶναι καὶ μπροστήτερα μὰ κακομελετιέσαι...

174

Αχ! είμαι κόρη απάρθηνη κι ανήξερη τοῦ κόσμου,
δὲν ἔχω τέχνη τοῦ φιλιῶ, ταλίμι τῆς ἀγάπης.
Ἄφόντας μ' ἄρρεθώνιασαν — λαχτάρα καὶ καημὸς μου! —
στὸ λόγο του εἶναι ἀδιάντροπος, στὴν πράξη του σατράπης...

Μιλεῖ σωπαίνω· τί νὰ εἰπῶ; Χειρονομεῖ ξυλιάζω.
Νὰ μὲ φιλήσῃ μάχεται (μ' ἄρέσει νὰν τὸ πάθω),
ἀπόξω φέρνω ἀντίσταση καὶ μέσα μου φωνάζω:
— Δὲν ξέρω ἀκόμα νὰ φιλῶ, μὰ γλήγορα θὰ μάθω!

175

Τὸ θηλυκὸ χωρὶς ντροπῆ· κορφὴ χωρὶς ροδάμι,
διαλέτα δίχως μυρουδιά, καρπὸς χωρὶς νοστήμια...
Μ' ἀρέσει νὰ εἶσαι ντροπαλή, μὰ τὸ 'χεις παρακάμει
καὶ τὴ χαρά μας σταματᾷς ἀκόμα στὰ προζύμια!

Μισὸ φιλὶ βραδιάζουμε, μισὸ καὶ ξενυχτᾷμε·
ἂν πῆς γιὰ τ' ἀποδέλοιπα κάλλιο εἶναι νὰ σωπάζω,
κι ἀκόμα πιὸ καλύτερα σὲ γιάτρισσα νὰ πᾶμε
μὴν ἔχῃς πάθει ἀμπόδεμα κ' ἐγὼ ντροπῆ δικάζω!

176

Σ' ἔχω καλό, μὴ σκιάζεσαι! καλό, δὲ σὲ παλεύω!
Κάτσε νὰ παίξουμε μαζί τὸ λύκο καὶ τ' ἀρνάκι...
Δὲν ξέρεις;! Μὴν τὸ ξαναειπῆς! Ἐγὼ σὲ δασκαλεύω!
Κοντοζυγώνεις δεκαοχτώ, δὲν εἶσαι μαζουμάκι!

Τὸ καταφέρνω κάθετα, παιγνίδια τὸ μαθαίνω...
Πολὺ τὰ νοστιμεύεται, μᾶς παίρνει τὸ σκοτάδι:
Καιρός, τοῦ λέω, νὰ φύγουμε! Κι αὐτὸ φαρμακωμένο:
Νὰ ρθῆς νὰ ξαναπαίξουμε, μοῦ λέει, ταχιά τὸ βράδυ!

177

*Καλά είναι και στην ἐκκλησιά πού λένε τὸ Ἰερμάχω,
καλὰ καὶ στὸ παγγύρι μας πού παίζουσι τὰ κλαρίνα·
αὐγὲς στὸν ἐλατόλογγο, νυχτιῆς στὸν πυρομάχο,
θέρος καὶ τρύγος στίς λογκὲς — ὅλα καλὰ κ' ἐκεῖνα!*

*Μά είναι τὸ ἄλλοῦ καλύτερο, πού σὰν κορίτσι ξέρω,
ὁ σαστικός μου νὰ ῥχεται παράμερα στ' ἀμπέλι,
κι ἀφοῦ ζητήση ἀγκάλιασμα, κι ἀφοῦ τὸν ἀντιφέρω,
μὲ μπράτσα δυνατότερα νὰ κἀνη ἐκεῖδ' πού θέλει...*

178

*Μ*ή βλέπης πού ἴρθανε πολλὰς κ' εἶν' πι' ὄμορφες οἱ ἄλλες!
Ἄν μ' ἄφηναν νὰ διάλεγα μὲς στὴν πανηγυρίστρα,
τσαλμάκια θά'κανα πολλά, μαλαγανιὲς μεγάλες,
στὴ μιὰ τὸ μπόϊ θὰ παίνευα, στὴν ἄλλη τὴ χωρίστρα,

στὴν τρίτη τὸ περπάτημα, στὴν τέταρτη ἄλλη χάρη...
Μ' ἄλλου κοντὰ θὰν τό'ριχνα σ' ἐσένα τὸ βαρίδι,
πῶχεις τὴν ἄσκημη ὀμορφιά, τὸ μαγεμένο ἀθάρι
καὶ τ' ἀχειλάκι τὸ λοξὸ κομμένο μὲ ψαλίδι!

181

Φεγγάρι, κακοφέγγαρο, πῶς νὰ σὲ κατακρίνω ;
"Ολος ὁ κόσμος σ' ἀγαπᾷ κι ὄλος σὲ καμαρώνει.
"Άλλοι σὲ λέν χρυσόμηλο, κι ἄλλοι ἀσημένιο κρίνο,
ἐγὼ τῆς νύχτας φυλαχτὸ ποὺ τὰ στοιχειὰ μερώνει !

"Ομως ἀπόψε μῶκαμες θανατερὴ χαλάστρα :
Βγῆκες, ὁ τόπος ἔλαμψε, κ' ἡ ποθητὴ μου ἐσκιάχτη·
δὲν ἦρθε, ὅπως ἐρχότανε τόσες βραδιὲς μὲ τ' ἄστρα,
νὰ παίξουμε τὰ νιόγαμπρα στὸν ἀνθισμένο φράχτη !

182

*Τὴν ἀνεράϊδα πῶπιασα στὸ λόγγο χαραμέρι
τὴν ἔδεσα μὲ ἀγράμπελη, τὴ ζάλισα μὲ σφλόμο·
κρυφὰ τὴν ἀποτράβηξα σ' ἀπόδιαβο λημέρι
μὲ τῆς ἀγάπης τὸ βαρὺ νὰ τὴ δικάσω νόμο!*

*Μιὰν ὥρα τώρα τὴ γλεντῶ μονάχα μὲ τὸ μάτι
καὶ βλέπω ξύπνιος ὄνειρο, βλέπω ἀκαμάτης θάμα...
Ξάφνου μὲ πιάνει ἓνας θυμὸς κ' ἓνα γλυκὸ γινάτι —
ποῖς εἶδε ἀρσενικὴ χαρὰ καὶ γυναικίσιο κλάμα!*

183

*Πολὺ τὰ καλοδέχομαι τὰ μακρινὰ σου δῶρα,
τὰ κανελογαρούφαλα, τὰ κεντισμένα μῆλα.
Μ' ἄν μὲ θυμᾶσαι κι ἄν πονῆς, τί νὰν τὸ κάμω τώρα;
ψηλὰ βουνὰ μᾶς χῶρισαν, πλατιὰ ξεροκαμπίλα...*

Τὸν ταχυδρόμο ἀναζητεῖς, τὸν ἀγωγιάτη ψάχνεις,
νὰ στείλῃς γράμμα καὶ γραφὴ καὶ μυστικὸ πεσκέσι.
Αὐτὰ εἶναι τέλια τοῦ κισσοῦ καὶ δίχτυα τῆς ἀράχνης —
ἄς μ' εἶχες τότες πῶπρεπε στὶς δυό σου ἀγκάλες δέσει!

184

*Κάντε τὸ δρόμο χάσαμε, κάντε ντορὸ ζητᾶμε,
παρακατούλια νά θγουμε κι ὄχι ντογροῦ στὴ βρύση·
κάντε πὼς ξαφνιαζόμαστε κι ἀνόλπιστα ἀπαντᾶμε
τῇ Γκόλφω τὴν περήφανη ποὺ σήμερα ἔχει πλύση.*

*Μὲ τὸ σαποῦνι μάχεται, παλεύει μὲ τὴ στάχτη,
ἄσπρος ἀφρὸς ὁ ἀγκώνας της, ἀσπρότερος τὸ γόνα.
Τόμου μᾶς ἐκατάλαβε δὲν ἔδειξε ποὺ ἐσκιάχτη
παρὰ μᾶς ἀγριοκοίταξε σὰ λάμια, σὰ γοργόνα!*

185

*Μωρή λιθαδοπέρδικα καμαροπερπατούσα,
λωδὸ χορτάρι δὲν τσιμπᾶς, θολὸ νερὸ δὲν πίνεις,
χαλεύεις κρυσταλλοπηγή, βοσκὴ ζητᾶς ἀνθούσα,
ἀκαρτερᾶς ρηγόπουλο τὸ ἱταίρι του νὰ γίνης!*

*Νά ἦμαν ἐγὼ ρηγόπουλο θὰ σῶσταινα καρτέρι
καὶ κλεφτικιά θὰ σ' ἄρπαζα σ' ἀνεμοπόδαρο ἄτι...
Δὲν εἶσαι ἐσὺ γιὰ στέφανα, δὲν εἶσαι ἐσὺ γιὰ ἱταίρι,
μόν' εἶσαι γι' ἀγαπητικιά σ' ἕνα κρυφὸ παλάτι!*

186

Γυρίζω ἀπ' τὸ ταξίδι μου, σὲ βρίσκω χαλασμένη,
μὲ σουρωμένα μάγουλα καὶ μὲ κομμένα μάτια...
Φοβᾶμαι, λυσσοκόψιδο, γενιὰ καταραμένη,
μήπως κ' ἐσὺ μοῦ ἀρχίνησες τῆς μάνας τὴν πραμάτεια!

Πές μου μὲ ποιὸν ἀντάμωσες σὰν ἔλειπα στὴ χώρα;
ποῖος ἦρθε στὸ καλύβι μας; ποῖος διάβηκε ἀπ' τὴ στάνη;
— Κανείς!... Μόν' ὁ κουμπάρος μας εἶχε διαβῆ ἀπολληώρα...
Σὰν ἔλειπες τὸν ἔδιωξα, πολὺ τοῦ κακοφάνη!

187

- Μωρὲς κορίτσια τοῦ παπᾶ, μωρὲς παπαδοπούλες,
γιατί νά εἶστε ὅλες νόστιμες, γιατί καὶ παιχιδιάρεις;...
- Τὸ λένε ἀπ' τῆ σκασίλα τους οἱ νοικοκυροπούλες
ποὺ μᾶς ζυμώνουν πρόσφορα μὲ τίς ψιλὲς κρισάρεις!

- Τὸ λένε κι ἄλλοι χωριανοὶ πῶχετε παίξει ἀντάμα...
- Ἄν παίξαμε καὶ τό εἶπανε, Θεὸς νὰ τοὺς παιδέψη!
- Κι ἂν παίξατε κι ἂν φταίξατε, μπορεῖ νὰ φταίγῃ τ' ἀνάμα,
τ' ἀνάμα καὶ τ' ἀγρόλαδο ποὺ τ' ἁγίου εἶχαν περσέψει!

188

Θὰ ξορκιστῶ μ' ἀπήγανο, κάτι ἔχω πάθει, ὄχι ἄλλο :
φρουμάζω, τρώω τὰ δρόγκαλα, χαβιές δὲ μὲ βαστᾶνε !
Καλότυχα εἶν' τὰ ζωντανὰ ν' ὀπῶχουν τὸ μαρκάλο,
ταχτὸν καιρὸ βατεύονται κι ἀπὲ τ' ἀπαρατᾶνε !...

Σχώρα με, χριστιανούλα μου, πρώτη φορὰ ποὺ σ' εἶδα !
Στὴν ὥρα μου ἤμαν τὴν κακιὰ καὶ μ' ἔχει ὁ ζῆλος μου ἄξο
ὄχι ποὺ σὲ περίσφιξα μὲ τὴν γλυκοτσιμπίδα
κι ὄχι ποὺ σ' ἀναρούφηξα, παρὰ νὰ σὲ σπαράξω !

189

Κοτούλα μου άξεχάραγη, κάτσε και μη φοβάσαι!
"Άς έχη κόκκινο λειρι και γυρισμένο άνύχι:
κακό δέν κάνει ό κόκκορας, και να μου τó θυμάσαι
όποια περίσταση σε βρή κι όποιο καλό σου τύχη...

Ποτές μη σου κακοφανή πού εκείνος, όταν πράξη,
στη μάντρα βγαίνει και λαλει, τó λέει στον κόσμο όλο.
Αύτá τá παλιοπράματα τά'χει ό Θεός διατάξει —
"Άσ' τον να κοκορεύεται και φύλα έσύ τó φύλο!

190

Αργύρω μ', δὲ ντελεύεσαι καὶ δὲν οἰκονομῆσαι!
Μὲς στὸ ρουμάνι χρομπουλᾶς καὶ παίζεις ὅλη μέρα:
εἶδὲ πηδώντας σὰ λαγὸς στὴ φτέρη ἀποστομῆσαι,
εἶδὲ ψηλὰ στὸν ἔλατο κλαρώνεις σὰ βερβέρα!

Θὰ ῥθῶ κάτω ἀπ' τὸν ἔλατο νὰ τὸ φυλάω καρτέρι,
νὰ ἰδῶ οἱ βερβέρες τί λογιῆς φορᾶνε τὰ συντρόφια!
Θὰ ῥθῶ τὸ λύκο καὶ τ' ἄρνι νὰ παίξουμε στὴ φτέρη,
θὰ κάνω ἐγὼ τὸ ζωντανὸ καὶ κάνε, ἂν θές, τὴν ψόφια!...

191

*Μονὸ δὲν ἦταν τὸ κακό, ποτὲ μονὸ δὲ φτάνει·
διπλὸ ἦταν καὶ περίσσευε, διπλὰ τὴν ἔχω πάθει!
Δὲ λέω πὼς δὲν ἀγάπαγα τὸ θηλυκὸ φουστάνι,
τῆς νύχτας τὰ παράνομα καὶ τῆς αὐγῆς τὰ λάθη...*

*Κάθε ὁμορφούλα μ' ἄρεγε, μὰ τὸ κακὸ ἦταν ἄλλο :
π' ἄρεγα ἐγὼ στίς ὁμορφες καὶ μ' ἔπιανε ἡ τσιμπίδα.
Κυνήγι ἐγώ, κυνήγι αὐτές, κουβάριασμα μεγάλο —
Νοικοκυριὸ δὲν ἔκαμα καὶ προκοπὴ δὲν εἶδα!*

192

Πεινάω, ξενηστικώθηκα κ' ἔχω στὰ μάτια κάνει!
"Άλλοι πεινᾶνε γιὰ μεζέ, λιμάζουν γιὰ ψωμάκι·
ἐμένα ἢ πείνα τυραγνεῖ γιὰ θηλυκὸ φουστάνι,
γιὰ κοριτσοῦ ξελίγωμα, γυναίκας τσαλιμάκι!...

Παρὰ νὰ πέσης στὸ χαρτὶ νὰ ξενουχτᾶς στὶς κοῦπες,
παρὰ ν' ἀρμᾶς τὴν κάνουλα καὶ νὰ βρωμᾶς κρασίλα,
χίλιες φορὲς καλύτερα νὰ κυνηγᾶς τὶς τσοῦπες
καὶ σὰν τὸν τράγο τὸν καλὸ νὰ ζέχνης βαρβατίλα!

193

Δάσκαλε, βάλε τὰ γυαλιά, Παπὰ τὸ καλυμμαῖ,
τὸ γράμμα του διαβάστε μου πού 'ρθε ἀργοπορεμένο...
Μὲ τὸν καημὸ ἔχω πόλεμο, μὲ τὸ μαράζι ἀμάχη,
τὴ μαύρη ἀλήθεια πέστε μου νὰ ξέρω τί θὰ γένω!

Εὐκὴ νὰ πάρω τοῦ Παπᾶ, ὀρμήγια τοῦ Δασκάλου,
νὰ κόψω δρόμους στὰ βουνά, στὰ πέλαγα νεροῦσες,
κι ἄλλου ρωτώντας τὰ πουλιά, τίς Ἀνεράϊδες ἄλλου,
νὰ φτάσω ποῦ ξελόγιασαν τὸν κὺρ-χαϊμένο σὶ ροῦσες!

194

Τυραγνισμένο μου κορμί, ψυχὴ βασανισμένη,
φαρμακωμένο ἄχειλι μου καὶ μάτια δακρυσμένα·
ἀνάθεμα τὴν ξενιτιά, τὴν τρισκαταραμένη,
ποῦ βάνει φράχτη ἀνάμεσα σ' ἐσένα καὶ σ' ἐμένα !

Νά ἦταν ὁ φράχτης ἀγλουγκιές, νά ἦταν ὁ φράχτης κάστρα,
τ' ἀγκάθια νὰ περιφρονῶ, τίς τάπιες ν' ἀνεβαίνω !
Μά εἶναι βουνὰ καὶ θάλασσες, εἶναι οὐρανὸς μὲ τ' ἄστρα :
κινῶ τὴ νύχτα γιὰ νὰ ῥθῶ καὶ τὴν αὐγὴ ξεμένω !

195

«Λείπει τῆς θάλασσας νερό, λείπει τῆς γῆς βοτάνι»,
λείπει κ' ἐμὲ ἡ ἀγάπη μου στὰ μακρινὰ τὰ ξένα!
Γραφή μου γράφει πὼς θὰ ῥθῆ, κι ἀκόμα δὲν ἐφάνη...
Τὰ χελιδόνια πῶφυγαν γυρίσαν τὰ καημένα·

κι ὄντας θὰ ξαναφύγουνε θὰν τὰ παρακαλέσω
νὰ εἰποῦνε τῆς ἀγάπης μου, ἂν ἴσως λείπη ἀκόμα,
πὼς ἄλλο πιά δὲ μπόρεσα γιὰ νὰ τὴν καρτερέσω
παρὰ ταξίδεψα κ' ἐγὼ βαθιὰ στὸ μαῦρο χῶμα...

196

Θὰ στείλω τὸ καλὸ πουλί, τὸ φρόνιμο λελέκι,
νὰ ῥθῆ νὰ ψάξῃ καὶ νὰ βρῆ, καλκάνι σὲ καλκάνι,
μὰ πόρτα μὲ τ' ἀγιοκλημα, μὲ αὐλὴ μὲ τὸ τσιτσέκι,
ἓνα μπαλκόνι πέτρινο μὲ τ' ἄλικο γεράνι...

Νὰ εἰπῆ στ' ἀγιοκλημα καημοὺς καὶ στὸ τσιτσέκι πόνους
καὶ στὸ γεράνι θύμηση καρδιάς ξηνητεμένης,
νὰ εἰπῆ στὴν Κόρη ποὺ θὰ βγῆ νὰ βοτανίση κλώνους:
«Στεφάνι πλέξε κ' ἔρχεται φυγὴ ποὺ περιμένεις!»

197

Καλότυχοι είναι οί φίλοι μου κ' οί συνομίληκοί μου :
πολλές γυναίκες βούλονται κι ὅσες μποροῦν γλεντᾶνε.
Δὲν ἔχουν οί σκληρόκαρδοι τῆ λόξα τῆ δική μου,
ν' ὀποῦ ἀγαπῶ μονάχα μιά, κανεῖς δὲν ξέρει ποιὰ ναι !

Δὲ θὰν τὸ μάθη οὔτε κι αὐτή, γιατί εἶναι ἀλλοῦ μπλεγμένη
Ἦπνε μου, ἐσὺ λυπήσου με καὶ στ' ὄνειρό μου φέρ' τη !
Κρυφὰ μοῦ καίνε τὴν καρδιά τῆ βαρυπληγωμένη
τῆς νύχτας τὸ παράπονο καὶ τῆς αὐγῆς τὸ ντέρτι !

198

«Όλα τὰ ντέρτια ντέρτια εἶναι, μὰ τὸ δικό μου εἶν' ἄλλο!»
Κορίτσι δὲ μ' ἀγκέλωσε, δὲ μ' ἔχει μπλέξει χήρα·
μιὰ παντρεμένη ἀγάπησα, μεράκι ἔχω μεγάλο,
μὰ εἶναι ἡ κυρά μου φρόνιμη, κι ἀπόφαση τὸ πῆρα!...

Τὴ βλέπω στὴν αὐλόπορτα, τὴν ἀπαντῶ στὴ βρύση,
θαμπώνουνε τὰ μάτια μου, θαρρεῖς γιομίζουσι αἷμα.
Χίλιες φορὲς τῆς ἔκρηνα χωρὶς νὰ βγάλω κρίση,
χίλιες φορὲς τὴ φίλησα καὶ χίλιες ἦταν ψέμα!

199

Η σούφρα τοῦ μεσόφρυδου, τ' ἀκροχειλιοῦ τὸ χνούδι,
τῆς τραχηλιάς σου ἢ χαρακιᾶ καὶ τοῦ βυζιοῦ σου ἢ ρόγα
θέλουν βαρὺ κουβέντιασμα καὶ σέρτικο τραγούδι —
τοῦ σιδερά τῆ μέγγενη καὶ τοῦ χαλκιᾶ τῆ φλόγα!

Ἄφύ τ' ἀλατοπίπερο, θριμὺ τὸ γιοματάρι,
μπεκρημεζές τὸ χᾶϊδι σου καὶ μπροῦσκο τὸ φιλί σου...
Ποῖος ἐρωτοκαυχῆθηκε πῶς εἶναι παλληκάρι
ἄς δοκιμάση τ' ἄρματα παλεύοντας μαζί σου!

200

Τί νὰ κρατήσω μυστικό και τί νὰ εἰπῶ τοῦ κόσμου;
Ἐγὼ τὰ βλέπω μέσαθε και αὐτὸς τὰ βλέπει ἀπόξω!
Σὰ δυὸ λιοντάρια πάλεψαν ὁ φτόνος και ὁ καημός μου:
θέλει ὁ καημὸς νὰν τῆ χαρῶ και ὁ φτόνος νὰν τῆ διώξω!

"Ὅσα και ἂν λὲν πὼς ἔκαμε, και ἄς ἦταν ἄλλα τόσα,
αὐτὰ ποὺ κάνουμε μαζί τὰ χαίρομαι δικά μου!
"Ἄς μείνω ἐγὼ μὲ τῆ χαρὰ και ὁ κόσμος μὲ τῆ γλώσσα —
ἔχει και αὐτὸς τὰ δίκια του κ' ἐγὼ τὰ μυστικά μου!

201

Ὅρὲ Μιχάλη γείτονα, ποὺ ἀνεβοκατεβαίνεις
τῆς χήρας τὰ πετρόκαλα γιὰ τὸ 'να καὶ γιὰ τ' ἄλλο :
σάματις μπαίνεις βιαστικὸς καὶ κουρασμένος βγαίνεις...
Δὲ θέλω νὰ πονηρευτῶ, μουῖδὲ κακὸ νὰ θάλω,

ὅμως ἂν θέλῃς ἄργεψε τὸ πόλυ σύρε-κ' ἔλα
γιατὶ ζηλεύουν τὰ παιδιὰ, τὰ πιάνει τὸ γινάτι,
κι ἀπάνω στὸ γινάτι τους θὰ κάνουν καμιὰ τρέλα
νὰ 'ρθοῦν στὴν κλειδαρότρυπα νὰ βάλουνε τὸ μάτι!

202

— *Βλάχα* μου, ἐτοῦτο εἶναι ἄδικο, κι ἄδικο ἀπ' τὰ μεγάλα :
νὰ περπατῆς *ξυπόλυτη*, *ζαλικοφορτωμένη*,
καὶ νὰ *πηγαίνη* ὁ ἄντρας σου στὸν *τσίλια* του *καβάλα*,
μὲ τὰ *τσαρούχια* *προκωτά*, τὴ *φούντα* *κορδωμένη*...

— *Γιὰ* *τήρα* τὴ *δουλειά* σου *ἐσύ*, κ' ἐγὼ *γιὰ* τὴ *δουλειά* μου
ἄς *περπατῶ* *ξυπόλυτη* μὲ *φόρτωμα* *στήν* *πλάτη* :
τὸν *θέλω* τὸν *ἀντρούλη* μου, τὸ *νυχτοθασιλιά* μου,
τὸν *θέλω* ντίπ *ξαπόστατον* τὸ *βράδυ* στὸ *κρεβάτι*!

203

*Τὴ μαγκουφιά σου νὰ τηρᾶς, τὸ βάσανό σου νὰ ᾄχης,
νὰ σοῦ χαθῆκαν δυὸ τραγιὰ καὶ μιὰ παχιὰ μαρμάρια,
μά, ἐκεῖ ποὺ ψάχνεις νὰ τὰ βρῆς, ξεμάναχη νὰ λάχης
στὸ καταβάθι τοῦ γκρεμοῦ τῆ χήρα σου κουμπάρα!...*

*Ἄς φάη ὁ λύκος τὰ τραγιὰ κι ὁ τσάκαλος τῆ γκιόσα!
Μιὰ πῶλαχα περίσταση καὶ ξόφλησα τὰ δίκια
σὰ νὰ ἔβρηκα τὰ ὀπῶχασα, μαζί τους ἄλλα τόσα,
ἀνηφορᾶω χαρούμενος καὶ δίνω καὶ βρετίκια!*

204

Γιατί, μωρή Βασιλική, γιατί μωρή χοντρέλω,
γιατί δὲ ῥχέσαι ὡς ἔρχοσαν νὰ σμίξουμε τὰ χινῶτα;
Ἐγώ, κι ἂν λίγο μῶφταιξεις, σ' ἔχω καλή, σὲ θέλω,
καὶ λέω πὼς θὰ περνάγαμαν καλύτερα ἀπὸ πρῶτα!

Τοῦ κάκου τὴν περικαλῶ κι ἀγαπητὰ τὴν κράζω·
δὲν ξεπεργώνει ὁ δαίμονας, δὲν ἔρχεται ἡ ζεβζέκα!
Κι ἄχ! δὲ μὲ πῆρε ἀψὺς καημὸς γιὰ λόγου της καὶ βράζω...
βράζω ποὺ ἐδῶ στίς ἐρημιῆς ἄντε νὰ βρῆς γυναίκα!

205

*Ποὺ λές, Κουμπάρε, ἀπόδιωξα τὸν ἄλλο μου κουμπάρο,
καὶ θὰ σοῦ εἶπῶ ἀναμπιστευτὰ τὸ πῶς μὲ καταχράστη:
Γυρίζω στὸ παλιόσπιτο λίγο καπνὸ νὰ πάρω,
τὸν βρίσκω στὸ κρεβάτι μου!... Μὲ βλέπει — τὰ χρειάστη!*

- Τί φκιάνεις, τοῦ φωνάζω, ἐδῶ; Ποῖος σ' ἔβαλε κολλῆγο;
Ψύχραιμο μ' εἶδε, θάρρεψε, καὶ τί μοῦ λέει; Φουρκίσου!
— Τί φκιάνω, ντέ;! Ποῖος μ' ἔβαλε;! Καλὰ πού'ρθες νὰ φύγω!
~ Ἀφησα τὴ δουλίτσα μου καὶ φκιάνω τὴ δική σου!

206

Τὸ χνέρι ὀπῶχω πάθει ἐγὼ κανεῖς δὲν τό'χει πάθει!
Στὰ νιάτα βγῆκα κυνηγός, κοντεύω νὰ γεράσω,
μά, θές καλοσυνήθισα, θές ἔχω κακομάθει,
δὲν τὸ μπορῶ νὰ πράξω ἀλλιῶς κι ἀλλιῶς νὰν τὰ περάσω!

Πότε λαβῶνω πέρδικα, πότε βαρῶ τρυγόνα,
κι ἀμέσως ἄλλη ὀρέγομαι, «στὰ ἰταιρία της!» εὐχιῶμαι...
Σκοπὸ δὲν τό'χω ν' ἀρνηθῶ τὸν ἔμορφον ἀγώνα:
θέλω νὰ πάω ἀπὸ φιλί, στὸν Ἄδη νὰ καυχιῶμαι!

207

Ἄς δοξαστοῦνε οἱ φρόνιμες κι ἄς δικαστοῦμε οἱ ἄλλες!
Δὲ μ' ἔφκιασε ἀκατάδεχτη τὸ φυσικό μου ἐμένα·
εἶναι οἱ λαχτάρεις μου πολλὲς κ' οἱ ζήλιες μου μεγάλες,
τὰ κλεφτικὰ ξυνόμηλα μ' ἀρέσουν τὰ σκασμένα!

Μὰ ἐσένα, ντελμπεντέρη μου, πῶχεις μεγάλο ντέρτι
καὶ μὲ φερμάρεις στὸ φτερό σὰν κυνηγὸς τῆ φάσα,
θὰ σπάσω τὸ ντουφέκι σου μ' ἀπόκρισή μου ἀβέρτη:
Ἔχω ἄντρα κι ἀγαπητικό — δὲ μοῦ περσεύει ἀνάσα!

208

Στὸν κόσμον ἐτοῦτον, χωριανοί, ποὺ ἀρσενοθηλυκεύει
πολλά εἶναι τὰ παράξενα, πολλά εἶναι καὶ μεγάλα!
Ἄλλος ὀρίζει τὸ σπαρτὸ κι ἄλλος καρπὸ μαζεύει,
ἄλλος ἔχει τὰ πρόβατα κι ἄλλος ἀρμέει τὸ γάλα...

Ζαβλακωμένε γείτονα, σὲ τί Θεὸ πιστεύεις;
Δὲν ἀπαυθᾶς τὴν τράπουλα, δὲ σὲ χορταίνει ὁ πεῖρος!
Γυναίκα πῆρες ὁμορφῆ καὶ τὴ σαρακοστεύεις —
Καλὰ ποὺ μ' ἔχεις γείτονα, καλὰ καὶ ποὺ εἶμαι χῆρος!

209

Στὸ μύλο φταίει ὁ μυλωνάς, στ' ἀμπέλι φταί' ὁ δραγάτης,
στὴ στάνη ὁ παλιοσόπανος καὶ στὸ χωράφι ὁ σέμπρος!
Ὡς τώρα ἐκεῖνοι φταίξανε καὶ βγήκε τ' ὄνομά της,
μπορεῖ νὰ φταίξη, λέει, κι αὐτὴ ν' ἀπὸ τὰ τώρα κ' ἔμπρος!...

" Ἄν ὁ Παπὰς σκανταλιστῆ κι ἂν κολαστῆ ὁ Δεσπότης,
κι ἀνίσως τύχη ὁ ἄντρας της τὴν εὔρη κουρασμένη,
τότες θὰν τὸ παραδεχτῆ τὸ φταίξιμο δικό της —
Σὲ μοναστήρι θὰ κλειστῆ πολὺ μετανιωμένη!

210

Καὸ συνήθειο τό'χουνε στὰ παλιοχώρια ἐκεῖνα
νὰ βγάνουν παρατράγουδα γιὰ τὶς καημένες χῆρες!
Τὸ Θεωρῆ τῆς θάβοντας θρηνοῦσε ἡ Θεωρίνα:
«Χάρε, χαρὰ ποὺ μῶφερες καὶ λύπη ποὺ μοῦ πῆρες!»

Κ' ἡ Ἀρχόντω, σὰν τῆ ρώτησαν πῶς θέλει νὰ τὸν θάψῃ:
«τέντα καὶ παίρνει δεύτερον, γιὰ ὄρθον καὶ χήρα μνήσκει;»
μὲ τέτοιον λόγο ἀπόσωσε τὸν ἄντρα τῆς νὰ κλάψῃ:
«Σὰν πέρα-δῶθε βάλτε τον — δὲν ξέρω τί μὲ βρίσκει!»

211

Τό είπα ή *μαυρή* στόν άντρα μου, τό είπα στήν πεθερά μου
νά μή με στέλνουν ὄλο ἐμέ τὸ γέννημα ν' ἀλέθω!
Μεγάλη βρίσκω *πλάκωση*, κι ὡσποῦ νὰ ρθῆ ή *σειρά* μου
τῆ *ρόκα* μου *βαραίνομαι* νὰ γνέθω νὰ ξεγνέθω!...

Ἡ *πεθερά* με τρώγεται γιά *πήδημα* ἀπὸ *ψύλλο*
κι ὁ *κακαντράκης* μου εἶναι τος ἄλλες φορὲς *ζηλιάρης*·
μὰ ὡς τόσο ἐμένα στέλνουνε νὰ *ξενυχτῶ* στὸ *μύλο*...
Καλὰ μοῦ *κάνει* ὁ *μυλωνάς*, *καλὰ* κι ὁ *πασπαλιάρης*!

212

Καλὸς ὁ κυρ-Χαράλαμπος, τὸν τρόπο τοῦ τὸν ἔχει,
μόν' βρίσκειται ἐλομόναχος σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο·
κι ὁ Κωσταντής, ποὺ ὀγράτισε σαδῶ - σακεῖ νὰ τρέχη :
— Ἐφέντη γύρευα, τοῦ λέει, δεξί τοῦ χέρι νὰ ἴμπω!

Καλὰ τὴ δέσαν τὴ δουλειά, καλὰ τὴν προχωρᾶνε,
κ' ἡ Κωσταντίνα κελαηδεῖ στὸ σπίτι σὰ γαλιάντρα...
Ποιὸς τοὺς ἀκούει τοὺς γείτονες ποὺ φιλομουρμουρᾶνε :
— Ἐφέντη βρῆκε ὁ Ἐφέντης μας, Κυρά μας ἄλλον ἄντρα!

213

Ανέμ' κε ἡ πόρτα μ' ἀνοιχτή — χαρὰ τοῦ νυχτοπάτη!
Τὸ ζουμπερέκι σήκωσε καὶ μπήκε σὰν τὸν κλέφτη...
Στὰ σκοτεινὰ ψαχούλεψε, μὲ βρῆκε στὸ κρεβάτι,
τοῦ κάνω τὴν κοιμάμενη, κι αὐτὸς στὸ πλάϊ μου πέφτει!

Ἐπὶ ἄπορσα, ἀδερφοῦλες μου, μὲ τὴν ἀποκοιὰ του!
Τὸν ἄφησα ἢ τσατσόμοιρη νὰ ἰδῶ κι ὡς ποῦ θὰ φτάση...
Κι ἄχ! νὰ μὴ δῶ τὴ φάτσα του, νὰ μάθω τ' ὄνομά του!
Κι ἄχοῦ! νὰ λείπη ὁ ἄντρας μου στὴ γῆς νὰ τὸν σωριάση!

214

«Γιὰ μιὰ βολά εἶν' τὰ λεβεντιά, γιὰ μιὰ βολά εἶν' τὰ νιάτα...»

Καθὼς ἐγὼ τὰ γλέντησα νὰν τὰ γλεντοῦσαν κι ἄλλοι!

Ἄκόμα στὰ γεράματα, ποὺ τὰ ἔχω κοτσανάτα,
δὲν κατεβάζω τ' ἄρματα, δὲ ρίχνω τὸ κεφάλι!

Γιὰ τὸ τραγούδι δὲ μιλῶ, γιὰ τὸ χορὸ δὲν κραίνω —

ἄς μολογήσῃ τὸ χωριὸ κι ἄς μὲ δικάσῃ ἢ χῶρα.

Ὅσο γιὰ τ' ἄλλα ψυχικά, τί κάνω καὶ τί ραίνω,
δὲν τόσο ξεμωράθηκα γιὰ νὰ τὰ βγάλω φόρα!

215

*Τώρα πού στραβογέρασα και δὲ μπορῶ νὰ τσιάξω,
παρηγοριῶμαι τὰ παλιά, παινεύω τὰ καινούρια,
τὰ ζευγαράκια χαίρομαι, τὸ παλληκάρι τ' ἄξο
και τὴν κοπέλα τὴν καλὴ πού εἶναι στὴν πρώτη φούρια!*

*Μακριὰ τοὺς δίνω τὴν εὐκὴ κι ἀλάργα τὰ φιλεύω
λιόκρινο γιὰ τὴ φάγουσα, παντζέχρι γιὰ τὸ μάτι.
— Πράξτε, παιδιά μου, τὴ χαρὰ, βουθὰ τὰ συβουλεύω,
στὰ νιάτα γὰ εἰστε δροσεροί, στὰ γέρα σας χορτάτοι!*

216

*Τὰ κρίματά μου εἶναι πολλὰ καὶ τὰ δικάζω ἀντρίκεια.
Δὲν τ' ἀποκρύβω τῆς Ζωῆς, τοῦ Χάρου δὲν τ' ἀρνιέμαι·
κορμὶ γλυκὸ παινεύομαι θὰ δώσω στὰ σκουλήκια,
καὶ θέλω νὰ εἶναι! θηλυκά, νὰ τρῶν νὰ φχαριστιέμαι!*

*Ὅσο γιὰ τὴ δειλὴ ψυχὴ, ποὺ δέρνεται καὶ τρέμει,
θὰ εἰπῶ μὲ θάρρος τοῦ Κριτῆ ψηλὰ νὰν τὴν κρεμάσῃ,
σὰ σκιαχτρο στὸ μεσοῦρανο νὰν τὴν κουνᾶν οἱ ἀνέμοι,
τ' ἀφανισμοῦ τὴ λύτρωση νὰ μὴν τὴ δοκιμάσῃ!*

218

Θὰ κάψω τὸ καλύθι μου νὰ μὴ μὲ τρῶν οἱ φύλλοι,
νὰ σεργιανίσω ἀξέγνοιαστος, νὰ ἰδῶ τὸν κόσμον ἔλο!
Ζαλώνομαι τὰ σέα μου σὲ γύφτικο ζεμπίλι
καὶ πουθενὰ δὲ στέκομαι γιὰ νὰ ζεστάνω φῶλο...

Δικά μου οἱ κάμποι, τὰ βουνά, τὰ δάση, τὰ ποτάμια·
στοὺς ἄλλους δίνω τὸν καρπὸ, δὲ θέλω μπελαλίκι!
Μουῖδὲ βαστῶ γεράματα! Μὲ τὰ στερνά μου γιάμια
σὲ μαῦρο λόγγο θὰ χωθῶ γιὰ νὰ μὲ φᾶν οἱ λύκοι!

219

Γειά σας, βουνά τῆς ξενιτιάς, βουνά τοῦ ξένου κόσμου,
τετράψηλα, περήφανα καὶ πολυξαϊκουσμένα!
Στὰ χιονοκορφοβούνια σας μὲ τράβηξε ὁ καημὸς μου
γιὰ τὰ δικά μου τὰ βουνὰ τὰ παραπονεμένα...

Σᾶς φέρνω χαιρετήματα τῆς Διάκουρας, τῆς Γκιώνας,
τοῦ Βαρδουσιῦ, τοῦ Βελουχιῦ καὶ τοῦ καημένου Ἄρδίνη...
Ἄπολπισμένος ὁ καημὸς κι ἀνήμπορος ὁ ἀγώνας...
Παρηγοριὰ τῆς ξενιτιάς ξένο βουνὸ δὲ δίνει!

220

Κ' ἐγὼ δὲν ξέρω τὸ γιατί — σὰν κάνω τὸν ξωμάχο,
τόπο σὲ τόπο γκιζερῶ ν' ἀργατευτῶ νὰ ζήσω —
ὀπῶρω δεντρολαγκαδιά, γοργὸ ποτάμι λάχω,
καὶ τὰ δεντρά καὶ τὰ νερά θὰ γλυκοχαιρετήσω.

Μὰ ἐκεῖνα ποὺ θ' ἀγαπηθῶ καὶ θὰν τὰ κάνω φίλους,
τὰ ξύλινα, τὰ πέτρινα γιοφύρια ἐκεῖνα θά'ναι!
Ἐδῶ τοὺς πᾶν στὶς ἐκκλησιές, ἐκεῖ τοὺς πᾶν στοὺς μύλους,
ἐμὲ ἀπ' τῆ μιὰ τὴν ἐρημιὰ στὴν ἄλλη μὲ περνᾶνε!...

221

Νὰ τὸν κοιτάω καθούμενα βαρὺς καὶ μὲ πλακώνει
ὁ κάμπος μὲ τ' ἀρέλιαστα καὶ τὰ θελά του μάκρη.
Καλύτερα νὰ περπατῶ, νυχτώνει - ξημερώνει,
νὰ περπατῶ, νὰ περπατῶ καὶ νὰ μὴ φτάνω σ' ἄκρη...

Μπροστὰ καὶ πίσω ἀντίφκιαστος, σημάδι δὲ χωρίζω,
ἴδιος δεξιὰ κ' ἴδιος ζερβά, μπαῖρι καὶ τοαῖρι!
Καὶ περπατῶ, καὶ μῶρχεται πῶς δὲ ματατοπίζω
μόν' φέρνω γύρους γύρω μου κι ἀγύριστοι εἶναι οἱ γύροι!...

222

*Εγὼ δὲν ἦρθα νὰ χαρῶ στὸν ξένο ἐδῶ τὸν τόπο·
χαιρόμαν καὶ στὸν τόπο μας, ἂν ἦταν ὁ σκοπός μου.
Ἦρθα βαριά ν' ἀργατευτῶ, πολὺ νὰ βάνω κόπο,
νὰ μάσω τ' ἄνθι τοῦ καιροῦ καὶ τὸν καρπὸ τοῦ κόσμου.*

*Ἦρθα νὰ ὀργώσω τὴν καρδιά μὲ δυὸ φιδιῶν ζευγάρι,
νὰ σπείρω τὸν πικρὸ καημὸ καὶ νὰ θερίσω πόνο...
Τὴν ξενιτιά τὴ Δράκαινα — σπαθὶ τὸ θυμητᾶρι —
ὅλη τὴ μέρα πολεμῶ, τὴ νύχτα θανατώνω!*

223

Αδिका καὶ παράδικα μ' ἐχτόπισαν τὸ μαῦρο
καταμεσῆς στὸ πέλαγο σὰν τὴ νεροχελώνα!
Παρηγοριὰ ντελεύομαι στὸ περιγιάλι νά βρω:
Νά 'βλεπα λίγο τὴν Ὁξυά, ν' ἀγνάντευα τὴ Γκιώνα!...

Μπροστά μου σπᾶν τὰ κύματα· δὲν ξέρω ἂν κλαῖν, γελᾶνε —
κάτι μοῦ λένε τὰ φτωχά, δὲν τὸ καταλαβαίνω!
Ἐκεῖνα τ' ἄτιμα βουνά τί μοῦ κρυφομιλᾶνε
μὲς στὴν καρδιά μου τ' ἀγρικῶ κι ἀπόξω τὸ μαθαίνω!

226

*Μικρὸ γιοφύρι πέτρινο ποὺ μοιάζεις τοῦ χωριοῦ μου,
στὴν ξενιτιὰ σ' ἀντίκρισα μὲ τὴ χαρὰ μεγάλη.
Θαρροῦσα πὼς σὲ διάβαινα καθάλα τ' ἄλογού μου,
στὴ μακρινή μου αὐλόπορτα νὰ ξεπεζέψω πάλι!*

*Μὰ τάχα ἐσὺ λιανότερες μὲ τὴν ψηλὴ καμάρα
σὰν τὴ φτωχιά μου τὴν καρδιὰ ποὺ κίοτεψε στὰ ξένα
κι ὄντας θὰ βάλῃ γυρισμὸ περνάει κρυφὴ λαχτάρα
μὴ δὲν τὰ βρῆ ὅπως τ' ἄφησεν ὄλα τ' ἀγαπημένα!...*

227

*Και με τροχὸ ταξίδεψα και με πανι-τιμόνι,
και με φτερὰ στὸν οὐρανὸ τὸν κόσμο ἔφερα γύρα.
Εἶδα τί χάρισε ὁ Θεός, χαλάσαν οἱ δαιμόνοι
και πὼς θεριεύει ὁ ἄνθρωπος παλεύοντας τῇ Μοίρα...*

*Εἶδα και πλούτη και ὁμορφιὰς και τέχνες κ' ἐπιστῆμες,
και τῆς ἀλήθειας ἀστραπή και τῆς ψευτιᾶς γυαλάδα.
Μὰ ἐκεῖνο ποὺ με στέριωνε σ' ὅλες τῆς γῆς τίς ρύμες
ἦταν ἢ περιφάνια μου πὼς εἶμαι ἀπ' τὴν Ἑλλάδα!*

228

Ταξίδι θέλει λευτεριά, ταξίδι θέλει ἀγέρα,
καινούρια κορφοβλάσταρα κάθε φορά νὰ βγάλῃς·
τὸν ξένο τόπο νὰ γλεντᾷς — κι ἄς ἔμεινες μιὰ μέρα —
ἐκεῖ σὰ νὰ γεννήθῃς, ἐκεῖ σὰ νὰ πεθάνῃς!

Ταξίδι δὲν τὸ χαίρῃς σὰν κουβαλᾷς στὸ νῶμο
τις ἔγνοιες καὶ τις θύμῃς σ' ἓνα βαρὺ δισάκι
κι ὄλο κοιτάζεις πίσω σου κι ὄλο μετρᾷς τὸ δρόμο
κι ὄλο πονεῖς νὰ γύριζες στὸ σπιτικό σου τζάκι!

229

Αἰ - Γιώργη μ', πού ξεπέζεψες στοῦ βράχου τὸ μασγάλι,
βιγλίζεις τ' ἀρτσιπέλαγα, τοὺς κάμπους ἀγναντίζεις,
καράβι ἐρχόμεν βούλιαξε στῆς Μάλτας τὸ κανάλι...
Σήμερα πῶχεις τὴ γιορτὴ καὶ πού πανηγυρίζεις

πανὶ δὲν ἔχω καὶ κουπί, μηδὲ φτερούγα, ὠιμένα,
βόηθα με στὴν περίσταση, τὸ θάμα σου νὰ γράψω:
Στείλε μου τ' ἄσπρο σου ἄλογο νὰ φύγω ἀπὸ τὰ ξένα,
ἴσα νὰ ῥθῶ στὴ χάρη σου λαμπάδα νὰ σ' ἀνάψω!

230

Νά είχα φτερά νά γύριζα στόν τόπο μου τόν πρῶτο
νά ἰδῶ σημάδι τ' οὐρανοῦ, νά βρῶ τῆς γῆς ἀχνάρι,
χορτάσω ἀγέρι τοῦ βουνοῦ καί τοῦ χωριοῦ μου χνῶτο
ἔτσι καθῶς μ' ἀνάθρεψαν παιδι καί παλληκάρη!...

Φίλοι μ', γιατί γεράσατε; Κοπέλες σάν τὰ κρίνα,
πῶς ἔτσι μαραθήκατε; Χολιάω νά σᾶς γνωρίσω!
Ἐγώ ἦρθα νά περάσουμε καθῶς τὰ χρόνια ἐκεῖνα...
Μαθαίνω ἀργά πῶς γύρισα, κι ἄχ! πῶς νά φύγω πίσω;

231

Οποιοι κυλάτε μὲ τροχοὺς καὶ μὲ φτερὰ πετᾶτε,
ἀϊκοῦστε με, ποὺ σᾶς μιλῶ, κ' ἐμένα τὸ χωριάτη:
Ὅσο μακριὰ κι ἂν φτάσετε, ὅσο ψηλὰ κι ἂν πᾶτε,
ἀκόμα κι ἂν πατήσετε τοῦ Ἡλιοῦ τὸ σκαλοπάτι,

δὲν ξέρω ἂν θὰ εἶναι γρήγορα γιὰ μὴ θ' ἀργήσετε ἀκόμα,
μόν' ξέρω πῶς θὰ σμίξουμε μιὰ μέρα — θυμηθῆτε —
νὰ περπατήσουμε πεζοὶ στῆς μάνας γῆς τὸ χῶμα...
Δὲ θὰ ῥθω ἐγώ, θὰ ῥθῆτε ἐσεῖς τ' ἀχνάρι μου νὰ βρῆτε!

232

*Μεγάλη πήρα απόφαση : καινούριο χτίζω σπίτι.
Κάνω σταυρό στην Παναγιά, κερὶ τῆς πάω κι ἀνάμα.
Μὲ τὸ Λιακῶνη τὰ μιλω, Πάνω - Λομποτιανίτη,
καλφάδες φέρνει δώδεκα, σφυρί, μυστρί καὶ ράμα !*

*Πέτρα τὴν πέτρα χαίρομαι, ντουβάρι τὸ ντουβάρι,
καὶ κάτου τὴ μεσόπορτα κι ἀπάνου τὸ μπαλκόνι...
Τσιτσέκια βλέπω στὴ σκεπή, μαντίλια στὸ κοντάρι,
κερνῶ τὸν πρωτομάστορα φλουρὶ ναπολεόνι !*

233

Μ' ἀρέσει ὁ κόσμος κι ὁ ντουνιας δντά' ναι μαζωμένος
στοὺς γάμους καὶ στὶς πασκαλιές καὶ στὰ πανηγυράκια.
Καλόκαρδος, χαρούμενος, καθαριοφορεμένος,
ἀφρογγαλιάζει λεβεντιές, θρασομανάει μεράκια.

Τὸν καμαρώνω ἀχόρταγα μικροῦ παιδιοῦ νὰ μοιάζη:
ἀλησμονάει τὴ λύπη του, βυζαίνει τὴ χαρά του,
τὴ μοίρα χωρατεύεται, πουλάει — δὲν ἀγοράζει —
πουλάει κι ἀγάπη τῆς ζωῆς καὶ φόβο τοῦ θανάτου!

234

Δὲν τάζω τόσο τὸ τσαπί, τόσο τὸ πανωγόμι,
τὸν ξεχασιάρην ἀργαλειὸ καὶ τὴ γλεντζοῦ τὴν πλύση,
ἄχ! ὅσο τὸ φαμέλεμα κι ὅσο τὸ παιδοκόμι:
Ἐφτὰ στὸ καλυθάκι μας ψυχῆς ἔχω ἀναστήσει!

Τά'χω μικρά, τά'χω λισθὰ καὶ θέλουν κανακάρι,
μέρα καὶ νύχτα μὲ τραβᾶν ἄλλα μπροστὰ ἄλλα πίσω,
μὰ ὀλπίζω κι ἀπαντέχομαι μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ χάρη
νὰ πιῶ νερὸ ἀπ' τὰ χέρια τους σὰν πάρω καὶ τσακίσω...

235

Όλα τὰ μαγερέματα τῆς γυναικὸς ταιριᾶνε :
βασίλειο τῆς εἶναι ἢ φωτιά, τὴν πυροστιά ἔχει θρόνο,
ταψί, τηγάνι, τέντζερη, τὰ κάνει κελαηδᾶνε...
“Ὅμως τ’ ἀρνιοῦ τὸ ψήσιμο ταιριᾶει στὸν ἄντρα μόνο !

Μὲ χάρη ἀνασκουμπώνεται νὰ σφάξη καὶ νὰ γδάρη,
τὸ συγυρίζει στὸ σουβλί, τὸ ἀλατοπιπερίζει,
ἀτός του ἀνάθει τῇ φωτιά κι ἀτός του μὲ καμάρι
τὸ φένει σὰν ἀρματολός, σὰν κλέφτης τὸ λιανίζει !

236

Κατηγορᾶν τὸν Ἄρχοντα, πολλὰς πομπὰς τοῦ σέρνουν :
πὼς ἄρπαζε, πὼς σκότωνε, πὼς τοὺς φτωχοὺς ἀδίκει...
Κι ἄλλοι πολλοὶ θὰν τὰ ἔκαναν μὰ δὲν τὸ καταφέρνουν—
δὲν εἶναι καλοπύχερη δουλειὰ τ' ἀρχοντιλίκι !

Ὡστόσο δὲ θαρρεύομαι νὰ τὸν δικιώσω στ' ἄλλα,
μ' αἰκῶ νὰ τὸν κατηγορᾶν πὼς εἶχε φιληνάδες...
Σ' αὐτὸ τὸν περασπίζομαι μὲ δυὸ σπαθιά μεγάλα :
ἀλί μας ἂν δὲν εἶχανε κι ἀφέντρα οἱ ἀφεντάδες !

237

Σοφοὶ μὲ τίς φυλλάδες σας, παπάδες μὲ τὰ ράσα,
τὰ πᾶτε καὶ τὰ φέρνετε καὶ τὰ κλωθογυρνᾶτε.
Πολὺ τὴν ψάχνετε στὸ φῶς καὶ πάει ἡ Ἀλήθεια θράσα—
θέλει κι αὐτὴ τὸν ἴσκιο της, μὰ ἐσεῖς τ' ἀλημονᾶτε!

Ὁ νοῦς ἀργάζεται τὸ φῶς, τὸν ἴσκιο ἐσύ, καρδιά μου·
ἄπιαστο ἐκεῖνο κι ἄπλαστο, φευγατερός κ' ἐτοῦτος...
Παρὰ νὰ καταγίνωμαι νὰ μπῶ στὰ σωθικά μου,
καλύτερα νὰ χαίρωμαι τ' ἀπόξω χῦμα πλοῦτος!

238

Αν εἶχε ὁ Χάρος Χάρισα κι ἂν εἶχαν γιὸ ἀποχτήσαι
θα νιώθανε τὸν πόνο μου, τὸ σπαραγμὸ μου ἐμένα.
Ἄϊκούγοντας τὸ θρήνο μου δὲ θά 'χανε κοτήσαι
νά 'ρθοῦνε νὰ μ' ἀρπάξουνε τὴν ἀκριβὴ μου γέννα!

Τὸ Χάρο δὲν τὸν δύνομαι, τὴ Χάρισα οὔτ' ἐκείνη!
Μ' ἂν εἶχανε Χαρόπουλο, ποῦ θες νὰν τό 'χαν κρύψει
θὰν τό 'βρισκα, θὰν τ' ἀρπαζα, νὰ μάθουνε κ' ἐκεῖνοι
τί εἶναι τῆς μάνας ἢ σφαγὴ καὶ τοῦ πατέρα ἢ θλίψη!

239

Χάρε μου, εἶμαι δλομόναχη καὶ γεροντοπεσμένη.
"Ἄν εἶς' ἐσὺ ποὺ μοῦ χτυπᾷς τὴν πόρτα νύχτα ἢ ὥρα,
ἄνοιξε ἀτός σου κ' ἔμπασε, πᾶρ' τὴν ψυχὴ ποὺ μένει
κι ἄχ, μὴ μ' ἀφήσης ἄντυτη, τὰ νεκρικά μου φόρα!...

Δὲν ἔχω ποιὸς νὰ μὲ γνοιαστῆ καὶ ποιὸς νὰ μὲ ξαλλάξῃ!
Τὰ σάβανά μου εἶν' ἔτοιμα, θὰν τά βρῆς στὴν κασέλα —
Μοῦ πῆρες τότε τὸ γαμπρό... μὰ ἐγὼ τό' χω φυλάξει
τὸ νυφικό μου φόρεμα ποὺ ἐτοίμαζα κοπέλα!

240

Γέροντα καὶ Πρωτόγερε, παλιὲ ἑκατοχρονίτη,
δὲν ἔχει ἡ γλῶσσα σου πιαστῆ, δὲν ἔχει ὁ νοῦς θελώσει :
ἀνιστορᾶς τὸν Ὅθωνα κι αὐτὸν τὸν Κυβερνήτη
μὲ καθαρὸ μνημονικό, μὲ φωτισμένη γνώση...

Πολλὲς φορὲς μᾶς γλίτωσες μὲ τῆ σοφῆ σου ὁρμήνια
(Ἄποστολος ὁ λόγος σου, Βαγγέλιο κι ὁ ὄρισμός σου)
ἀπὸ κακόφυχη ὄχλητρα κι ἀπὸ χαλάστρα γκρίνια —
Νά ἔχες ἐσὺ τὰ νιάτα μας κ' ἔμεῖς τὸ γνωστικό σου !

241

Τί νὰν τὰ κάνω τὰ χαρτιά, Δασκάλοι, καὶ τοὺς χάρτες,
τὸν ἄμπακα τὰ γράμματα, ψυχὲς ἂν δὲ φωτίζουν
μόνε φουσκώνουν τὰ μυαλὰ καθὼς τὰ λόγγια οἱ Μάρτες,
πετᾶνε φύλλα παλαβὰ χωρὶς ν' ἀνθοκαρπίζουν!

Ἐμᾶς κάτου ἀπ' τὸν ἔλατο συλλάβιζε Ὀχτωήχι,
στὸ κομπολόι μᾶς μάθαινε μετροᾶμε ὁ γέρο - Μπρούμας·
μὰ εἶχαμε φλόγα στὴν ψυχὴ καὶ δύναμη στ' ἀνύχι,
ἀνθίζαμε, καρπίζαμε, καμᾶρι τοῦ καιροῦ μας!

242

Δὲν ἦρθα στὸ κατώφλι σου ψωμί νὰ διακονέψω.
Μὴ βάλῃς φόβο μὲ τὸ νοῦ, τὴν πόρτα μὴ μοῦ κλείσης·
εἶδα τὸ γιό σου στὸ σκολεῖο κ' ἦρθα νὰ σὲ παινέψω
γιατὶ εἶσαι μάνα π' ἀγαπᾶς καὶ ξέρεις ν' ἀγαπήσης.

Εἶδα τὸ γιό σου, καθαρό, γαλαζοφορεμένο,
νὰ ξεχωρίζῃ στὰ παιδιά, καὶ τὸ χτυπῶ καμπάνα,
τὸ ντελαλίζω ὅπου σταθῶ νὰ γίγη ξαιΐκουσμένο :
Χαρὰ στῆς μάνας τὸ παιδί καὶ στοῦ παιδιοῦ τὴ μάνα!

243

— Σύρε, παιδί μου, στὸ σκολειὸ τὰ μάτια σου ν' ἀνοίξης,
μὴ σὰν κ' ἐμᾶς μείνης στραβό, γιδάρης καὶ βουκόλος!
Στὴ χώρα νὰ μεγαλωθῆς, μακρὸ σπαθὶ νὰ ρίξης,
χρυσὸ γαλόνι νὰ φορῆς, νὰ λέη ὁ κόσμος ὅλος!...

Περναῖς καθάλα στ' ἄλογο καὶ σειέται ὁ τόπος γύρα!
Χιλιάδες τρέχουν νὰ σὲ ἴδουν — ἀναμερῶ στὴν ἄκρη.
Δὲ σὲ ντροπιάζω, γιόκα μου!... Κρυφούλια ἢ κακομοίρα
σκουπίζω μὲ τὴ σκέπη μου τὸ γελαστό μου δάκρυ!

244

*Τάχα γιατί νά εἶμαι ἄνθρωπος, γιατί νά ἦμαν ζαρκάδι,
γιατί καί νά ἦμαν σταυραετός, καί νά μὴν εἶμαι τάχα
νερὸ στὸν Ἀσπροπόταμο, νά τρέχω μέρα-βράδυ,
νά δυναμώνω στ' Ἄγραφα, θεριεύω στὴ Μαρδάχα ;...*

*Ψηλάθε νά λιχνίζωμαι βροχὴ μαργαριτάρι,
σπυρὶ-σπυρὶ στὸν πόταμο νά μὲ μαζεύη ὁ κάμπος,
νά μὲ ρουφᾶν τὰ πέλαγα — μὰ νά'χω ἐγὼ τὴν χάρη
νά ξαναπέφτω στὰ βουνὰ δαρτὸ δρολάπι σάμπως !*

245

Ἐωμάχος χεροδύναμος, δὲ μὲ λυγᾶν τὰ χρόνια·
ἔχω νεφρὰ βασταγερὰ κ' ἔχω καρδιὰ τσελίκι.
Τραγάνες τὰ χωράφια μου, τὰ βόδια μου γοργόνια,
τὸ καλυθάκι μου ζεστό, τὸ ἰταίρι μου περδίκι!

Δὲ μοῦ ἀποφαίνεται ἡ δουλειὰ πολὺ βαριὰ κι ἂν πέση·
κελαηδιστὰ τὴν ἀρχινῶ, τραγουδιστὰ τὴν παύω.
Ἄν φέρῃ ὁ κόπος μου καρπὸ, δεχτὸ εἶναι τὸ πεσκέσι·
κι ἂν δὲ μοῦ φέρῃ πείθομαι — δὲν εἶχα, λέω, νὰ λάβω!

246

*Βοϊδάκια μου καματερά, συντρόφια τῆς δουλειᾶς μου,
μαζὶ κινᾶμε τὴν αὐγὴ νὰ κάνουμε χωράφι.
Γιὰ τὸ ψωμάκι πάσχετε κ' ἐσεῖς τῆς φαμελιᾶς μου —
δὲ σᾶς πουλῶ κι ἂν μῶδιναν τὸ ζύγι σας χρυσάφι!*

*Δικό σας τὸ ζυγάλετρο, δική μου ἡ χερολάβα·
μὲ τὴ βουκέντρα σᾶς κεντῶ καὶ στὴν καρδιά κεντιέμα!...
Πὼς εἶχατε ἄλλοτες λαλιὰ μᾶς μολογοῦσε ἡ Βάβα —
φοβᾶμαι μὴ μοῦ κρήνετε καὶ πῆτε: «Τί σοῦ φταῖμε;»*

247

*Κοιμάται ὁ καμπουλάκης μας παιδί στή σαρμανίτσα,
ποὺ ἰδρώτα γλυκοβύζαξε στής ἀργατιάς τὸν κόρφο...
Τὸ μάτι μου ἔχω στὸν ἀσβό, τ' αὐτί μου στή νυφίτσα
ἀπ' τὴν ψηλή μου δραγατιά μὲ τὸ τσαρδί τ' ὀμόρφο.*

*Μαργαριτάρι στὸ χαρτί τ' ἀστρόφεγγο στὸν κάμπο,
σαράντα δράκοι τὰ βουνὰ τὸ λίχμισαν γιὰ μένα!
Διαρίζουν τὰ χωράφια μας, κι ἀπ' τὴ χαρά μου λάμπω:
γρικῶ τὸν Ἄϊ-Πολύκαρπο νὰν τὰ βλογαῖ ἕνα-ἕνα!*

248

Αλώνι, νεραϊδάλωνο, πού στοίχειωσες τή ράχη,
στὸν ἀσημένιο δίσκο σου καὶ στὸ χρυσό του κόθρο
νεράϊδες ἀλωνίζουνε τοῦ Φεγγαριοῦ τ' ἀστάχου
ὡς νὰ λαλήση ὁ κόκορας, νὰ πάη ὁ παπᾶς στὸν Ὅθρο!

Ἐκεῖνες ἀρατίζονται κ' ἐγὼ ἀρχινῶ τὸν ἔργο:
Ἄτράνταχτος ὁ στρύγγερας κι ὁ βλάγκος μου ἀραβάνι!
Χίλια κουθέλια καρτερῶ, λιγότερα δὲ στέργω —
Πάρτε, Νεράϊδες, τ' ἄγανο κι ἀφήστε μου τὴν ψάνη!

249

Δικράνι μου ἔχω τὸ βοριά και τὸ μαῖστρο φυκιάρι :
Παραμερᾶτε, χωριανοί, διαβάτες και γειτόνοι !
Σπυρὶ μαζεύω μάλαμα, χρυσὸ λιχνίζω στάρι,
θὰ σᾶς πραχινιάση τ' ἄχυρο, θὰ σᾶς πουμώση ἢ σκόνη !

Καλοχρονιά, καλοσοδειά κι ὁ κόπος μὲ τὸν τόκο :
πλημμύρισε τ' ἄλώνι μου, ξεχείλισε τ' ἄμπάρι !
Ἐλάτε, χῆρες κι ἄρφανά, ψωμάκι νὰ σᾶς δώκω —
πολλὰ μοῦ τὰ ἔδωκε ὁ Θεός, τῆ δεκατιά του ἄς πάρη !

250

Γειτόνοι, ὁ κόπος δανεικός, βοηθάτε με στὸν τρύγο!
Μαυρίσαν τὰ κοσμάδια μου, μαντέψαν τὰ φιλέρια.
Κουτρίδι ἄς μὴν ἀφήσουμε, σταφύλι ἔχουμε λίγο
καὶ θὰ μᾶς λείψῃ ὁ σύντροφος πιὸ πέρα στὰ νυχτέρια...

Σὰν τ' ἀγριοπούλια πέσανε καὶ ράγα δὲν ἀφήσαν.
Γιὰ τήρα τσοῦπες γλήγορες καὶ σβέλτους νιοὺς γιὰ τήρα!
Τρύγησαν, ἀποτρύγησαν, δὲν τὸ χασομερῆσαν:
στ' ἀλώνι στήσανε χορὸ — κ' ἐγὼ στὴν πατητήρα!

251

Ο φωμοζήτης χτύπησε τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μου :
σταράλευρο ἀποσίτισα κ' ἔχω προζύμι πιάσει.
Ζυμωτερό σκαφίδι μου κι ἀξάδα τοῦ χεριοῦ μου,
γιὰ πολεμήστε γρήγορα τὶ ὁ ξένος ἔχει βιάση!

Τὴ γάστρα καίγω σύγκαιρα, γλυκὸ ψωμὶ τοῦ φένω,
γιομίζω τὸ ταγάρι του καὶ πάει κατὰ τὴ δύση...
Τάχα νὰ τὸν φχαρίστησα; Τάχα νὰ τὸν προσμένω;
Τάχα θὰ ῥθῆ κι ἄλλη φορὰ ψωμὶ νὰ μοῦ ζητήση;

252

*Τ*σαρδὶ θὰ πλέξω ἀθώρητο στὸ πιὸ ψηλὸ ρουπάκι
νὰ σκαρφαλώνω μυστικά, νὰ κλειῶμαι μοναχὸς μου,
νὰ χαρδακίζω τὴν αὐγὴ, σωπαίνω τὸ βραδάκι
ᾄξω ἀπ' τὶς λύπες τῆς ζωῆς κι ἀπ' τὶς χαρὲς τοῦ κόσμου.

Οἱ λύπες διώχουν τὶς χαρὲς, χαρὲς τὶς λύπες πάλι.
Πλέκουν τὸ γαῖτανάκι τους... Μὰ ἐσὺ ψηλὰ ζυγιάσου:
πόνια καὶ χαίρου ἀπάθιαστα (νά ἦ λευτεριὰ ἢ μεγάλη!)
ἀνεμοκουθεντιάζοντας μὲ τὶς κορφὲς τοῦ δάσου...

253

Τὸν κάμπο βλέπω ἀπὸ ψηλὰ χωραφομοιρασμένο,
κι ὅπως δὲν ξέρω σὲ ποιανοὺς ἀνήκουν τὰ μεράδια,
κι οὔτε νὰ μάθω βούλωμαι, κι οὔτε νὰ βρῶ προσμένω,
τὰ ἐγκρίνω καλομοίραστα σὲ ἀδερφοσυγγενάδια!

"Ἄν τὰ ἄβλεπα ἔλο ἀπὸ ψηλὰ τὰ πράματα τοῦ κόσμου,
κ' ἦταν ὅπως θὰν τὰ ἔβλεπα κι ὅπως θὰν τὰ ἄχα ἐγκρίνει,
σ' ἔλη τῆ γῆς θ' ἀρχόντευεν ὁ νόμος ὁ δικός μου
πᾶχει κορόνα τῆ χαρὰ καὶ βούλα τὴν εἰρήνη!

254

Ο γδόντα χρόνους πῶζησα δὲν ἔχω ἀλλάξει γρέκι.
Τὸν ἴδιο ξέρω γείτονα, τὸν ἴδιο συνορίτη·
γυναίκα μου ἢ στεφανωτή, δὲ φίλησα παρέκει·
δὲν βρύσες μᾶδωσαν νερό, δὲν ἔχω πιεῖ ἀπὸ τρίτη!

Γι' αὐτὸ εἶν' ἢ σπλήνα μου γερὴ καὶ τὸ νεφρὸ μου ἀτόφιο.
Τρώω σὰν τὸν ἄντρα τὸν καλό, σὰν τὸ παιδὶ κοιμᾶμαι,
κι ἂν ἔρθῃ ἡ ὥρα τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ μὲ βρῆτε ψόφιο,
ξάπλα στὸ νεκροκρέβατο πιδ γελαστὸς θὰ νά'μαι!

255

Δὲν εἶχαν σπίτι δίπατο κι αὐλὴ μαρμαρωμένη,
μά εἶχανε τὸ κονάκι τους, εἶχαν τὸν ὄθορό τους,
χωράφι καλοπότιστο, γιδοκοπὴ γραμμμένη,
κ' ἦταν ἀπὸ τοὺς δεύτερος, ἂν ὄχι κι ἀπ' τοὺς πρώτους.

Κακοχρονιές, κακοσοδείες, τ' ἄδικα καὶ τὰ δίκια
τοὺς ἔρεψαν, τοὺς ρήμαξαν, τοὺς ἔβγαλαν στὸ δρόμο:
αὐτὴ στὴ χώρα κουβαλεῖ πουρνάρια καὶ ραδίκια,
αὐτὸς βοσκὸς ρογιάστηκε σὲ ξένον τυροκόμο...

258

Θαλάπωσε, σουρούπωσε κ' ἡ νύχτα κοντοφτάνει·
ἔχει τὰ σύννεφα πολλὰ καὶ λίγα ἔχει τ' ἀστέρια.
Πάρτε δαυλὶ νὰ φέγγουμε, δαυλὶ καὶ πυροφάνι,
νὰ πᾶμε στίς παρακαλιές, νὰ πᾶμε στὰ νυχτέρια.

Τὸ καλαμπόκι ξεφυλλᾶν — κάθε βραδιὰ καὶ σπíti —
μὲ μύθους καὶ μὲ χώρατα καὶ μὲ τραγούδια ζῶνα·
σωρὸς ἢ φάκνα τῶν βοδιῶν, σωρὸς τὸ ἀραποσίτι...
— Καλὸ κρασὶ κεράστε με νὰ εἰπῶ καλὸν χειμῶνα!

259

Ξεροκιτρινοφύλλιασε τὸ δάσο ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη:
χρυσαιφικὰ στὸν οὐρανό, μαλάματα στὸ χῶμα!...
Τοῦ ἀνέμου τὸ παράπονο καὶ τῆς βροχῆς τὸ δάκρυ
τοῦ στρατοκόπου ἢ μοναξιά τὰ φαρμακώνει ἀκόμα.

Δὲ βλέπω ζούμενο στὴ γῆ, πουλὶ σὲ ξεροκλάδι·
μακριὰ δὲν ἀφουγκράζομαι βοσκὸ καὶ ξυλοκόπο·
κουφοπατῶ σὰ φάντασμα ποὺ ξέφυγε ἀπ' τὸν Ἄδη —
Ἐγὼ λυπᾶμαι τὰ κλαριὰ κι αὐτὰ τὸ στρατοκόπο!

260

Δὲ μᾶς σγκώνουν τὰ βουνά, δὲ μᾶς κρατᾶν οἱ ράχες·
φορέσαν τὶς κατσοῦλες τους κι ἀστραφτομπουμπουνίζου!...
Κατατρεγμένες πού εἴμαστε κ' ἐμεῖς οἱ δόλιες βλάχες
ὄπου ἀγαποῦμε τὰ βουνά κι αὐτὰ μᾶς ξετοπίζου!

Φορτώσου, βλάχα μ', τὸ παιδί, ζαλώσου τὸ μπεσίκι
καὶ γνέθοντας τὴ ρόκα σου τραγουδιστὰ ροβόλα
ὅσο νὰ φτάσης σὲ ψαθί, νὰ φτάσης σ' ἀρμυρίκι,
νὰ βρῆς τ' ἀχεροκάλυβο θεμελιωμένο κιόλα!

261

Ανηφορῶ ἀκροπόταμα κι ἀνάποδα στὸ ρέμα :
Γρικῶ βαζούρα δυνατή, κατεβασιά μεγάλη·
βουνὸ πετιέται τὸ νερό, μοῦ φαίνεται σὰν ψέμα
πὼς ἄλλο κι ἄλλο χύνεται κι ὄχι τὸ ἴδιο πάλι !

Θ' ἀδειάση ἢ στέρνα τ' οὐρανοῦ νὰ ξεραθοῦνε τ' ἄστρα,
θὰ ξεχειλίση ἢ θάλασσα νὰ πνίξη τὶς ἀλτάνες —
Ἦλιε μου, λάμπε, πρόλαβε τοῦ κόσμου τὴ χαλάστρα,
σήκωσε ἀχνοὺς καὶ σύννεφα νὰ πιοῦν οἱ νερομάνες !

262

*Ποτάμι μὲ τίς κοντοῖτιές καὶ μὲ τὸ θελονέρι,
δὲν ἔχεις πόρο νὰ διαβῶ, γιοφύρι νὰ περάσω!
Διῶξε τὸν ἀγροφύλακα, ποὺ τό'πιασε καρτέρι,
τσαρούχια νὰ ξυπολυθῶ, φουστάνι ν' ἀνεβάσω,*

*νὰ πλατσανίσω στὰ νερά, τὸ ρέμα νὰ παλέψω,
νὰ βγῶ στὴν πέραθε μεριά σὰν τὸ παπὶ βρεμένη
καὶ στὰ χειμωνολίβαδα τὸν κλέφτη νὰ γυρέψω,
τὸν κλέφτη καὶ τὸν ἀρνητὴ ποὺ μ' ἔχει πομπεμένη!*

263

*Πολὺ τὸ καλοχαίρομαι νὰ σ' ἔχω μουσαφίρη,
μὰ ἔπρεπε νὰ ῥθῆς Πασκαλιά, νὰ μὴ μοῦ ῥθῆς Τετράδῃ!
Δὲν ἔχω, ἂν θέλῃς ἀρτυρὴ, χαψιὰ τουλουμοτύρι!
Στάσου νὰ ἰδῶ τὴ μπόκλιζα: σταλιά δὲν ἔχει λάδι!*

*Πὼς δὲν πολυσκοτίζεσαι τὸ ξέρω, δὲ χολεύω·
γι' αὐτὸ σὲ λὲν ἀχάλαγο, γι' αὐτὸ σὲ λὲν σουρτούκη!...
Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε ψωμί!... Συμπάθειο σοῦ χαλεύω,
νὰ ρίξω κουτσουπόφυλλα νὰ ψήσω χαμοκούκι!*

266

Απόψε ή νύχτα, ξάστερη κι άνεμοσυχασμένη,
πιάνει και πήζει κρούσταλλα τή μέρα νά ξομπλιάση.
Δέν ξεμυτάει γιδόχαρος, τσοπάνος δέν ξεμένει,
μονάχα έγώ λαγοπατῶ στήν κοιμισμένη πλάση :

Γυαλώνουνε τὰ μάτια μου κ' ή φλέβα μου παγώνει·
δαδι δέν έχω και δαυλί, παραφωτιά στή λάκκα.
Τ' Άλετροπόδι έχω μασιά, τήν Πούλια παραγώνι,
άνασκιρῶ και πρόνομαι τῶν άστεριῶν τή θράκα!

267

*Ποιὸς ἔχει σπίτι καὶ ψωμί, κρασί καὶ παραγώνι
μὲς στὰ Νικολοθάρβαρα ποτὲς δὲν ταξιδεύει·
μόν' ῥίχνει ξύλα στὴ φωτιά, τὴν πόρτα τοῦ ἀμπαρώνει
καὶ κλείνει ἀπόξω τὸ Βοριὰ νὰ καλλικαντζαρεύη...*

*Ἀπαρατάει τὰ πέλαγα καὶ τῆς στεριᾶς τοὺς δρόμους,
στὰ παραμύθια περπατεῖ, στὰ ὄνειρατα ἀρμενίζει.
Χωρὶς κυμάτου κίντυνα, χωρὶς χιονούρας τρόμους,
παραφωτιὰ καθούμενος τὴν Ἄρτα φοβερίζει!*

268

Γέρο-Πατέρας ἔπεσε τοῦ θανατᾶ καὶ θέλει
ν' ἀφήσῃ τῇ στερνῇ του εὐκὴ σὲ γιούς του καὶ σ' ἀγγόνια...
Βρίσκω τὸ Φίδαρη κλειστὸν, διαβαίνω μὲ καρῆλι
κρεμάμενος ἀνάμεσα στοῦ Χάρου τὰ σαγόνια·

κλειστὸν βρίσκω τὸν Ἄννινο, ποδένομαι σγαρόνια,
παλεύω μ' ἄσπρο θάνατο καὶ ἀνοίγω μονοπάτια
ἀνάμεσα στὰ κρούσταλλα καὶ ἀνάμεσα στὰ χιόνια —
προφταίνω παίρνω τὴν εὐκὴ καὶ τοῦ σφαλιῶ τὰ μάτια!

269

Χειμώνα, σαραντάημερο, νύχτα σκοτάδι ακόμα,
σημαίνει μονοκάμπανο, τὰ κρούσταλλα ραγίζουν,
τὰ παγανὰ ξεσέρνονται με τὴν κοιλιὰ στὸ χῶμα
νὰ βροῦνε τροῦπες νὰ χωθοῦν, τὸ φῶς νὰ γιβεντίζουν.

Κινάω νὰ πάω στὴν ἐκκλησιὰ με φόβο καὶ με τρόμο.
βαριὰ βογκάει ὁ ἄνεμος, βουθὰ σθουράει τὸ χιόνι.
Καλλικαντζάροι δώδεκα μοῦ φράζουνε τὸ δρόμο —
ἀρχῶ τὸ Κυριαλέησον, κανεὶς δὲ με γαντζώνει!

270

*Ποιός νταγιαντάει τή μαναξιά και τὸ μεγάλο χιόνι
αὐτὴν ἄς φτάση τὴν κορφή νὰ φκιάση ἓνα φρετζάτο,
νὰ μάση τ' ἄγριο γιδερό, τ' ἀλάφι, τὸ πλατόνι,
και νὰ τὰ σμίξη ὄλα μαζί δικό του τσελιγκάτο.*

*Δρακόντους νὰ ἔχη μπιστικούς, Νεράϊδες ἀπαδότες,
τὰ χιόνια γάλα και τυρί, ταλλάρους τὶς σωκῆπες·
μὴν ἔχη κοσμοδιάφορα, μηδὲ καημοὺς προδότες —
μακριὰ νὰ διώχνη τὶς χαρές, μακρύτερα τὶς λύπες!*

271

*Κ*οντολογᾶν Χριστόημερα κι ὁ νοῦς ὄλο ἀραδίξει
σ' ἓνα νοικοκυρόσπιτο, σ' ἓνα παλιὸ κελλάρι:
Ἡ μάνα μὲ τὸ βλόγηρα χριστόψωμο πλουμίζει
κι ὁ νοικοκύρης σιάχνεται νὰ σφάξη τὸ θρεφτάρι.

Νὰ κίναγα νὰ πάγαινα μὲ δυὸ βαντάκια χιόνι
νὰ ξαναϊκούσω κάλαντα καθὼς τὰ χρόνια ἐκεῖνα,
κι ἀπὲ νὰ στρώσουν τὸ σοφρὰ σιμὰ στὸ παραγώνι
νὰ μοῦ μυρίση σουφλιμάς, νὰ μοῦ ταικνίση γλίνα!

272

Τοῦ κόσμου εἶναι τὰ βάσανα κ' οἱ παίδεψες, τοῦ κόσμου,
μὰ τὸ δικό μου βάσανο κανεῖς δὲν τό'χει πάθει:
ὄντας δὲν ἔχω σάρακα τὸν φικιάνω μοναχός μου
ντριβέλι στὸ κεφάλι μου καὶ στήν καρδιά μου ἀγκάθι.

Μοῦ στέλνει ἡ Μοῖρα τὰ καλά, κ' ἐγὼ κακὰ χαλεύω.
Ἄγουροκίθω τῇ χαρά, ξερομασῶ τῇ λύπη,
τὸ νηστικὸ λιμπίζομαι, τὸν ἄρρωστο ζηλεύω —
Νὰν τὸ χορτάσω δὲ μπορῶ τὸ τί στοὺς ἄλλους λείπει!

273

*Πολλὰ ποὺ φικιάνει ὁ ἄνθρωπος, παλάτια, μοναστήρια,
ποτὲ δὲ μὲ ξιπάζουνε — κ' ἐγὼ θὰν τὰ εἶχα φικιάσει!
Θαμιάζω, κ' εἶναι θαμερά, τῆς φύσης τὰ μυστήρια
ποὺ ἡ γνώση μας δὲ μπόρεσε νὰ βρῆ νὰ ξεσκεπάσῃ:*

*Τοῦ σπόρου, λέω, τ' ἀβγάτισμα, τοῦ μερμηγκιοῦ τὴν τάξη,
τῶν συννεφιῶν τὰ χρώματα, τῶν λουλουδιῶν τὰ μύρα,
τοῦ σκουληκιοῦ τὸ σάλιωμα ποὺ γίνεται μετὰξι,
τοῦ ἄνθρωπου τὸ ξεθάρρεμα νὰ πολεμάῃ τὴ Μοίρα!*

274

Όλα τὰ χάρισε ὁ Θεὸς τοῦ Ἀνθρώπου πλάθοντάς τον,
κι ἀπ' ὅλα ἓνα τὸν στέρεψε, νὰν τ' ἀποχτήση μόνος:
Δὲν ἦταν μῆλο στὴ μηλιά, ποὺ λέει ὁ μῦθος— ἄς τον!—
ἦταν ὁ ἀνθὸς τῆς Λευτεριάς καὶ τῆς Βαγιαῆς ὁ κλώνος!

«Γιὰ σκλάβος στὸν Παράδεισο, γιὰ λεύτερος πὺδ πέρα!»
Τῇ λευτεριά του διάλεξε. Κι ἂν εἶχε κριματίσει,
κι ἂν πῆρε ὁ Ἀδὰμ ἀψήφιστα τοῦ πόνου τὴ φοβέρα,
σὰν ποιὸς δὲ θὰ κριμάτιζεν ἀσκλάβωτος νὰ ζήσει!...

275

Καημένε Χάρο, τί ἄδικα ποὺ ὀχτροὺς μᾶς ἔχουν κάνει,
κι ὅσο ἀγαπᾶμε τὴ Ζωὴ τόσο μισοῦμε ἐσένα!...
Ἡ μόνη ἀλήθεια καθενὸς εἶναι πῶς θὰ πεθάνη,
κι ὅμως νὰ τὴ συνήθισε δὲν ἔχω ἰδεῖ κανένα!

Τυφλά, Ζωή, τὰ δῶρα σου τὰ δίνεις καὶ τ' ἀρπάζεις·
εἶσαι ἄστοργη κ' εἶσαι ἄδικη κι ἀλλάζεις ὅλην ὥρα!
Χάρε μου, ἐσύ εἶσαι σταθερὸς καὶ μονομιᾶς μοιράζεις,
δίκαια μοιράζεις σ' ὅλους μας τὰ νεκρικά σου δῶρα!

276

*Ε*χω έναν πόνο του κορμιού, πού είμαστε χρόνια φίλοι.
Τόν περιμένω κ'έρχεται σαν τόν καλόν'Αφέντη.
Έγώ του όφείλω ύποταγή, δούλεψη αὐτός μου όφείλει:
μπήχνει τὰ τρυπητήρια του κι αρχίζουμε τὸ γλέντι...

Ν' αναστενάξω ανώφελο, νὰ χύσω δάκρυ πλιόνε·
σφίγγω κ'έγώ τὰ δόντια μου νὰ μὴ μου φύγη κρίση,
καὶ μόνο λέω στὸ φίλο μου: «Πόνε, καημένε πόνε,
τί κρίμα πού ένας θάνατος θὰ ῥθῆ νὰ μᾶς χωρίση!»

277

Αν δὲν ξανάρχεται ἡ ψυχὴ κι ἀπὸ τὸν Ἄδη κάτου
νὰ σεργιανίση, νὰ χαρῆ στὰ μέρη ἀπῶχει ζήσει,
τότες ὁ κόσμος πλάστηκε τσιφλίκι τοῦ θανάτου,
καὶ δὲν ἀξίζει τὴ ζωὴ κανεὶς νὰ μερακλίση!

Ἄς τὴν ἀφήγη νὰ κυλᾷ σὰν θολωμένο ρέμα,
κι ἄς βόσκη σὰν τὸ πρόβατο μιὰ καὶ φοφάει σὰν κείνο...
Τί μὲ φελάει τ' ἀληθινό, τί μὲ χαλάει τὸ ψέμα
ἄν, κλείνοντας τὰ μάτια μου, παντοτινὰ τὰ κλείνω;

278

Δὲν ἔχω ἀφέντη ἀπάνω μου, δὲν ἔχω παραφέντη.
Σὰν τ' ἀνοιξιὰτικο πουλι πετῶ καὶ χαρδακίζω.
Βιδὸς ἔχω τὰ μεράκια μου, δουλειά μου ἔχω τὸ γλέντι,
ἀπ' τὰ μικράτα χαίρομαι κι ἀκόμα δὲ μπιτίζω!

Τοῦ Χάρου ἡ ὥρα ὄντας ἐρθῆ θ' ἀφήσω παραγγούλια
νὰ μὴ μοῦ βράσουν κόλλυθα — ψιμάρι νὰ μοῦ ψήσουν·
νὰ μὴ μὲ βγάλουν μὲ παπὰ παρὰ μὲ τὰ νταούλια,
κ' οἱ φίλοι ἀπὰ στὸν τάφο μου νὰ κάτσουν νὰ γλεντήσουν!

729

*Κατάκορφα στὸν Ἐλυμπο θὰ στήσω κανοκιάλι
νὰ ἰδῶ τὴν πλάση τωρινὰ μαζὶ καὶ περασμένα,
μπὰς καὶ χωρίσω ἓνα σκοπὸ μὲς στὴν ἀνεμοζάλη
ποῦ ὄλο τὸν κόσμο τυραγνεῖ κι ὄχι πιὸ λίγο ἐμένα!*

Βλέπω στρατοὺς καὶ στρατηγούς, ἀφέντες καὶ κολλήγους.
Ὅλοι μιλᾶν γιὰ λευτεριά κι ὄλοι ἔχουνε καθάλα
σήμερα οἱ λίγοι τοὺς πολλούς, ταχιά οἱ πολλοὶ τοὺς λίγους...
Ἀλλάζει σύνηθα ἢ σειρὰ μὰ δὲν ἀλλάζουν τ' ἄλλα!

280

*Έχω τὸν πόνο μου ἀργαλειό, τὴ λύπησιν ἀνυφάντρα.
Ὅλη τὴ μέρα διάζομαι κι ὅλη τὴ νύχτα ύφαίνω.
Μὲ τὰ τραγούδια τὰ βαριά, ποὺ πρέπουνε στὸν ἄντρα,
τὴ Μοίρα μου ἀντιμάχομαι καὶ νικητὴς ξεμένω.*

*Μετρῶ πὼς γνοιάστηκα πολὺ, ζυγιάζω δὲ βαραίνει,
εἶναι ἢ ζωὴ μας ἀλαφρὴ κ' ἐμεῖς βαριά τὴ λέμε:
δὲ νιώθουμε ποὺ ἢ γλύκα της, ἐκείνη μᾶς πικραίνει·
ἄλλοῦ γελάμε ἀταίριαστα κι ἄλλοῦ τοῦ κάκου κλαῖμε!*

281

*Καὶ τί εἶμαι ἐγὼ ποῦ δύνομαι τὸ φῶς νὰ ξεδιαλύνω ;
Ὅμως σὰν ἔδωσε ὁ Θεὸς φτερὰ στὴ φαντασιά μου
μπορῶ τ' ἀνοίγω διάπλατα, νὰ πέτῶνται τ' ἀφήνω,
βιγλίζω ἀπ' τὰ μεσοῦρανα τῆς γῆς τὸ σβῶλο χάμου.*

*Ἄλγμονῶ τὰ χούματα, βυζαίνω φῶς κι ἀθήρα,
κάνω τὸ χτέες, τὸ σήμερα, τ' αὔριο μαζί ἓνα πράμα.
Ἀνακατεύω ἀχώριστα τὴ νύχτα μὲ τὴ μέρα,
τὸ ψέμα μὲ τὸ ἀληθινό, τὸν ἔθο μὲ τὸ θάμα !*

282

Μ' ἔχει βαρέσει ντάβανος, μ' ἔχει χτυπήσει μύγα!
Ἄρνήθηκα τὸ μπούσουλα, τ' ἀλφάδι, τὸ στατέρι,
τὸν κύκλο, τὸ τετράγκωνο, τὴν ἴσια πέρα ρίγα —
ὄλα τὰ στρίβω ἀνάποδα μὲ τὸ ζερβί μου χέρι!

Ἄς χαίρωνται ὅσοι γνωστικοὶ τὸ μέτρο καὶ τὸ ζύγι,
τοῦ νόμου τὴν ἀνάγκαση, τῆς πονεσιᾶς τὸ δάκρυ.
Ἐγὼ θὰ πάω μὲ τοὺς τρελοὺς, ποὺ εἶναι στοὺς λίγους λίγοι,
μὰ ἐκεῖνοι σάμπως κυβερνᾶν τὸν κόσμον ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη...

283

Ξεχωριστούς μᾶς ἔπλασε, μαζί μᾶς τσοπανεύει...
Δὲν ξέρω πῶς τ' ἀνασκιρᾶν μὲς στὸ μυαλό τους ἄλλοι,
μὰ ἐκεῖ ποὺ ἀσκήτεα βοσκός, στοὺς λόγγους, μοῦ κατέβη
πῶς ἔχω μιὰ ζωὴ μικρὴ καὶ μιὰ ζωὴ μεγάλη!

Τὴ μιὰ τὴν ἔχω καὶ τὴ ζωὴ σὰν εἶμαι μοναχός μου
καὶ κλειδομανταλώνομαι στὸ μυστικό μου δῶμα·
τὴν ἄλλη τὴν κλωθογυρνῶ στὸ βίραγμα τοῦ κόσμου...
Ποιὰ εἶναι ἡ μικρὴ, ποιὰ εἶναι ἡ τρανὴ δὲν τὸ κατέχω ἀκόμα!

284

Ακοῦστε, γιοί μου, νὰ σᾶς πῶ, στῆς πείρας τὸ λαμπίκο,
ὀγδόντα χρόνια ἐπᾶζησα, τ' ἔχει κατασταλάξει :
Ποτὲς μὴν εἴστε σίγουροι πῶς εἶν' τὸ σῦκο - σῦκο·
πολλὲς φορὲς ἢ γνώμη σας καὶ γιὰ πολλὰ θ' ἀλλάξη...

Λειψογιομάτες οἱ καρδιὲς καὶ δὲ ζυγιάζουν ὁμοια,
ὁ νοῦς δὲν εἶναι ἀθέρινος, εἶναι κ' ἐκεῖνος αἷμα !
Πολλὰ ἔχει ἢ Πίστη ὀνόματα κ' ἢ Ἀλήθεια παραγκόμια :
σωστὸ εἶναι αὐτὸ ποὺ πιστεψες, καὶ τ' ἄλλα εἶναι ὅλα ψέμα !

285

*Πείνασε κάτου ἀπ' τῆ μηλιᾶ τὰ μῆλα φορτωμένη,
στῆ βρύση ἀντίκρου δίψασε χωρὶς νὰ πιῆς σταγόνα,
χαίρου ἢ θυσία σου ἄγνωρη κι ἀπλήρωτη νὰ μένη,
ποτὲ στεφάνι μὴ ζητᾶς γιὰ τὸν καλὸ σου ἀγώνα!*

Δίνε ψωμί στὸν ἀνεργό και μὴν τὸν λᾶς τεμπέλη,
χωρὶς συφέρο δούλευε, καθὼς γιὰ σένα ἢ φύση.
Ἄλλα εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ, τὰ δίνει ἐκεῖ ποὺ θέλει:
ὅμοια φχαρίστα και γι' αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ τὰ στερήση!

*Ποῖς εἶσαι βουνογυριστῆς καὶ δασοπερπατάρης,
τὰ γόνατά σου κόβονται καὶ τὰ τσαρούχια λιώνουν
ὅσο νὰ λάβῃς φώτιση καὶ ἀπόφαση τὸ πάρης
πὼς τὰ βουνὰ δὲ σώνονται, τὰ δάσα δὲν τελειώνουν.*

*Ρολοὶ ἂν ἔχῃς τοῦ καιροῦ καὶ μετρητὴ τοῦ τόπου,
θὰ καταλάβῃς τί θὰ εἰπῇ πὼς εἶναι τώρα ἀκόμα
βουνὰ ποὺ δὲν τὰ πάτησε ποτὲς ποδᾶρι ἀνθρώπου —
λὲς κ' εἶναι ἀθέρας τ' οὐρανοῦ, τῆς γῆς δὲν εἶναι χῶμα !*

289

*Καὶ τὰ καινούρια τ' ἀγαπῶ καὶ τὰ παλιὰ τὰ θέλω.
Στημόνι βάζω τὰ παλιὰ καὶ τὰ καινούρια ὑφάδι,
βλαντι ἀνυφαίνω δίμιτο, χρυσὸ τοῦ πλέκω ρέλο,
τῆ μέρα τό'χω φλάμπουρο, προσκέφαλο τὸ βράδυ.*

*Κύκλος τοῦ κόσμου εἶναι ἡ ζωὴ κι ὄχι ἴσια πέρα στράτα·
τὸ σπόρο παίρνει ὁ νιόφερτος ἀπ' τὸν παλιοκαιρίτη·
Πῶς εἶναι, νιέ μου ἀστόχαστε, στὴ θύμησή σου κράτα
τὸ ἴδιο ἀστέρι· ὁ Αὐγερινὸς μὲ τὸν Ἀποσπερίτη !*

290

*Π*ού εἶμαι ἄνθρωπος παινεύομαι, ψυχὴ περηφανεύω.
"Ἄν τό εἶχαμε ὅλοι ἀλλιώτικος θά ἦταν ὁ κόσμος τοῦτος.
*Μ*ά, ὅσο τὰ χρόνια καταχρῶ, τὸ γνῶθι ἀποθηκεύω,
μετρῶ πὼς λίγοι νιώθουνε τῆς ἀνθρωπιᾶς τὸ πλοῦτος!

*Κ*άλλιο μὴν ἦμαν ἄνθρωπος ἂν ἦθε' μὴν τὸ νιώθω!
"Ἄς ἦμαν τότες ἄγριο δρῦ σ' ἀπόδιαβο γκριτσόπι
ν' ἀρμέω τῆς γῆς τὸ δρώπικα, τὸν ἄνεμο νὰ κλώθω,
νὰ μὴ μὲ νοιάζη ὀλότελα πιὸ κείθε ἂν ζοῦν ἀνθρώποι!

291

Ο κόπος κ' ἤ ξεκούραση, τὰ δυὸ στοιχειὰ τοῦ κόσμου,
 τὰ δυὸ κορμώνουν τῇ ζωῇ — τ' ἄλλα εἶναι παρακλάδια...
 Αὐτὸς γιὰ νά' ναι ὁ κάnonας κι ὁ νόμος ὁ δικός μου
 δὲν ἔχω κούφια ἡμερινά, μηδὲ νυχτέρια ἔχω ἄδεια!

Κρουστὸς ὁ ἀτόφιός μου καιρὸς κ' ἡ πόρεψή μου στέρια·
 μεθοκοπῶ τὸν ἴδρωτα, γλεντίζω τὴν ἀμάχη,
 τὸν ἥλιο ἔχω κολλῆγο μου, καλφάδες μου τ' ἀστέρια,
 νυφοστολίζω τῇ ζωῇ μὲ κρίνο καὶ μὲ ἀστάχυ!

292

Δὲ μένει λύπησιν γιὰ μέ, δὲ μένει χαροκόπι·
γλύκες καὶ πίκρες χόρτασα, καινούριες δὲν ἀρχίζω.
Ὅμοια τ' ἀνθοπερίβολα, ὅμοιοι κ' οἱ χέρσοι τόποι,
Παράδεισο καὶ Κόλαση μαζί τὰ λιθανίζω.

Ὅσα κορμιού κι ὅσα ψυχῆς ἀνάλιωσαν ἀθέρας.
Θανάτωσα τὸν ἔρωτα, φαρμάκωσα τὴν πείνα,
κάρφωσα τάχα τὸν τροχὸ τῆς νύχτας καὶ τῆς μέρας.
Μὰ ὁ χρόνος μένει ἀκάρφωτος — ὦϊμὲ κι ἂν ξαναρχίνα!

293

Δασκάλοι καὶ γραμματικοὶ καὶ διαβαζόμενοι ὅλοι,
περσότερα μαθαίνετε, λιγότερα νογᾶτε!
Εἶναι ἡ ζωὴ μας ἀνοιξή κι ὁ κόσμος περιβόλι:
χαρῆτε τ' ἄνθη, τοὺς καρπούς· τίς ρίζες μὴ σγαρᾶτε!

Ὅσα φανέρωσε ὁ Θεὸς — σκεφτῆτε λίγο ἂν σφάλω —
ὅλα εἶναι πιὸ ὀμορφότερα ν' ἀπ' τὰ κρυβόμενά του.
Αὐτοῦ βαθιὰ πού σκάβετε θὰ βρῆτε δίχως ἄλλο
ὄχι ἀναγάλλι· τῆς ζωῆς μόν' χνώτο τοῦ θανάτου...

294

Φυλλάδα τοῦ Ἀγαθάγγελου καὶ τοῦ Κοσμᾶ δασκάλια,
πολέμοι, ἀδερφοσκοτωμοὶ θαλάπωσαν τὸ φῶς μου...
Χάνει ὁ σοφὸς τὸ μπούσουλα κι ὁ θρησκὸς τὰ πασκάλια,
νὰ γκρεμιστοῦνε τρίζουνε τὰ θέμελα τοῦ κόσμου.

Ἄγκουσα πνίγει τὴν καρδιά καὶ καταχνιά τὴ σκέψη,
δὲν ἔχω πλιόνε ἀνάκαρα νὰ πράξω, ν' ἀντιπράξω.
Παλιὸν προφήτη ἀκαρτερῶ νὰ ῥθῆ νὰ μ' ὀρμηνέψη
πῶς θὰ γλιτώσω τὴν ψυχὴ χωρὶς νὰ τὴν ἀλλάξω!

295

Σήμερα πού είμαι μοναχός και καταμάναχός μου
σὰ μονοδέντρι στὸ βουνό, σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο,
δὲ μὲ γλυκαίνει φίλος μου, δὲ μὲ πικραίνει ὄχτρος μου,
δὲ συννεφιάζω ἀπὸ θυμὸ κι ἀπὸ χαρὰ δὲ λάμπω,

θὰ πιάσω νὰ συγυριστῶ σὰ νὰ προσμένω Χάρο,
σὰ νὰ προσμένω Ἀνάσταση γιὰ τοῦ Θεοῦ τὴν κρίση...
Κι ἄχ! τρέμω, σχώρεση ἀπὸ σέ, καρδιά μου, μὴ δὲν πάρω
γιατὶ παράημουνα καλὸς καιὶ σ' ἔχω τυραγνήσει!

296

Ταχιά θά βγῶ κατάραχα, πολὺ νὰ βλέπω τόπο,
βουνὰ καὶ κάμπους καὶ γιαλοὺς, χωριὰ καὶ χῶρες πέρα,
ἔση χαρὰ θησαύρισα μὲ πολυχρόνη κόπο
νὰν τὴ σκορπίσω μονομιᾶς σὰν ἄχνα στὸν ἀγέρα!

Θὰ πασπαλίση ὅλη τὴ γῆς καὶ θὰ τὴν εὐωδιάση,
ἀνάσα θὰ τὴν πάρουνε τοῦ κόσμου οἱ πονεμένοι,
αὐτοὶ νὰ παρηγορηθοῦν, κ' ἐγώ, μόλις βραδιάση,
νὰ ροβολήσω στὰ ριζὰ μὲ τὴν καρδιά θλιμμένη...

297

*Μ*ητέρα, ὁ κόσμος σήμερα ποὺ σ' ἔχασα ἀπ' τὰ μάτια,
 ὅσα μετόχι τ' οὐρανοῦ κι ὅσα τῆς γῆς ἐχτήμα
 γκρεμοσωροβολιάζονται καὶ γίνονται κομμάτια.
 Ὅρθὸ μονάχα στέκεται τὸ φοβερό σου Μνῆμα!

Σ' ὄλη τὴν πλάση ζούμενος ἐγὼ ξεμένω μόνο
 καὶ δὲ θυμᾶμαι παρὰ Ἐσέ! Στὸ Μνῆμα γονατίζω...
 Μὰ τέτοια παίρνω φώτιση καὶ τόσο δυναμῶν
 ποὺ ἀνασηκώνομαι — κ' εὐτύς τὸν κόσμο ξαναχτίζω!

Γ Λ Ω Σ Σ Α Ρ Ι Ο

Ἄβόρανη. Χωριὸ τῆς ὄρεινῆς Ναυπακτίας.
ἀγλουγκιά. Ἄγριος ἀγκαθωτὸς θάμνος, ἀγριοδαμιασκηλιά.
Ἄγόριανη. Χωριὸ τοῦ Παρνασσοῦ.
ἀγραδώνω. Μπλέκομαι, στριμώχνομαι σὲ σχισμάδα.
ἀζάπης. Ἐκεῖνος ποὺ ἐπιβάλλεται μὲ τὴ βία.
Ἀϊ-Γιάννης (τῆς Ἀρτοτίνας). Τὸ μοναστήρι ὅπου εἶχε γίνει καλόγερος ὁ Ἄθανάσιος Διάκος.
Ἀϊ-Γιάννης (τῆς Βομβοκοῦς). Ἄρχαῖο βυζαντινὸ μοναστήρι κοντὰ στὴ Ναύπακτο ὅπου εἶχε καταφύγει προσωρινὰ μέρος τῆς φρουρᾶς τοῦ Μεσολογγίου μετὰ τὴν Ἐξοδο.

ἄϊ-δημήτρηδες. Χρυσάνθεμα.
αἴρεση. Ἡ ὑπαρξή, τὸ εἶναι.
Ἄκριβος. Τσέλιγας τῶν Ἀγράφων.
ἀλάνταβα. Ἀταχτα, ἀκανόνιστα.
ἀλκοτᾶν. Παρεμποδίζουσι *ἀλικοντᾶν*.
ἀλογοσύρτης. Κλέπτης ἀλόγων.
ἀμαλαγιά. Χλόη παρθενική, ἀβόσκηγη.
ἀμάλαγο. (Λιβιάδι) φυλαγμένο, ἀβόσκηγο, παρθενικό.
ἀμάλιες ἢ ὁμάλιες. Ὀροπέδια.
ἄμπακας. Πλήθος πολὺ, μεγάλη ποσότης.
ἄμπλας. Πηγὴ νεροῦ, ἀνάβρα· *ἄμπουλας*.
ἀμπλύζω. Ἀναβλύζω.
ἀμπόδεμα. Μαγικὴ ἐπήρεια μὲ τὴν

όποια χάνεται ή σεξουαλική ικανότητα, τὸ «δέσιμο» ἀλλιῶς.

ἀμπουριά. Πόρτα, ἐξώπορτα τοῦ φράχτη *ἐμπουριά*.

ἀναβολιάζω. Φκιάνω ἀναβόλες (ξερότοιχους πού συγκρατοῦν τὰ χρώματα καὶ δημιουργοῦν ἀπανωτὰ καλλιεργήσιμο τόπο στὶς βουνοπλαγιές).

ἀναγκεύω. Ἀρρωσταίνω.

ἀνάμα. Το κρασί τῆς μεταλαβιάς.

ἀναμέλες. Τὰ ἀκουστικά τύμπανα.

ἀνασκιῶ. Ἀναδεύω, τακτοποιῶ.

ἀναφακάς. Χορτονομή, σιτηρέσιο τῆς χρονιάς.

ἀναχέριγο. Νερό πού δέ μπῆκε χέρι μέσα, ἀχρησιμοποίητο, μόλις φερόμενο ἀπ' τὴν πηγὴ.

Ἀνεμίτες. Βουνὸ τῆς Ναυπακτίας.

ἀνέμ' κε. Ξέμεινε.

Ἄννινος. Βουνὸ τῆς Τριγωνίας.

ἀνοχεμένα. (Τὰ πρόβατα) ὅταν ἀποβάλουν τὰ ἀρνιά (ἀπὸ κακοκαιρία, λιγοστὴ τροφή, ἀνοχή).

Ἀντικικό. Αἰτωλικό.

ἀντίφκιαστος. Ὅμοιος κι ἀπαράλλαχτος.

ἀξεχάραγη. (Ἡ κότα) πού δέ γέννησε ἀκόμα ἀγγὸ.

ἀπαδότες. Βοηθοί, ὑπηρέτες ἀποδότες.

ἀπαλέτες. Ἐκείνοι πού πᾶν γιὰ ἄλεσμα στὸ μύλο (θηλ.: ἀπαλέτρες).

Ἀπόκουρο. Παλιὰ ὄνομασία τοῦ δυτικοῦ ὄρεινου τμήματος τῆς ἐπαρχίας Τριγωνίας.

ἀπρίλια. Ἀνοιξιάτικα ἀγριολούλουδα τῶν βουνῶν.

ἀραβάνι ἢ ραβάνι. Τροχάδην.

ἀραδίζω. Κυκλοφορῶ.

Ἀραποκέφαλα. Τὸ ὄρος Παναιτωλικόν.

ἀρατίζομαι. Ἐξαφανίζομαι, γίνομαι ἄφαντος, ἀόρατος.

Ἀρδίηνη. Ὅμορφο, ξεμοναχιασμένο βουνὸ ἐλατόφυτο τῆς ὄρεινης Ναυπακτίας.

Ἀρέθα. Μοναστήρι στὸ Βάλτο.

ἀρέλιαστος. Ξεφτισμένος στὶς ἄκρες, χωρὶς ῥέλο.

ἀρέλογος. Κόσκινο γιὰ τὸ σιτάρι μὲ συρματόπλεχτο πάτο.

ἀριά. Δρύς (ἀρία).

ἀρμολάγια. Τὰ ἔρημα παιδιὰ τοῦ λαγοῦ (πού τὰ ἐγκαταλείπει μόλις γεννηθοῦν).

ἀρναοῦτι καὶ ἀσπροβέλιτσα. Εἶδη σιταρόσπορου.

Ἄσπροπόταμος ἢ Ἄσπρος. Ὁ Ἄχελῶος.

ἀφάλια. Καταστροφή (ἀπὸ ἀρρώστια, σφαγή, φωτιά).

ἀφεντικά (πρόβατα). Πού ἀνήκουν σὲ ἄλλον ἀφέντη, δὲν εἶναι ἰδιοχτησία τοῦ βοσκοῦ.

ἀφεντικό (λιβάδι). Ἰδιόχτητο.

ἀφίρι. Νερὸ κρύο ἐξαιρετο.

ἀχάζω. Ἀντηχῶ.

βαζούρα. Βοή.

βακούφικο. Μοναστηριακὸ πού ἀνῆκει στὴν Ἐκκλησία.

βάκρινα. Ὀνομασία προβατίνας πού ἔχει μαῦρα σημάδια στὸ κεφάλι καὶ στὸ στήθος ἢ γίδας ἄσπρης μὲ χρωματιστὰ πόδια καὶ πρόσωπο.

βαλμάς. Βοσκόσ ἀλόγων.

βαμπακέλα. Βαμβακερὸ κεφαλομάντιλο.

βαντάκι. Παχὺ στρώμα χιονιοῦ δέσμη, φύλλον καπνοῦ κλάδος δέντρων (ἰδίως ἐλάτων).

βαρδάρι. Ξύλινο βροντερὸ ἐργαλεῖο στοὺς νερόμυλους. (Θεωρεῖται ὁ ἐνοχλητικώτερος θόρυβος στάχωριά.)

βαρκός. Τόπος πού κρατᾶει ὕγρασία, νερό *βαρικός*.

Βαρνακιώτης Γ. (ἀπὸ τὸ Ξηρόμερο). Ἀρχιστράτηγος τῆς Ρούμελης στὴν ἀρχὴ τοῦ Ἀγώνα πέθανε δέμηρος τῶν Τούρκων στὴν Πρέβεζα.

βελᾶωρα. Χῶμα φτοχὸ κοκκινωπό.

Βελέντζας. Τσέλιγκας τῶν Ἀγραφῶν.

βερβέρες. Σκίουροι.

βίδρα. Ἐνυδρίς.

βίραγγας. Δίνη του ποταμού.
βλάγκος. Ἄλογο πυρόξανθο.
βλαντί. Πολύτιμο μεταξωτό ύφαν-
τό πανί· *βλατί.*

βλόγερας. Ξύλινη σφραγίδα για τὰ
πρόσφορα.

βουϊζομαι. Περηφανεύομαι, φου-
σκώνω ἀπό οἴηση.

βουκέντρα. Αἰχμηρό ἀκόντιο πού
κρατοῦν οἱ ζευγάδες ὅταν ὀργώνουν
για νὰ κεντοῦν καὶ παρακινοῦν τὰ
βόδια μέτρο τῆς διαδρομῆς τοῦ ἡ-
λιου καὶ τοῦ φεγγαριοῦ.

βροντοτριχάζουν. Βγάζουν τὴ βρον-
τότριχα· σκληραίνει, γίνεται ἄδρῶ
τὸ τρίχωμά τους· γεράζουν.

γαῦρος. Δρῦς μὲ λεπτὸ θαλερὸ φύλ-
λωμα.

γιάμια. Ἀκμὴ (τῆς ἡλικίας).

γιβεντίζω. Ἐμπαίζω, περιγελῶ.

Γιολντάσης. Ὀπλαρχηγὸς τῆς Εὐρου-
τανίας.

γιούτρη. Κήπος χωριάτικος δεντρό-
φυτος.

γκαίνιση. Ἀναπαραγωγή, διαίωνιση.
γκλαφουνᾶν. Ἠχοποιημένη λέξι ἀπ'
τὸ εἰδικὸ ἀλύχτημα («γκλάφ·γκλάφ!»)
πού κάνουν τὰ σκυλιὰ ὅταν ἰχνηλα-
τοῦν θήραμα.

γκούρα. Πηγὴ, ἀνάβρα νεροῦ.

γρέκι. Τόπος τσοπάνικης κατοικίας·
καταυλισμός.

γκριτσόπι. Τόπος πετρώδης, κακο-
τράχαλος.

Γριβαίοι. Ἀρματολοὶ τοῦ Ξηρομέ-
ρου.

γυαλώνουν. Πήζουν, κρουσταλλι-
ζουν σάν γυαλί.

γυριστάρια. Μεγάλα ρηχὰ ταψιά για
τὶς πίτες.

δέμα. Ξερότοιχος πού συγκρατεῖ τὶς
ἀναβόλες (ζαγάδες) στὶς βουνοπλα-
γιές.

διάλυσα. Τὸ χάλκινο δοχεῖο ὅπου
βάζει ὁ παπὰς τὸν ἅγιομὸ κι ἁγιά-

ζει μὲ τὴν ἁγιαστούρα τοὺς Χριστια-
νοὺς.

διχάζω. Διακρίνω, ξεχωρίζω.

δραμιάρα. Σκάγι ἐνὸς δραμοῦ.

δριμες. Οἱ πρώτες δώδεκα μέρες τοῦ
Αὐγούστου ἀπὸ τὶς ὁποῖες προμαν-
τεύεται ὁ καιρὸς πού θὰ ἐπικρατή-
ση τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ ἔτους.
δρώπικας. Ἐδρωπικία· πλεόνασμα
νεροῦ.

ἔθος (ὁ). Ἡ καθιερωμένη τάξη, τὸ
σύνολον τῶν ἐθίμων.

εἰδίματα. Εἶδη, καρποί, περιουσια-
κὰ ἀντικείμενα.

εἰνόρτο. Ὀνειρο.

ἔχα (ἦ, τό). Τὸ ἔχειν, ἔκεινο πού ἔχει
κανεῖς για περιουσιακὸ κεφάλαιο.

ἔχω (τὸ νερό). Εἶναι ἡ σειρά μου
(νὰ πάρω νερὸ για πότισμα.)

ζαβλώνω. Κλέβω.

ζαγάδα. Μακρόστενο τεμάχιο χωρα-
φιοῦ ἢ ἀμπελιοῦ σὲ πλαγιά ἀνάμε-
σα σὲ δυὸ ἀναβόλες.

ζακόνια. Ἡθθ.

ζάπι. Ἐπιβολὴ διὰ τῆς βίας, κατα-
νίκηση. (Βλ. καὶ ἀζάπης.)

ζάστανος. Βραχώδης ἀδιέξοδος πε-
ριοχὴ.

ζαρόνια. Εἰδικὰ ὑποδήματα ἀπὸ
μάλλινο σκουτί, για περπάτημα ἐ-
πάνω στὰ χιόνια.

ζεοβίλες. Χωράφια σὲ μέρη ζερβὰ
(δηλ. πού δὲν τὰ βλέπει ἥλιος).

ζέφκια. Εὐχάριστα, διασκεδαστικά·
(οὐς.) γλέντια.

ζέχνω. Ἀποπνέω βαρὰ δυσσομία,
βρωμῶ.

Ζηλίστα. Χωριὸ τῆς ὄρεινης Ναυ-
πακτίας.

Ζητούνι. Ἡ Λαμία.

ζονάγκα. Τόπος στενοῦ ἀνάμεσα σὲ
ἀπόκρημνους βράχους.

ζορμπάς. Δυνάστης τυραννικός.

ζουρνάδες. Καραμούζες τῶν γύφτων.
ζυγάρι. Μέτρο ποτιστικοῦ τρεχού-

μενου νεροῦ. («Ἐνα ζυγάρι νερό» εἶναι λιγότερο ἀπὸ «ἕναν ποτιστὴ νερό».)
ζυγιά. Συγκρότημα ὄργανοπαικτῶν.
Ζυγός. Τὸ ὄρος Ἀράζυνθος.

θαλάπωσε. Χλώμιανε, ὠχρίασε (τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τὸ *θάλπος*).

Ἴσκος. Ἀρματολὸς τοῦ Βάλτου.

καιρούσικα. (Τὰ πρόβατα) ὅταν γεννοῦν κανονικὰ στὸν καιρὸ τους.

κάκαρα. Χαχανητά.

κάλεσια. Ὄνομα προβατίνας μὲ σταρόχρομο τρίχωμα καὶ παρδαλὸ μουσοῦδι.

καλκάνι. Τὸ ψηλὸ μέρος τῆς στέγης.
Καλοντάσι. Χωριὸ τῆς Ἠλείου ὅπου ἐμαρτύρησε ὁ Πάτερ-Κοσμᾶς.
κανναβή. Χρωμάτος καστανοῦ ἀνοιχτοῦ.

κανταριασμένα. Ἐνα-ἕνα, «κατὰ παραγωγήν».

καπάκι. Προσωρινὴ συμφωνία μὲ τοὺς Τούρκους στὰ 1821.

Καραφάνταλος. Γενάρης φαιμελιᾶς ὄργανοπαικτῶν τῆς Εὐρυτανίας.

καρδαμπίκια. Ὅλα μαζὶ τὰ σκευὴ τοῦ τσοπάνικου νοικοκυριοῦ (καρδάρες, βιδουῖρες, μαστραπάδες κλπ.).
καρέλι. Κρεμαστὴ περαταριὰ τοῦ ποταμοῦ.

Κάρλελι. Τὸ κεντρικὸ πεδινὸ τμήμα τῆς Τριχωνίας.

καρνόχος. Πέτρινη πλάκα πὺ φράζει τὴν ἐξοδὸ τοῦ νεροῦ στὶς στέρες (γούρνες) ποτίσματος τῶν χωραφιῶν.

Καταβόθρα. Τὸ ὄρος Οἶτη.
Καταραχιάς. Τοποθεσία τῶν Ἀγραφῶν.

κατοχές. Τὰ χαμηλὰ μέρη, οἱ κάμποι.
κατσιφάρα. Ὁμίχλη.

κλαρώνω. Ἀνεβαίνω σὲ κλαρί, σὲ δέντρο.

κλειτσινάρι. Τὸ κόκαλο τῆς κνήμης τοῦ ἀρνιοῦ.

Κλόκοβα. Βουνοῦ δυτικὰ τοῦ Ἐπάχτου.

Κόζακας. Κορυφὴ τῆς Πίνδου.

κόθρος. Ὁ σκληρὸς γῦρος τῆς σίτας (καὶ τῆς πίτας).

κόκαλα πιστεῦει. Μαντεύει μὲ τὸ διάβασμα τῆς πλάτης ψημένου ἀρνιοῦ.

Κοκάλια. Ράχη τῆς Ὁξυᾶς.

Κονταράς. Δάσος τῆς Ναυπακτίας.

κοντόσα. Γιλέκι κεντητὸ μὲ μανίκια κρεμαστὰ πίσω.

κορύτος. Μακρὸς σκαμμένος κορμὸς δέντρου τοποθετημένος πλάι στὶς πηγές γιὰ νὰ ποτίζονται τὰ ζῶα.

κοσμάδια. Μαῦρα γλυκὰ βουνίσια σταφύλια.

κοσμάρι. Παρασκευάσμα ἀπὸ γλωρὸ τυρὶ ἀνάλατο, δουλεμένο στὴ φωτιά.

κουβέλι. Μέτρο γιὰ τὰ σιτηρά· κυψέλη.

Κούρτ-Πασας. Σατράπης τῆς Ἠλείου πρὸ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

κουστένια. Μέρος τῆς ἀνδρικῆς ἀρματοσιᾶς.

κουτρίδια. Τὰ μικρὰ ὄψιμα σταφύλια.

κουτσουπιά. Λιδωριά, ἀγριοχαρουπιά. (Πρωτανθίζει τὴν ἀνοίξη μὲ μὸβ λουλούδια.)

κουφάηδονα. (Λένε γιὰ τ' ἀηδόνια πῶς ὅταν κουφαθοῦν κελαηδοῦνε καλύτερα.)

κράκουρο. Βραχώδης τόπος.

κρισάρα. Κόσκινο.

Κυρᾶ-Βγένα. Βουνοῦ τῆς Τριχωνίας.

λαγγιόλια. Οἱ πλισέδες τῆς φουστάνελας καὶ τῆς ἀνδρικῆς καραγκούνικης σεγκούννας.

λαγούσα. Χοντρὸ χωριάτικο μπαστούνι.

λαγωνίκα. Σκύλα εἰδικευμένη στὸ κινήγι τοῦ λαγοῦ.

λάλας. Ἄδερφός.

Λεπενιώτης. Κλέφτης, πρωτοπαλλήκαρο τοῦ Τσόγκα, ἀδελφός τοῦ Κατσαντώνη.

Λεπενού. Χωριό τοῦ Βάλτου.

λέσι. Πῶμα ψοφισμένου ζώου.

λιαρίζω. Ἄσπρολογῶ.

λιμοξίφτερο. Ἄρπαχτικό πουλί, εἶδος γεράκι.

λιμπερτή. Ἐλευθερία κινήσεων.

λιογκάρι. Παλαιότερο μουσικό ὄργανο, εἶδος βιολιού ἢ γιογκάρι.

Λιοκατᾶς Γρ. Ὀπλαρχηγός τοῦ Ξηρομέρου γενναῖος, ἀγνός, μὲ πολὺ μεγάλη μουστάκια σκοτώθηκε στὸ Ντολμά.

λιόκρινο. Κοκαλάκι ἀπὸ κέρατο φιδιού. (Τὸ βουτᾶν στὸ νερό ἢ τρίβουν λίγο ἀπὸ δαῦτο καὶ τὸ πίνουν γιὰ μαγικό ξόρκιο.)

λισβός. Ἀδύνατος, ἀπαχος.

λογκά. Χωράφι κοντὰ σὲ κοίτη ποταμοῦ.

λόθρα. Ὀλεθρος.

λοῖδα. Μικρὸ βόστρυχοι τῶν μαλλιών ποὺ κρέμονται μπουζλες.

λούζα. Μικρὴ κοιλάδα βαθιὰ καὶ στενὴ.

Λουρῆς. Ἀρματολὸς τῆς Δωρίδας στὰ 1770.

λυκοχαβιά. Τὸ δέρμα τοῦ λύκου γύρω ἀπὸ τὸ στόμα. (Περνοῦν ἀπὸ τὸ ἀνοιγμά του τὰ μικρὰ παιδιὰ γιὰ νὰ ζήσουν.)

Μακρῆς. Ἀρματολὸς τοῦ Ζυγοῦ.

μακριδι. Μακρόνιο μαλλὶ ποὺ κάνει πιὸ δυνατὸ γένμα.

Μακρυνόρος. Ὄρος τοῦ Βάλτου ἐπάνω στὸν Ἀμβρακικό κόλπο.

Μαλαμούλης. Τσέλιγκας τῶν Ἀγρᾶφων.

μαναξευάμενο. Ξεμοναχιασμένο.

μαντάνια. Ξύλινη συσκευὴ προσαρμωμένη (καθὼς καὶ ἡ νεροτριβὴ) στοὺς νερόμυλους γιὰ νὰ κατεργάζεται τὰ μάλλινα.

μαντεύω. Ὁριμάζω (προκειμένου γιὰ καρπούς.)

μάρα. Ζωηρὴ, ἐπίμονη ἐπιθυμία.

μαραβίτσα. Χλόη βοσκήσιμη.

Μαράθια. Τοποθεσία τῶν Ἀγρᾶφων.

Μαρδάχα. Καταρράχτης τοῦ Ἀχελώου.

μαρκάλος. Ὁγεία.

μαρμάρα. Γίδα στέρφη.

μαρτίνα. Κατοίκα οικιακῆ.

μασγάλι. Διάσελο.

μάτια (κάνω στὰ —). Ἀρρωσταῖνω ἀπὸ σφοδρὴ ἐπιθυμία.

μαυλίζω. Καλῶ, ὑποτάζω, κατασυχάζω ζῶο.

μαυραγάρι. Εἶδος σιταρόσπορου.

μαυρίζω. Γίνομαι παλάς, περιβάλλομαι τὸ (μαῦρο) ρᾶσο.

Μαυροματᾶτοι. Κοτζαμπάσηδες τῆς Κατουνᾶς (Ξηρομέρου).

Μέγα Δέντρο. Χωριὸ τῆς Τριγωνίδας.

μεγάλο γίωμα. Μεσημέρι.

Μέγδοβα. Ποτάμι τῆς Εὐρυτανίας.

μελά (ἠ). Παρασιτικὸ φυτὸ τῶν ἐλάτων.

μελίχλωρα. Φρέσκα, νεοκοιμένα.

Μετερίζια. Τοποθεσία ψηλὰ στὰ Βαρδούσια.

Μίγδου. Βουνὸ τῆς Εὐρυτανίας.

μικράτα. Παιδικὴ ἡλικία.

μιντένι. Ἐπαλξή φρουρίου μιντένι.

μολπάδα. Γλύκα, πραότητα.

Μουσουνιτσιώτικα. Τῆς Μουσουνίτσας (χωριοῦ τῆς Παρνασσίδας).

μουστογίνομαι. Ὁριμάζω ἠλικιώνομαι.

μούτελη. Λασπερὸ κατακάθι.

μπαῖρι. Χωράφι χέρσο, ἀκαλλιέργητο, (σὲ ἀγρανάπαψη).

Μπακόλας Γ. Στρατηγὸς τῆς Ἀκαρνανίας.

μπέλα. Κάτασπρη προβατίνα.

μπεσίκι. Κούνια, λίκνο.

μπιρμπίλες. Βερβένες.

μπιρμπίλι. Ἀηδόνι.

σκουτέρης. Τσέλιγκας, αρχιποιμένας, σκραμιδάω. Σκιρωτό.

σκύλαρης. Ἀποκριάτικος μασκαράς. **Σοροβίλι.** Χωριό τοῦ Βάλτου κοντά στὸν Ἀχελῷο.

σουβλιμάς. Κρέας, ιδίως χοιρινό, ψημένο μικρὰ-μικρὰ κομμάτια στὴ σούβλα.

σουρτάτα. Ὅλα μαζί, μπουλουκιασμένα.

Σουσιμάνης ἢ Σισιμάνης. Ἀρματολὸς τῆς Ναυπακτίας, ἀρχηγὸς (στὴ Ρούμελι) τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1770.

σταλός. Ἰσκιότοπος (φυσικὸς ἢ τεχνητός) ὅπου πάνε καὶ ξεμεσημεριάζουν τὰ κοπάδια· γενικώτερα, κατοικιό.

στάλος. Τὸ ξεμεσημερίασμα τῶν κοπαδιῶν στὸν ἴσκιο.

Στάνου. Χωριό τοῦ Βάλτου.

σταφνίζω. Ἀλφαδιάζω προσεχτικά· στολίζω.

Στουρνάρης. Σαρακατσάνος ἀρχιτσέλιγκας, ὄπλαρχηγὸς τοῦ Ἀσπροπόταμου καὶ στρατηγὸς στὸ Μεσολόγγι· σκοτώθηκε στὴν Ἑξοδο.

στουρνίζω. Στένω, σκαρώνω, φιλοτεχνῶ.

Στραταῖοι. Ἀρματολοὶ τοῦ Βάλτου, στρώγρας, στρόγγυρας καὶ στρόερας.

Ὁ δέντινος στύλος πού στήνεται στὴ μέση τοῦ ἄλωνιού καὶ συγκρατεῖ τὸ ἄλογο νὰ φέρη τις γύρες· *σιχερό.*

Στρώμη. Χωριό τῆς Παρνασσίδας, συγκόρμισσα. Σύζυγος.

συμπνιοῦν. Συμπνιγούν.

συναρίζονται. Ἐτοιμάζονται, προπαρασκευάζονται, καταρτίζονται.

συνταρχῶ. Φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, ἐπισπεύδω.

συντρόφι. Ὁρισμένο ἐσώφρονοχο.

συρίμι. Στενὸ μονοπάτι γιὰ τὰ γίδια.

Σφαλτός. Παλιὸς ἀρματολὸς τῆς Αἰτωλοακαρνανίας.

σφαζιά. Τὸ μέρος τοῦ λαμοῦ ὅπου σφάζουν τὰ ζῶα.

σωκήπα. Ὅμολὸς τόπος μεταξὺ δύο βράχων· *δωκήπος.*

τάζω. Ὑπόσχομαι· ὑπολογίζω, ἐκτιμῶ, σέβομαι.

ταλίμι. Ἀσκησι· δεξιοτεχνία.

τάλλαρος. Μεγάλο ξύλινο βαρέλι γιὰ τυρί.

ταράφι. Γένος· μερίδα· κόμμα.

Τατάρνα. Μοναστήρι Εὐρυτανίας.

τουλουπάνω. Περικαλύπτω.

τούμπα. Ὑψωμα γῆς ἀπὸ χῶμα· τύμβος.

τραγάνες. Στραγγερὰ χωράφια μὲ καρπερὸ χῶμα.

τραπέλωσαν. Αὐξήσαν, ἀναπτύχθηκαν, ξεπετάχτηκαν. (Λέγεται καὶ γιὰ μικρὰ παιδιά.)

Τρίκλινο. Τοποθεσία Εὐρυτανίας.

Τρίκορφο. Βουνὸ τῆς Δωρίδας.

τριότα. Παιχνίδι μὲ τρία λιθαράκια, πού κερδίζει ὅποιος μπορέση καὶ τὰ φέρη σ' εὐθεία γραμμῇ.

Τριπόταμο. Τοποθεσία τῆς Εὐρυτανίας.

τσαίρι. Χωράφι ἄκαρπο κατάλληλο μόνο γιὰ βοσκή.

τσάκνα. Μικρὰ καψόξυλα γιὰ προσάναμμα.

τσαμαδός. Μαδημένος (ἀπὸ τρίχες).

Τσαμάλι. Ξεχειμαδιὸ στὴ Βοιωτία.

τσαμπάσης. Ἐμπορὸς ἴππων.

τσελίκι. Χάλυβας, ἀτσάλι.

τσιάζω. Κινοῦμαι, σαλεύω.

Τσιγαρίδας. Τσέλιγκας τῶν Ἀργάφων.

τσιγρέκι. Τεμάχιο λιβαδιοῦ ἢ βοσκότοπου.

Τσόγκας. Καρραγκούνης ὄπλαρχηγὸς τῆς Ἀκαρνανίας.

τσόπουρο. Πετρώδης κατοτοπιά.

τσουγκρί. Ξεμοναχιασμένος μικρὸς βράχος.

τσουρνάει. Χύνεται ἀπὸ ψηλὰ μὲ πάταγο.

φάκνα. Τροφή, μεροφαΐ (ἀνθρώ-

ΕΡΓΑ Γ. ΑΘΑΝΑ

ΠΡΩΙΝΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΑΓΑΠΗ ΣΤΟΝ ΕΠΑΧΤΟ . . .	ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΚΑΙΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΠΕΛΛΟ .	ΔΙΗΓΗΜΑ
ΔΕΚΑ ΕΡΩΤΕΣ	ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ
ΕΙΡΜΟΣ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΑΠΛΟΓΚΕΣ ΨΥΧΕΣ	ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ
ΔΡΟΣΕΡΟΙ ΚΑΗΜΟΙ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΑ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ
ΤΟΥ Γ. ΑΘΑΝΑ
ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ
ΚΩΣΤΑ Π. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΥΠΩΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 1953
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΛΦΑ"
Ι. Μ. ΣΚΑΖΙΚΗ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑ
ΦΕΙΟ Π. ΣΕΡΓΙΑΔΗ ΣΕ ΔΥΟ
ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΚΑΙ ΣΕ
ΧΑΡΤΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙ
ΑΣ "ΧΑΡΤΟΠΟΙΗΤΑΣ ΑΙΓΙΟΥ"

